

Št. 35 (1170)

Leto XXIII

NOVO MESTO,

četrtek

31. avgusta 1972

DOLENJSKI LIST

Foto: Mirko Vesel

Ko se ob 25-letnici Splošnega gradbenega podjetja PIONIR, člani tega velikega gradbinskega kolektiva, ki so zbrani iz vseh narodnosti in iz vseh socialističnih republik v Jugoslaviji, ozirajo po tisočih objektih, s katerimi so pozidali domovino, ko štejejo tovarne, šole,

vrtnice, stolpnice, hotele in mostove, ki so jih zgradili, in ponosni ugotavljajo, da so s svojim delom iz v začetku majhnega PIONIRJA v 25 letih dela ustvarili sodobno in veliko gradbeno podjetje, jim velja naša prisrčna čestitka!

tedenski mozaik

Spričo tega, da so vse oči sveta uprte te dni v olimpijski Muenchen, smo se odločili, da današnji rubriko posvetimo bavarski prestolnici in poskusimo natresti nekaj „ocvirkov“ iz tega mesta. Tukaj so:

Znano je, da morajo na olimpijskih igrah vse tekmovalke skozi posebne zdravniške preglede, na katerih doženejo, če niso morda drugega spola. Ta praksa je v veljavi že precej let, vse od tedaj, ko so nekoč ugotovili, da je bila neka znana in uspešna tekmovalka pravzaprav — moški! No, medtem ko je imela komisija letos kaj malo „uspeha“, pa je vendar našla svojo „žrtev“: najboljša odbojkašica Severne Koreje, Kim Zum, se je morala posloviti od svojega moštva! Zdravniki so namreč ugotovili, da ni „ona“, marveč „on“... konec olimpijskih nastopov v ženski konkurenci...

Nekaj pred tem pa se je pripetila že tudi prva resna nezgoda, ko je med propagandnim nastopom nek Indijec poskusil skočiti salto s štiri metre visokega droga, pa je priletel tako nesrečno, da je udaril z glavo ob tla. Nezavestnega so prepegljali v bolnišnico, vendar pa so ga naslednji dan odpustili domov... velikanska sreča v nesreči ali trda glava ali mehak tlak...

Sefer Salievski, ki je sicer po poklicu kmet iz okolice Skopja, jugoslovanski reprezentant v rokoborbi, si izmed vsega najbolj želi (razen kolajne seveda), da bi bile Olimpijske igre že končane. Razlog: simpatični rokoborec ima za svojo skupino že osem kilogramov preveč, pa mora zato stradati. To pa traja že precej časa; natančno 29 dni že ni okusil kruha, ker se boji, da se bo še bolj zredil... odvečne kalorije...

Veliki semafor na novem olimpijskem Stadionu, ki ga je več kot sto strokovnjakov gradilo in pripravljalo dve leti, je sicer čudo sodobne tehnike, vendar pa odpove tedaj, kadar bi bilo to najmanj zaželeno. Odpovedal je namreč tik pred svečano otvoritvijo OI in strokovnjaki so bili vsi obupani — dokler niso odkrili vzroka okvare: nekje med mehanizmom si je mačka poskotala skrit in miren kotiček in naredila prijetno gnezdo, v katerem je zagledala luč sveta nekaj ljubkih muckov... narava proti tehniki...

O ČEM RAZMIŠLJAJO OBČANI

Vroče potrošnikovo poletje

Statistike so eno, sprehod (ali nakup) v naših trgovinah pa drugo — Ljudje ne terjajo zaman več reda in spoštovanja predpisov tako v gospodarstvu kot izven njega!

Kljub vsej draginji našega turizma si le sorazmerno veliko število naših ljudi nekako znajde in prebije vsaj nekaj dni na morju, v hribih in drugod. Ob vsej draginji pa je vedno večje število tistih, ki morajo večji del svojega prostega časa in tudi dopusta porabiti za delo na malem kosu zemlje okrog hiše ali na honorarnem delu, če lahko tako rečemo. Ne tistem za mizo in s peresom v rokah ali z računskim strojkom pred seboj, ampak tistem, kjer je treba vsak dinar zaslužiti z žulji svojih rok.

Za našega delovnega človeka kot potrošnika je letošnje poletje eno najbolj vročih. Zato

sindikati tudi tako poudarjajo, da namesto v predvidenih okvirih — 5 %, življenjski stroški naraščajo veliko hitreje in ogrožajo doseženo življenjsko raven nižje plačanih delavcev.

Statistike so eno, sprehod po trgovinah pa pokaže povsem drugačno sliko. V teh vročih dneh sem govoril z našim konzulom iz Zuericha in zatrdil mi je, da se po nekajmesečni odsotnosti iz domovine (tu je bil aprila in zdaj je na dopustu) ne znajde več v naših trgovinah in med našimi cenami. Da ni edini in da to velja za veliko naših

TELEGRAMI

LONDON — Britanska vlada bo prihodnji mesec poslala v Tokio visokega funkcionarja, ki bo poskusil doseči, da bi se japonski izvoz v Veliko Britanijo zmanjšal. Britanski trg so namreč preplavili ceneji avtomobili, televizijski aparati in sintetična vlakna.

VOLFSBURG — V prvih šestih mesecih letos se je prodaja volkswagenovih avtomobilov po svetu zmanjšala za 6 odstotkov, proizvodnja pa v primerjavi z enakim obdobjem lani za 7 odstotkov.

Kaže, da smo priča čedalje bolj tesnim stikom med Pekingom in Tokiom. Po začetnih bolj ali manj prijateljskih namigih z obeh strani je prišlo v zadnjem času do številnih povabil in izmenjav obiskov, ki jih bo kronala pot novega japonskega premiera v Peking. Na sliki: kitajska gospodarska delegacija med obiskom na Japonskem na enem izmed številnih prijateljskih srečanj. Tak razvoj dogodkov je koristen ne samo za ta del Azije, marveč ves svet. (Telefoto: UPI).

ljudi, je vse kar sem mu lahko odvrnil.

Pri vsem tem pa potrošnika najbolj grize zavest, da bi se marsikateri podražitvi lahko izognili, če bi imeli v našem poslovnem in gospodarskem življenju nekaj več reda in če bi nekaj bolj spoštovali predpise. Tako pa sredi vročega poletja jugoslovanski tržni inšpektorji mirno ugotovijo, da vsako četrto ali peto podjetje v trgovini in gostinstvu krši predpise o cenah ali na primer, da se po poldrugem desetletju nacionalizacije trgovine pojavljajo zasebni prekupčevalci s prometom pravega grosista in dvigujajo cene kmetijskim pridelkom. Seveda bi še lahko naštevali podobne primere, s katerimi si potrošniki belijo glave te vroče poletne dni, vendar ni potrebno.

Že omenjeni primer namreč vsiljuje vprašanje, kako bomo speljali kakršnekoli zastavljene gospodarske načrte, če nimamo sposobnih družbenih kontrolnih organov z ljudmi ustreznih kvalifikacij in z dobrimi zasluzki, ki bi res lahko delovali kot „nepremagljivi in nepodkupljivi“.

Ne gre za krepitev administracije, ampak za poslovni red in moralo, ki sta pogoj za samoupravni napredek. Prav glede družbene kontrole pa se lahko marsikaj naučimo v nesamoupravnih ekonomijah zahodnega sveta.

T. K.

tedenski zunanjepolitični pregled

Komaj deset mesecev po sprejemu v organizacijo Združenih narodov je Ljudska republika Kitajska uporabila svoje najmočnejše diplomatsko orožje v svetovnem parlamentu — veto. S tem je Peking za zdaj zaprl vrata v svetovno bratovščino narodov novi državi Bangladešu s pripombo, da to dela zato, ker imajo v Daki še vedno nekaj deset tisoč pakistanskih vojni ujetnikov in niso razčiščeni odnosi med sedanjim Bangladešem in nekdanjo matično državo Pakistanom. Ta kitajski korak je presenetljiv in tudi ne. Presenetljiv zato, ker so se odločili za orožje, katerega učinek so v posredni obliki na svoji koži občutili dolga leta. Znano je, da ni mogel Peking v Združene narode prav zaradi ogorčenega nasprotovanja nekaterih — predvsem pa Združenih držav Amerike. Sedaj so se Kitajci sklenili oprijeti iste metode, preprečevanja vstopa v Združene narode, ko gre za neko drugo državo. Seveda je to del resnice. Drugi del se namreč skriva v dejstvu, da je rojstvo Bangladeša oziroma razcepitev Pakistana bil vsekakor hud udarec za Peking, ki sta pogoj za samoupravni napredek. Prav glede družbene kontrole pa se lahko marsikaj naučimo v nesamoupravnih ekonomijah zahodnega sveta.

Tako je, če so te informacije točne, prišel v svet še en drobec velike, toda hudo skrivnostne afere z daljnega vzhoda. Kaj vse je od tega res in kaj ne, bomo verjetno z vso gotovostjo razdeli šele kasneje, čez nekaj let.

Medtem pa so v Združenih državah Amerike uspešno opozorili še neko formalnost: na konvenciji republikanske stranke v Miami Beachu so za predsedniškega kandidata znova izbrali Richarda Nixona in za podpredsedniškega Spira Agnewa. Tako bo na novembrskih volitvah republikance nastopila

Prvi kitajski veto

ekipa, ki sedaj vlada v Beli hiši, demokrati pa bodo poskušali v Georgeom McGovernom in Senatom Shriverjem. Kakšen izid tega dvoboja skorajda ni mogoče dvomiti. Nixon, ki sedaj stvari stojijo, namreč, tako kažejo vse ankete in rezultati analiz javnega mnenja, v odločilni prednosti, mu jo lahko, v tem se tudi strinjajo, odvzame samo kakšna neverjetna zagata v Vietnamu ali kje drugje. In prav iz tega nama prihajajo dan za dan hujša poročila o rezultatih, boljše rečeno posledicah, ameriških bombardiranj. Tako se pred nekaj dnevi ameriška letala zopet silovito napadla največje severovietnamsko pristanišče Haifong in povzročila neverjetno velika razdejavanja. Pri tem je bilo menda ubitih celo nekaj kitajskih pomorščakov, zaradi česar je Peking ostro protestiral, Washington pa obljubil poravnati. Vsekakor o tem pr. drobnopreiskavo o tem pr. Američani odhod svojih bojnih enot — v Južnem Vietnamu je samo še okoli 40.000 ameriških vojakov, toda to so zgolj pripadniki zadnjih enot in letalpadniki nadomestili v prisotnosti močnejšim pritiskom. Kaj si od tega nastoje letalstva. Kaj si od tega obetajo je težko reči, saj doslej pravilenosti, da popusti kitajski Severni Vietnam ni pokazal. neizmernemu trpljenju in vojnokanskim žrtvam, ki jih je utrpel med leta in leta tudi ni novic. no. Za zdaj pa tudi ni novic, bi se pariška pogajanja v kaj bolj obetajoči smeri... se pravi, da je vietnamsko vprašanje še vedno tam in takšno kot je bilo: zamotano, kruto in nepotrebno!

tedenski notranjepolitični pregled - tedenski notranjepolitični pregled

Najnovejši ukrep zveznega izvršnega sveta glede novega NACINA OBLIKOVANJA CEN, ki je začel veljati konec prejšnjega tedna, je med našimi gospodarstveniki, razumljivo, zbudil najrazličnejša mnenja; nekateri so s tem ukrepom kar zadovoljni, saj menijo, da bodo tako lahko prišli na zeleno vejo gospodarnosti, drugi pa protestirajo, češ da ta ukrep ne bo uredil bistvenega vprašanja uravnovesenosti cen na našem trgu.

Naj povemo na kratko: po najnovejšem ukrepu ZIS bo poslej mogoče spreminjati cene za industrijske izdelke in storitve edino prek SAMOUPRAVNEGA DOGOVARJANJA med proizvajalci in prizadeti potrošniki, pri čemer pa bo seveda imel zadnji besedo še Zvezni zavod za cene, ki bo takšen dogovor (kolikor bo zares utemeljen) slednjič potrdil. Takšnemu ukrepu moramo dati v glavnem prav; s tem, bi rekli, precej opuščamo dosedanja prakso administrativnega določanja cen ter uvajamo novo kvaliteto — samoupravni dogovor med vsemi prizadeti. Res pa je, da ob tem mnoge težave našega gospodarstva še ostajajo — saj je gor dijski vozal naših tržnih odnosov, sorazmerja med cenami in spleta vseh mogočih dosedanjih predpisov (bodisi uvoznih, izvoznih, deviznega režima itd.) vendarle prezapleten, da bi ga lahko rešili z eno samo potezo. Navsezadnje moramo dati prav tudi nekaterim gospodarstvenikom iz panog, ki so bile doslej precej prizadete, ko le-ti ugotavljajo, da njihovi problemi potrebovali čimprejšnjo rešitev, sedanja novi način oblikovanja cen prek samoupravnega dogovarjanja pa bo vsekakor DOLGOTRAJEN PROCES. Zategadelj bo ZIS ob vsem tem vsekakor moral še

sproti ukrepati — in to že v bližnjem jesenskem obdobju.

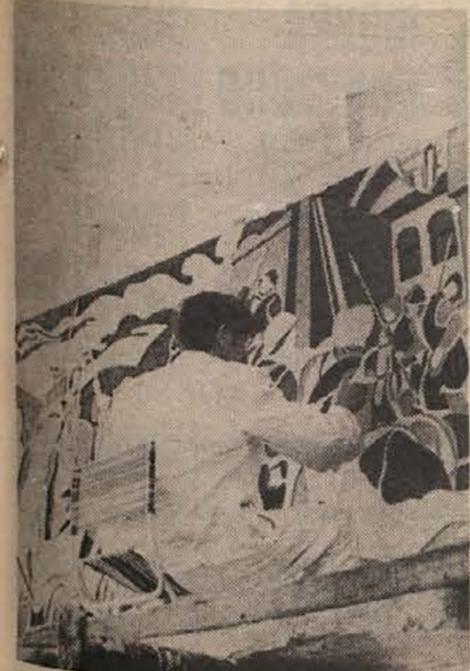
Nasploh se je sedaj, ko je obdobje poletnih počitnic tako rekoč že za nami, najprej odprla dejavnost gospodarskih forumov v državi. V začetku tega tedna (v ponedeljek) so bile na dnevnem redu prve popočitniške seje strokovnega kolegija zvezne gospodarske

zbornice RAZMERE V NAŠEM GOSPODARSTVU v letošnjem juliju in avgustu. Ocene, ki jih je bilo slišati, niso bile nič kaj spodbudne — saj so se splošna mnenja kaj malo razlikovala od že znanih ugotovitev, kakršne poslušamo vse leto. Se zmeraj pečeča NELIKVIDNOST je pač, bi rekli, poglaviti člen v verigi težav našega gospodarstva; ker gospodarstvu primanjkuje denarja (medtem ko se proračunski dohodki ne-gospodarstva kljub vsem zagotovitvam, da bomo to zaustavili, še kar naprej večajo!), so proizvodne organizacije resnično dostikrat v veliki stiski — kako naj si nabavijo potrebne SUROVINE in drug REPRODUKCIJSKI MATERIAL, saj za to pač potrebujejo gotovino. Posledica vsega tega (čeprav seveda to niso edini vzroki) je še vedno neurejeno stanje na trgu — posebno glede nekaterih najbolj konjunkturnih artiklov, za kar so posebno značilen primer GRADBENISKI MA-

TERIALI, pa tudi izdelki KOVINSKIH INDUSTRIJ, izdelki USNJARSKO PREDLOVALNE INDUSTRIJE itd.

Ob tem povejmo podatek, ki ga je bilo slišati na omenjeni seji strokovnega kolegija zvezne gospodarske zbornice — in to je, da je v rokah prebivalstva trenutno kar štirikrat več denarja kot pa na ŽIRO RAČUNIH gospodarskih organizacij! Naše gospodarstvo, je bilo tudi rečeno, ima sedaj na voljo za 9 % manj denarja kot pa pred leti (1965), ko smo se usmerili na pot gospodarske reforme. Samo železarnam po vsej državi dolgujejo trenutno kupci kar 2,5 milijarde dinarjev (kajpak novih!) in to priča, kako preč obseg je zares dobila naša kronična DENARNA NELIKVIDNOST na področju vsega gospodarstva. Vsekakor bomo na tem področju morali zares učinkovito ukrepati — tu čakajo pristojne organe na vseh ravneh zelo odgovorne in celovite naloge.

Živnorejcem, katerih proizvodnja je odvisna od razpoložljivih količin živalske kme (in zmeta krma je tu posebno pomembno vprašanje), se letos pač ne bo treba bati, saj bo letina KORUZE, kot poročajo, tako bogata, kot že dolgo ne. Iz letošnje letine bomo pridelali kar kakšnih 8 milijonov ton koruze — tako da lahko računamo vključno z dosedanjimi zalogami z več kot 2 milijonoma ton tržnih presežkov koruze. Sklad za pospeševanje proizvodnje in izvoza koruze celo ugotavlja, da bo letos koruze kar preveč — saj ne bo zanjo prostora v skladiščih, pa tudi kupcev ne — pa zategadelj predlaga zvezni direkciji za rezerve prehranbenih izdelkov, naj pravočasno začne odkupovati tržne presežke koruze.

Akademski slikar Vladimir Lakovič ustvarja v novi šoli Brigade Matije Gubca na Trebelnem veliko fresko, ki prikazuje dvoje junških obdobij: prizor iz Gubčevega punta, na drugi strani pa napad Gubčeve brigade na Dob. Umetnik je s pomočjo domačinov zadovoljen. (Foto: Železnik)

V Izrael ni tako lahko priti, to dobro vedo mladi iz Sevnice! Ko so v torek, 22. avgusta, leteli iz Zagreba preko Rima v Tel Aviv, so dobili izraelske vizume šele v Rimu. Če bi kateri imel v potnem listu kakšen arabski žig, bi ga zavrnili. Slovo v Sevnici je bilo težko. (Foto: Železnik)

Takole „izstopa“ puntar Matija Gubec iz težkega, približno štiri metre dolgega debela panonskega hrasta. Kipar Tone Kralj upa, da bo spomenik slavnemu vodji slovensko-hrvaškega upora izpred štiristo let dokončal v kratkem. Kipar dela po naročilu krške kulture skupnosti. (Foto: I. Zoran)

Komu velja ta veličastni konjski nasmeš: staremu ali novemu gospodarju? Preden sta „udarila“, se je konj nadolgočasil. Avgustovski semenj prejšnji četrtek v Šentjemeju je bil eden največjih v tem kraju. Konj, volov, krav, telet in pujskov je mrgolelo. (Foto: I. Zoran)

Zavarovanje pa tako!

Sevniški kmetijski kombinat je imel zaradi toče v Canju in Sevnici za okrog 3 milijone dinarjev škode v nasadih jabolk. Gre za prvovrstna namizna jabolka, ki počakajo tja do pozne pomladi. V jeseni jih na vagonne odpremljajo v hladilnice. No, letos ne bo treba, čeprav so bile tri dni pred točo prodane, toča je naredila svoje. Svoje pa je naredila tudi zavarovalnica, kot je izjavila vodja obrata sadjarstva inž. Čimperiš. Zavarovalnica za obtočena jabolka ne bo plačala škode, ker sadiči niso popadali po tleh! Čudno pojmovanje škode. Mar misli zavarovalnica, da bodo kupci zatisnili oči in plačali obtočena jabolka, če bodo taka sploh dozorela?

Sejmišča

NOVO MESTO: 28. avgusta je bilo na tukajšnjem sejmišču napredaj 428 pujskov, od tega 34 starih od tri mesece do pol leta. Vsega so prodali 256 živali: do 12 tednov stare so šle v denar po 170 do 230 din, druge po 240 do 400 din. Cene za male pujske so bile spet nekoliko nižje, kupci pa večinoma iz sosednjih občin.

BREŽICE: Na sobotni tedenski sejmišču so pripeljali 464 pujskov, 433 starih do tri mesece, 31 pa starih. Prvih, ki so šli v denar po 13,5 do 14 din za kilogram žive teže, so prodali 267, drugih, ki so bili po 9,5 do 10 din kilogram, pa 13. Poročajo, da je bilo domačih kupcev manj kot navadno.

Kmetijski nasveti

Mladiči po načrtu

Petsto, šeststo ali še več prodanih pujskov na novomeškem in brežinskem sejmišču je lep vsakotedenski zaslužek dolenskih kmetov, ki se ne bo usahnil, če se bodo tudi naši rejci oprijeli nekaterih uspešnejših načinov vzreje. Sem šteje tudi načrtovan pristup svinj, nekakšno planiranje rojstev, ki omogoča stalno, zaporedno vzrejo, značilno za farmsko rejjo mladičev.

Ze pred stoletji so živinorejci z različnimi drogami skušali po za ta poseg pa je dalo človeku odkritje hormonov, snovi, ki uravnavajo presnovo in več drugih življenjskih funkcij. Injekcije hormonov omogočijo, da si rejci lahko kotenje mladičev pri pravih uravnavajo po svoji volji.

Pojatvi svinje pravimo bukanje. Zunanji znak bukanja je preostrih, svinja, ki se poja (znanstveno pravimo, da se začenja hrbet. Privoli na spolno združitve, ker je pri njej nastopil tako imenovani privolitveni refleks. Dan po začetku bukanja je najbolj primeren čas za pristup in osemnitve, ker se bodo v jajčecih vodnih potovala proti maternici.

V svinjereji so odkrili način, kako lahko praktično uravnajo bukanje, tako da živali osemnjujejo na natančno vnaprej določen dan. Obstajata dva načina; primernejši je tisti, ko z razmerju, umetno določene spolne hormone v določenem v petih dneh po vzbrizganju hormonov, tako da svinje lahko kmetički rejci, marveč prav vsak zeleni čas.

Pojatev pa lahko tudi poljubno dolgo zadržimo, če nam tako namerjajo konkretne razmere reje, bolezen ali kaj podobnega. Za ta namen poznamo pripravek Aimax, ki ga je treba živali redno vsak dan dodajati s hrano, in jajčniki živali bodo — mirovali.

V razbremenjevanju: pol resnice

Da bi zmanjšali gospodarstvu bremena, v zadnjih dveh letih zmanjšujemo zakonske (odprava obresti na poslovni sklad, prispevka za Skopje, znižane stopnje prometnega davka) in druge obveznosti (odprava prispevka iz OD federaciji, konverzija kratkoročnih kreditov). Zakonske obveznosti so se res zmanjšale, žal pa se hkrati precej hitreje povečujejo pogodbenne obveznosti.

Oglejmo si obe trditvi na primeru novomeškega gospodarstva. Njegove zakonske obveznosti so se konec lanskega leta v primerjavi z letom 1970 zmanjšale za 42 odst. ali za okoli 9 milijonov dinarjev. Pogodbene obveznosti pa so hkrati naraščale precej hitreje: konec 1970 so znašale 48 milijonov (indeks 143,3), konec 1971 že 68.695.000, v polletju letos pa znašajo 39 milijonov dinarjev. Če primerjamo 1970. in 1971. leto, so se povečale za 21 milijonov din, torej za več kot enkrat toliko, kot so se zmanjšale zakonske obveznosti.

Največ so se povečale zaradi velikih obresti na kredite (11-odst. obresti so že kar običajne!), zaradi visokih bančnih provizij in zaradi povečanja za-

varovalnih premij. Zavarovalne premije so porasle, ker so se povečale zaloge blaga, ker so bila revalorizirana osnovna sredstva in ker so se povečale tudi zavarovalne tarife. V trditvi, da z zmanjševanjem zakonskih obveznosti razbremenjujemo gospodarstvo, je torej le pol resnice. 68 milijonov dinarjev, ki jih je lani plačalo novomeško gospodarstvo za pogodbene obveznosti, je velik znesek, če upoštevamo, da so vse lanske neto naložbe v osnovna sredstva znesle le 127 milijonov dinarjev!

M. J.

Iz brezskrbnosti v učilnice

Zvonec že kliče

Počitnice je konec, dvomesečna brezskrbnost je mimo. Še enkrat gremo spat: jutri zjutraj bodo šolski zvonci spet poklicali v razrede na tisoče osnovnošolcev in dijakov ter na stotine učiteljev in profesorjev. Mnogi bodo prvič prestopili šolski prag.

Vrtičkar bo potegnil za seboj tudi več tisoč dolenskih, belokranjskih in spodnjeposavskih otrok. V Loškem potoku bodo pouk začeli v novi šoli. V Dolenskih Toplicah je buldožer naredil komaj prve brazde na gradbišču, kjer bo nova šola zrasla šele do prihodnje jeseni. Novo šolsko leto bo za mnoge tudi novo upanje, da bodo morda kdaj je najboljše. Ob začetku tega šolskega leta velja podčrtati, da se še marsikje otepajo revščine, tako značilne za stoletja stara poslopja. Zakon o šolstvu tega ne prizna: otroci iz starih in novih šol morajo enako znati.

Kaj bo prineslo novo šolsko leto? Zaskrbljenost je velika; tudi pri starših. Globoko so morali seči v žepo za knjige, zvezke, malice. Nič razveseljivo ni, kar je zadnjič povedal Miro Lužnik, pomočnik direktorja Zavoda za šolstvo SRS: za osnovno šolo je pripravljenih letos več kot 200 učbenikov in priročnikov. I. Z.

Bitka za trg — samo s kvaliteto!

Nihanje

Gospodarski vestnik poroča, da so jugoslovanske tovarne letos do maja poslale na trg 3559 avtomobilov manj kot lani v enakem ob-

dobju: letos samo 35.320, lani pa 38.879 vozil. Podatek velja tudi za avtomobile, ki jih pri nas samo sestavljajo, in takih je bilo do konca aprila 10.789.

Občutno se je zmanjšal tudi uvoz osebnih avtomobilov, kar naj bi bila posledica velikih carinskih dajatev. Medtem ko so kupci lani do maja uvozili 14.000 osebnih vozil, so jih letos v enakem obdobju le še 5.300 ali skoraj trikrat manj.

Zdaj, ko je zvezna vlada znižala carine na uvoz avtomobilov, pričakujejo, da se bo uvoz spet znatno povečal tudi zato, ker so se podražili avtomobili, ki jih izdelujemo pri nas. Menijo pa, da bo ta sunek pojenjal: iz tujine že prihajajo vesti, da je vrsta svetovnih izdelovalcev motornih vozil napovedala nove podražitve.

Prvi val sprememb je na našem avtomobilskem trgu že občuten: kot je moč sklepati po podatkih iz organizacij, ki se ukvarjajo s prodajo motornih vozil, so domača vozila spet bolj „priljubljena“, saj so kljub že omejenim podražitvam še vedno prejšnjemu poprečnemu jugoslovanski žep kot avtomobili znanih tujih znamk.

I. Z.

Interniranci

Na prostoru nekdanjega taborišča na Ljubelju, kjer je bila podružnica Mauthausa, bo 10. septembra srečanje internirancev. S pomočjo družbeno-političnih organizacij tržiške občine ter komisije za zapornike, internirance in deportirance pri republiknem odboru ZZB NOV bodo nekdanje koncentracijsko taborišče do slovesnosti uredili. Vzidali bodo tudi 30 plošč, na katerih bodo imena vseh večjih taborišč, v katerih so med vojno umirali Jugoslovani.

Na slovesnost, ki bo 10. septembra, so razen bivših političnih zapornikov in internirancev ter svojcev umrlih vabljene še udeleženci in sodelavci NOV, kajpak pa tudi vsi občani. Pričakujejo, da se bo srečanja nekdanjih internirancev udeležilo blizu 20.000 ljudi.

Delovne sile na poljih manjka. (Foto: R. Bačer)

Previdnost

Znano je, kako v metliškem proračunu manjka denarja za potrebe socialne službe, saj je letos za vse nove primere na razpolago samo 700.000 dinarjev. Oskrbje v domovih za starejše ali prizadete osebe so se tako podražile, da cenam ni mogoče slediti. Potreb za domove pa je čedalje več. Od kod naenkrat toliko občanov, brez svojcev in sredstev za preživljanje?

Ugotovili so, da je v metliški občini že kakih 15 starejših ljudi, ki so se priklutili od drugod, večinoma iz sosednje republike. Prišli so še razmeroma zdravi, se vdirjali pri kmetih, ki jim manjka delovne sile, čez mesec ali dva pa so zboleli in ostali v breme siromašni metliški občini.

Dogaja se, da pride tak človek lačen in žejen v oddaljene vasi. Ko mu iz gostoljubja postrežejo, vpraša za delo. Ljudem se smili in tako se več gospodarjev dogovori: „Vzemimo ga! Dva dni v tednu bo pri tebi, dva pri meni, dva pa pri sosedu. Mine košnja, mine mlačev, začena se tigatev, delo se kar naprej najde, zlasti če delavec ni zahteven za plačilo. Pride pa zima, klatež obnemore in gospodarji ga nočejo več gledati. Kam naj gre, revež, drugam, kot na občino, ki ga mora na svoje stroške poslati v dom onemoglih ali v bolnišnico.“

Da bi se v prihodnje izognili takim nepredvidnim in hudim izdatkom v proračunu, so se občinski občinske skupščine zmenili, da bo vsak v svojem okolišu ljudem dopedal, kako draga je neprevidnost, če vzameš klateža pod streho. Da, kar zadeva gostoljubje in človekoljubje, za stalno pa ne.

Hura za cement!

„Cement bo, cementa ne bo.“ Ugibanja in cementne krize bo zdaj menda konec. Iz sekretariata za gradbeništvo pri jugoslovanski zbornici je prišla vest, da je vse pripravljeno za uvoz 150.000 ton cementa. Pošiljko so že razdelili po republikah in bo kmalu pri nas.

K odpravi cementne vročičnosti bomo, kot je slišati, tudi sami prispeli večji delež. Prenavljanje nekaterih domačih cementarn gre h koncu, poskusno pa bo stekla proizvodnja cementa v Popovcu. Obetov torej ne manjka, vprašanje je le, ali bo cement prispel pravočasno, da bodo graditelji nadaljevali zidanje, še preden se bo vreme zmajkalo.

Cementna kriza je, trdijo, nastala zato, ker smo v državi več gradili, kot je bilo na voljo gradbenega materiala. Naj omenimo le, da so domače tovarne letos izdelale 300.000 ton cementa več kot lani, pa ga je zaradi neskladja z gradbenimi načrti kljub temu zmajkalo.

Na delež iz uvoza lahko računajo le gradbene organizacije, zasebnikom — čeprav konec koncev več gradijo — ne bi ostalo kaj več kot „drobtine“. Neverjetno se sliši, da bi ob takem pomanjkanju tistih 150.000 ton „nasitilo“ vse, ki so cementa „lačni“. Cementne „lakote“ najbrž ne bo potešila niti domača proizvodnja. Sicer pa počakajmo, kaj bo prinesel večer!

I. Z.

Izgubljeno, ne ukradeno!

Ko smo pred kratkim poročali, da so francoskemu državljanu Rivi Jacquesu oziroma njegovi sopotnici Collette Malic v Metliki ukradli torbico z denarjem in dokumenti, smo vedeli šele za prvi del zgodbe. Kraj sta Francoza res prijavela, izkazalo pa se je, da sta torbico izgubila med igro ob Kolpi. Z vrba je namreč padla v vodo, tam pa jo je našel 9-letni Zvonko Črnič. Njegov oče je mličnik, takoj obvestil o najdbi. Ko so pri Črničevih posušili torbico in njeno vsebino, so mličniki tudi že našli Francoza, ki sta vse izgubljeno dobila nazaj. Dečku sta se zahvalila in mu dala tudi nagrado.

vredno je zapisati...

Na Dolenskem medsebojno zadolževanje in zmanjšana plačilna sposobnost ni pripeljala do tako hudih zaostritev in sporov, kot jih poznamo od drugod, vendarle pa je ta „jugoslovanska poslovna posebnost“ močno prizadela in še hromi tudi naše dolensko gospodarstvo. O tem smo poročali iz posameznih podjetij.

Zrno od plev

Zdaj je začel veljati nov zakon, katerega pglavitna značilnost je, da ne udari tistega, ki je dolžan, pa dolga noče ali ne more plačati, marveč tistega, ki je takemu sumljivemu in nesolidnemu kupcu blago prodal. Dosedanji poskusi, kompenzacije in kliringi, niso dali pričakovanih rezultatov, izkazalo se je, da kaznovanje slabih plačnikov kaj prida ne za-leže.

Po novem bo zato drugače. Terjatev, ki bo stara nad 90 dni, bo odslej enostavno za eno četrtno (izjemoma letos za eno osmino), manj vredna pri obračunavanju dohodka delovne organizacije. To pomeni, da ene četrtnine dolga, ki je že toliko zastaral, delovni kolektiv — upnik ne bo mogel šteti za dosežen dohodek in bo zaradi tega „kaznovan“.

Konec koncev je čas, da občutijo posledice na svoji koži tisti delovni kolektivi, ki se „širijo in uveljavljajo“ na ta način, da postujejo z nesolidnimi kupci, jim neodgovorno posojajo ter jih kreditirajo, ko pa spoznajo, da ni od nikoder plačila, kličejo na pomoč državo, „naj vendarle nekaj ukrene proti slabim gospodarjem“. Toda ti slabi gospodarji so oni sami, ker nesolidnim poslovnim partnerjem zaupajo in se jim običajno nočejo zameriti s tem, da bi dolgove poskušali, če ne gre drugače, izterjati prek so-dišč.

Uveljavljamo pač tržno načelo v poslovanju, trg pa mora sam, brez vmešavanja države, kot vsemogočnega zaščitnika, odbrati dobre gospodarje od slabih. Novi zakon ima namen to ločitve pospešiti in pomagati k dobri poslovnim običajem in k dobremu gospodarjenju.

M. L.

20 let

dolenjka

dolenjka

mesec
nagradne
prodaje
mesec
nagradne
prodaje

mesec
nagradne
prodaje
mesec
nagradne
prodaje

Od skromnih začetkov do solidnega trgovskega podjetja – že v bližnji prihodnosti več kot 9.000 kvadratnih metrov lastnih prodajnih in skladiščnih prostorov – Novi marketi v Trebnjem in Šentjerneju ter samopostrežba v Kanižarici

Dolenjkin prednik je trgovsko podjetje Izbiča, ki je bilo ustanovljeno leta 1952. Pri Izbi-

ri je bilo takrat zaposlenih 26 ljudi, imeli so 7 prodajal in ustvarili 863.635 din prometa. Kolektiv je imel za 2191 dinarjev osnovnih sredstev.

Do leta 1962 ni bilo pomembnih sprememb. Tisto leto pa je bila v občini integracija več manjših trgovskih podjetij. Nastali sta dve večji: Standard in Dolenjka. Celotni dohodek Dolenjke je bil tedaj že 11.689.193 dinarjev. Dobička so ustvarili 228.849 dinarjev, v 32 prodajalnih in na upravi pa je delalo 108 ljudi, ki so imeli za 282.129 dinarjev osnovnih sredstev.

Po letu 1962 se je Dolenjki pripojila še Drogerija, Mercatorjeva poslovna enota Tržan iz Mokronoga in ob koncu 1968 še trgovsko podjetje Potrošnik iz Črnomlja. Družina Dolenjkinih prodajal po vsej Dolenjski in Beli krajini se je povečala na več kot 50.

Podjetje dosega sedaj 160 milijonov celotnega dohodka. Prodajal inaj 63, zaposlenih pa je 275. Dobička jim ostane 6 milijonov, 1,5 milijona pa amortizacije. Sedanja vrednost osnovnih sredstev je več kot 20 milijonov dinarjev.

Vse to je dosegel kolektiv, ki ni imel niti kvadratnega metra lastnega prodajnega prostora. S prizadevnostjo so si v dokaj kratkem času uredili skladišča za grosistično dejavnost, vozni

park, obratna sredstva in upravne prostore. Seveda pa so ves čas posvečali največ pozornosti pridobivanju novih prodajnih površin. Že leta 1963 so v sodelovanju z Dominvestom zgradili prvo samopostrežno trgovino na Dolenjskem. Samopostrežba

Direktor Lojze Urbanč 10 let za krmilom.

„Pri mostu“ v Novem mestu je še danes lep lokal. Začeli so obnavljati prodajalne, ki so jih imeli v upravljanju. Na vrsti so bile gradnje največjih prodajal: Market v Bršlinu, Market na Cesti herojev, Market v Strazi, ki je ena najlepših prodajal na Dolenjskem, Blagovnica v Črnomlju, odkupili nove pro-

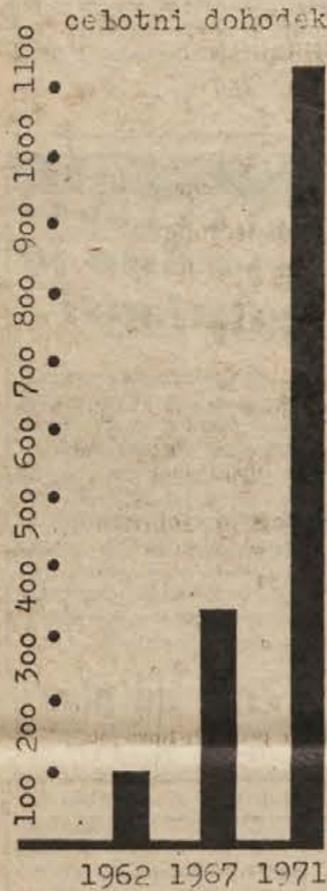
store v Trebnjem in Market v Semiču. Obnovili so več lokalov na Mimi, v Žužemberku, Šentjerneju, Mokronogu in Škocjanu ter drugih manjših krajih. Danes ima Dolenjka že preko 7000 kvadratnih metrov lastnih prodajnih in skladiščnih prostorov.

Priblizati se potrošniku ostaja še naprej glavna skrb kolektiva. V svojem programu razvoja ima Dolenjka že v bližnji prihodnosti namen zgraditi več kot 2000 kvadratnih metrov novih prodajal in skladiščnih površin. Zgradili bodo market v Trebnjem, market v Šentjerneju in samopostrežno prodajalno v Kanižarici. Za Novo mesto bo nova pridobitev preurejena sedanja prodajalna kruha na Glavnem trgu, kjer bo 700 kvadratnih metrov novega prodajnega prostora. Na Glavnem trgu trenutno preurejajo lokal Manufakture, ki bo poslej večji in v katerem bo tudi večja izbira. Preuredili bodo tudi več manjših in zastarelih prodajal na podeželju in v mestih. Z uresničitvijo predvidenega programa bo DOLENJKA dosegla prihodnje leto že 200 milijonov celotnega dohodka.

Kolektivu, ki je iz nič znal ustvariti solidno trgovsko podjetje na debelo in drobno, moramo ob tej priložnosti iskreno čestitati!

Dolenjkini marketi so lepo urejeni in vselej dobro založeni.

Iz poslovanja podjetja

	1962	Indeks	1967	Indeks	1971	Indeks
Amortizacija	28.894,00	100	213.387,00	739	1.163.124,00	4025
Dobiček	228.849,00	100	1.214.483,00	531	6.206.284,00	2712
Število zaposlenih	108	100	172	159	275	254
Število prodajal	32	100	43	134	63	197
Vrednost osn. sred.	282.129,00	100	3.292.975,00	1167	17.159.800,00	6082

Nagrade za kupce

Za 20-letnico podjetja se je kolektiv odločil, da bo v mesecu septembru organiziral nagradno prodajo. Vsak, kdor bo v katerikoli DOLENJKINI prodajalni kupil za 100 din blaga, bo dobil nagradni kupon.

V začetku oktobra bo DOLENJKA organizirala zabavni prireditvi z modno revijo, na katerih bo tudi žrebanje kuponov. Taka prireditve bo 5. oktobra v Črnomlju in 6. oktobra na Otočcu. Za izžrebane so pripravili dragoceno dobitke, kot so: kompletna spalnica, pralni stroji, hladilniki, šivalni stroji in drugi gospodinjstvi pripomočki v skupni vrednosti nad 40.000 dinarjev.

Kupujte septembra pri DOLENJKI, ker nagrade že čakajo!

Trgovsko podjetje Dolenjka ima na Dolenjskem in v Beli krajini več marketov in samopostrežnih prodajal. Število teh se bo v kratkem še povečalo.

Drogerija v Novem mestu je ena najlepših prodajal na Dolenjskem, prav tako pa slovi po založenosti in izbiri blaga.

Splošno gradbeno podjetje »PIONIR«
Novo mesto

razglašča prosta delovna mesta in
VABI K SODELOVANJU

1. pomočnika komercialnega direktorja za delo na direkciji v Novem mestu
2. referenta gradnje za trg za delo na direkciji v Novem mestu
3. referenta za izobraževanje za delo na direkciji v Novem mestu
4. zemljiško-knjižnega referenta za delo v komercialni službi v Ljubljani
5. tehnologa v lesnem obratu
6. več gradbenih tehnikov – pripravnikov
7. več ekonomskih tehnikov – pripravnikov
8. administratorke za delo v komercialni službi v Novem mestu
9. strojepiske za delo v splošni službi na direkciji v Novem mestu
10. vzdrževalca za delo na direkciji (vodovodne instalacije, centralna kurjava ipd.)

POGOJI POD:

1. dokončana FAGG in 5-letna praksa ali srednja gradbena šola in 8-letna praksa,
2. dokončana FAGG in 4-letna praksa ali srednja gradbena šola in 6-letna praksa,
3. dokončana višja šola in 3-letna praksa,
4. dokončana višja upravna šola,
5. dokončana srednja tehnična šola lesne stroke in 4-letna praksa,
6. dokončana gradbena srednja šola,
7. dokončana ekonomska srednja šola,
8. dokončana administrativna šola,
9. dokončana administrativna šola ali strojepisni tečaj,
10. končana poklicna šola.

Podjetje vam zagotavlja:

- urejene delovne pogoje, dobre osebne dohodke,
  - družinska oz. samska stanovanja po dogovoru.
- Za vsa prosta delovna mesta je uvedeno poskusno delo. Ponudbe z življenjepisom in opisom dosedanjih zaposlitev pošljite na naslov: SGP »Pionir«, Novo mesto, Kettejev drevored 37.

DELO V PEKARNI!

TAKOJ ZAPOSILIMO:

- kvalificirane ali priučene peke,
- vajence za izučitev poklicnega KV peka

Zahteva se popolna osemletka. Mladince, stare nad 18 let, ki imajo veselje do dela v pekarni in drugih pomožnih delih. Mladinci bi se lahko priučili tudi za delo v proizvodnji.

Delo v pekarni je tudi ponoči. Želimo predvsem kandidate iz Novega mesta oziroma bližnje okolice.

POGOJI: poskusna doba dva meseca, kandidat mora biti zdrav ter mora imeti smisel za čistočo in osebno higieno. Osebni dohodek po pravilniku.

Pismene ponudbe pošljite oziroma se osebno zglasite zaradi informacij pri »ZITU« Ljubljana, DE Pekarna in slaščičarna, Novo mesto, Ločna 21.

VZGOJNOVARSTVENI ZAVOD
NOVO MESTO, Majde Šilc 34

ponovno razpisuje prosto delovno mesto:

- **VZGOJITELJICE**
v vrtcu v Straži

Pogoj: končana vzgojiteljska šola.
Rok prijave je 15 dni po objavi razpisa.

EMONA- Ljubljana
obrat Perutnina, Zalog

razglašča naslednja delovna mesta:

- 5 delavcev pri perutnini
dva moška, tri ženske –
za nedoločen čas, za delo v hlevih v Martinji vasi pri Mokronogu.

Zaželeni so delavci in delavke s stanovanjem v bližini Mokronoga.

Poskusno delo je 30 dni.

Pismene ponudbe sprejema EMONA, Ljubljana, obrat PERUTNINA Zalog, Ljubljana-Polje.

Čevljarsko podjetje

»PLANINA«, ČRNOMELJ

razpisuje prosti delovni mesti

- **DIREKTORJA**
- **RAČUNOVODJE**

Poleg splošnih pogojev veljajo še naslednji:

- za razpisano mesto direktorja mora imeti kandidat strokovno izobrazbo visoko kvalificiranega delavca s petletno prakso ali strokovno izobrazbo kvalificiranega delavca z 10-letno prakso v stroki;
- za razpisano mesto računovodje morajo kandidati imeti srednjo strokovno izobrazbo in najmanj 5 let prakse v finančni stroki.

Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

ČEVLJARSKO PODJETJE MOKRONOG

razpisuje mesto

- **DIREKTORJA**

POGOJI:

1. srednja izobrazba ekonomske ali usnjarske stroke z 1-letno prakso na vodilnem delovnem mestu ali
2. visoka kvalifikacija usnjarske stroke s 3-letno prakso na vodilnem delovnem mestu ali
3. kvalificiran delavec usnjarske stroke z 10 leti delovne dobe v proizvodnji obutve in najmanj 3 leti prakse na vodilnem delovnem mestu.

Ponudbe je treba dostaviti v 15 dneh po objavi razpisa.

VARILCI!

»KOVINARSKA«
TOVARNA INDUSTRIJSKE
OPREME IN KONSTRUKCIJ
KRŠKO

zaradi razširitve poslovanja potrebuje nove sodelavce in

OBJAVLJA

prosta delovna mesta za

- 10 KV VARILCEV

POGOJI: odslužen vojaški rok, 3-mesečni poskusni rok. V primeru, da interesi ne bi imeli potrebne kvalifikacije, vendar delajo na delovnem mestu varilca več kot 2 leti, bo podjetje organiziralo tečaj za pridobitev kvalifikacije. Interesenti naj se zglasijo na razgovor v kadrovsko-splošnem sektorju podjetja.

Objava velja do zasedbe delovnih mest.

UČNA MESTA V PORTOROŽU!

Hotelsko-turistično podjetje
HOTELI PALACE PORTOROŽ

razpisuje za šolsko leto 1972/73

naslednja prosta učna mesta:

- 25 učnih mest za učenke in učence za poklic natakarja
- 20 učnih mest za učenke in učence za poklic kuharja

Učenke in učenci, ki želijo postati natakarji ali kuharji, morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

- pogoje za vpis, ki jih predpisuje
- vložiti pismeno prošnjo za sklenitev učne pogodbe in sprejem v učno razmerje (prošnji naj priložijo tudi zadnje šolsko spričevalo);
- da sklenejo starši, skrbniki ali redniki s podjetjem učno pogodbo.

Podjetje nudi med šolanjem učencem in učenkam:

- ves čas šolanja mesečno vajensko nagrado, ki znaša v I. letniku 200 din, v II. letniku 300 din in v III. letniku 400 din;
- posebne dodatne mesečne nagrade, kadar so učenci na praktičnem pouku v podjetju, katerih višina se določa po učenčevem uspehu;
- možnost nastanitve in prehrane učencev, ki so iz oddaljenih krajev, pod ugodnimi pogoji;
- v II. letniku delovno obleko na stroške podjetja;
- strokovno vodstvo ves čas pouka.

Učenke in učenci, če želite postati člani delovne skupnosti renomiranega kolektiva »Hoteli Palace« Portorož, pošljite svoje prošnje za sklenitev učne pogodbe na naslov:

»HOTELI PALACE PORTOROŽ«, kadrovska služba, 66320 PORTOROŽ, Obala 45.

KOMISIJA ZA DELOVNA RAZMERJA

»KRKE«, tovarne farmacevtskih in kemičnih izdelkov
NOVO MESTO

razglašča

prosta delovna mesta
s sedežem v Novem mestu

1. vodje grupe za elektroinstalacijsko operativo
2. gradbenega tehnika za visoke gradnje v grupi za gradbeno operativo

Prosta delovna mesta lahko zasedejo kandidati, ki izpolnjujejo naslednje pogoje:

- pod 1. diplomiran elektroinženir s 4 leti prakse,
- pod 2. gradbeni tehnik za visoke gradnje.

Vse, ki so zainteresirani in izpolnjujejo pogoje, vabimo, da oddajo svoje ponudbe v kadrovsko splošni sektor v roku 15 dni po objavi razglašča.

DOLENJSKA BANKA
IN HRANILNICA
NOVO MESTO

vabi k sodelovanju

NOVE SODELAVCE

Komisija za kadre in splošne zadeve

objavlja prosta delovna mesta

- ZA OSREDNJO ENOTO V NOVEM MESTU
- **DVA REFERENTA**
za strojno knjiženje s srednješolsko izobrazbo ekonomske smeri ali administrativno šolo in dvema letoma prakse.
- Prednost imajo kandidati s srednješolsko izobrazbo in opravljenim izpitom za strojno knjiženje na knjigovodskem stroju ASCOTA.
- **REFERENTA s srednješolsko izobrazbo** ekonomske smeri in dvema letoma prakse.
- ZA EKSPOZITURO NA MIRNI
- **REFERENTA**
s srednješolsko izobrazbo ekonomske smeri in dvema letoma prakse.

Poskusna doba traja dva meseca.

Vloge je potrebno poslati v roku 15 dni po objavi Komisiji za kadre in splošne zadeve pri DBH Novo mesto.

Delavski svet podjetja
»DOMINVEST«, Novo mesto

RAZPISUJE
NASLEDNJA VODILNA DELOVNA MESTA:

1. VODJA SEKTORJA ZA STANOVANJSKO GOSPODARSTVO IN POSLOVNE PROSTORE
2. VODJA SEKTORJA ZA UREJANJE STAVBNIH ZEMLJIŠČ
3. VODJA SEKTORJA ZA URBANIZEM
4. SEKRETAR PODJETJA

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:

- pod 1. visoka strokovna izobrazba ekonomske ali gradbene smeri in 5 let delovnih izkušenj,
  - višja strokovna izobrazba ekonomske, pravne ali gradbene smeri in 8 let delovnih izkušenj,
  - srednja strokovna izobrazba ekonomske ali gradbene smeri in 12 let delovnih izkušenj;
- pod 2. visoka strokovna izobrazba ekonomske, gradbene, pravne ali geodetske smeri in 5 let delovnih izkušenj,
  - višja strokovna izobrazba ekonomske, pravne ali gradbene smeri in 8 let delovnih izkušenj,
  - srednja strokovna izobrazba ekonomske, gradbene ali geodetske smeri in 12 let delovnih izkušenj;
- pod 3. visoka strokovna izobrazba arhitektonske, gradbene, ekonomske, geodetske ali pravne smeri in 5 let delovnih izkušenj,
  - višja strokovna izobrazba gradbene, ekonomske ali pravne smeri in 8 let delovnih izkušenj,
  - srednja strokovna izobrazba ekonomske, gradbene ali geodetske smeri in 12 let delovnih izkušenj;
- pod 4. visoka strokovna izobrazba pravne smeri in 5 let delovnih izkušenj,
  - višja strokovna izobrazba pravne smeri in 8 let delovnih izkušenj.

Prednost imajo kandidati z opravljenim strokovnim izpitom in delovnimi izkušnjami na enakem ali podobnem delovnem mestu.

Prijave s pismenimi dokazili o izobrazbi in delovnih izkušnjah naj pošljejo kandidati v 15 dneh po izidu razpisa na naslov:

Podjetje »Dominvest«, Novo mesto, Prešernov trg 8 – komisija za razpis vodilnih delovnih mest.

To nisem jaz

Ko je komisija hodila po domovih črnomaljskih borcev, da bi ugotovljala upravičenost prošnje za stanovanjska posojila, je naketela na jezo in negotovanje, kajti vsem ni mogoče ustreči. V neki hiši se je gospodar kregal, češ da je prošnjo že zdavnaj oddal Štuklju na občini, pe se ni nič. In je tudi rekel: „Ne vem, če niste vi tisti...“ Tovariš Štukelj, ki so mu veljale besede, se je hotel izogniti še hujši jezi. V naglici si je izmislil: „Ne, jaz sem Strmec, skupaj sva v sobi. Mu bom že povedal...“

Kdo je prekratek?

Ko je naš dopisnik Boris Debelak objavil pismo bralcev o počasni gradnji mostu čez Mirno v Tržišču, sta ga „popokala“ dva predstavnika Dolenjske vodne skupnosti: „Oča, pa se kaj razumete na mostove?“ „Toliko že, da vidim, da most še ni narejen,“ se je odrezal Boris. „Pa veste, da za počasno gradnjo nismo krivi mi, temveč Metalna, ki je naredila prekratko kovinsko konstrukcijo,“ sta utemeljevala predstavnika. „Tovariš direktor,“ je poklical Boris Vlada Senčarja, ki je bil le nekaj korakov vstran, predstavnik pa sta se brž odpeljala z avtomobilom!

Je samo to problem?

Nova šola na Trebelnem je večkrat prišla na dnevni red zborov volivcev. Tako je bilo tudi pred leti, ko je bil na enem tudi Franci Kolar, ljudski poslanec. „Novo šolo bi radi? Dobro, kje pa imate toliko otrok?“ je dejal Kolar. „Če je samo to problem,“ se je odrezal kmet, ki mu zaradi jezika pravijo tudi Krjavelj, „bomo za to kaj poskrbeli že to zimo!“

KARTELJEVO: RAZSUT CEMENT – 23. avgusta popoldne je lbro Bahonič iz italijanske Gorice, sicer naš državljan, vozil tovornjak s prikolico proti Zagrebu. Na karteljevskem klancu je iz neznanega vzroka zapeljal s ceste in se dvakrat prevrnil po nasipu. Poškodovano voznikovo ženo so odpeljali v novomeško bolnišnico. Na tovornjaku, ki je vozil 30 ton cementa, pa je za 50.000 din Skode.

NOVO MESTO: ZASPAL SREDI CESTE – 24. avgusta ponoči se je Haider Subašič iz Novega mesta s kolesom peljal iz Bršlina. Zaradi vinenosti je pri Osohnikovi gostilni padel s kolesa in zaspal na cesti. Odpeljali so ga v bolnišnico, nato pa domov.

KARTELJEVO: NEPRAVILNO VKLJUČEVANJE – 23. avgusta ponoči se je Stepan Gunjača iz Sinja na karteljevskem prikločku nepravilno vključil v promet na avtomobilski cesti. Zapri je pot Turku Sergestu Libru Usaku. Turek je zato trčil v zadnji del Gunjačevega avtomobila. Skode je za 7000 dinarjev.

DRUŽINSKA VAS: SRNJAK V AVTO – 24. avgusta popoldne se je Jakob Vovko iz Zagreba peljal z avtomobilom proti Šmarjemskim Toplicam. V Družinski vasi mu je nenadoma skočil pred avto srnjak. Udarca je bil tako močan, da je srnjak poginil in so ga izročili lovski družini Otočec. Na avtomobilu je Skode za 2000 din.

TRNOVEC: NA LEVO – 24. avgusta popoldne se je Janez Kambič s Sodega vrha pri Semiču, začasno na delu v Nemčiji, peljal z avtom iz Metlike proti Novemu mestu. Pri Trnovcu ga je zaradi prehitre voznje v desnem ovinku zaneslo na levo, da je zadel v naproti vozeči dostavni avto, ki ga je vozil Miro Matošič z Reke. Alkoskop je pokazal, da je bil Kambič vinen. Skode je za 2500 dinarjev.

NOVO MESTO: NAROBE PREKANJE – 25. avgusta popoldne je Anton Jakše iz Orehovice v novomeškem križišču pri Petrolu prečkal cesto, ne da bi se prepričal, če je prosta. Tovornjak, ki ga je vozil Rafael Teropiš z Otočca, je pešca zbil na tla, zato so ga morali odpeljati v novomeško bolnišnico.

KRONOVO: TRIJE MRTVI – 25. avgusta zvečer je Miroslav Ožegovič iz Radkovega vozil tovornjak s prikolico proti Zagrebu. Pri Kronovu mu je naproti pripeljala kolona avtomobilov. Na čelu se je v osebnem avtomobilu peljala Unn Trifunovič iz Osla. Tik pred srečanjem je zavila na levo in čelno trčila v tovornjak. Sprednji del avtomobila – na njem je za 50.000 din Skode – je zmečkalo. Unn, njen mož Dragomir in leto dni star sin so bili mrtvi, poškodovani pa so se Peer Trifunovič, Miroslav Ožegovič in njegov 10-letni sin.

KRONOVO: ZARADI NESREČE – 25. avgusta zvečer se je Zvonimir Mitar peljal z avtomobilom švicarske registracije proti Ljubljani. Pri Kronovu je opazil svetlobni signal za nesrečo, zato je zmanjšal hitrost. V prekratki varnostni razdalji pa je za njim pripeljal Ljubljancan Peter Petina in trčil v zadnji del Mitrovega avtomobila. Skode je za 10.000 dinarjev.

PODBORŠT: V TOVORNJAK – 25. avgusta zvečer se je Loanis Cristo Douleu s Cipra peljal proti Ljubljani. V Dol. Podborštu je prehiteval kolono, ko se je naproti pripeljal tovornjak s prikolico, ki ga je vozil Jože Stajhar. Ciprčan je zavril, vendar ga je začelo zanašati in je oplazil tovornjak. Stajhar je hitro zavil na desno v jarek, tako je preprečil čelno trčenje. Skode je za 15.000 dinarjev.

ZDINJA VAS: MOPEDIST NA TLEH – 26. avgusta popoldne se je Janez Janc iz Zdinje vasi peljal z mopedom iz Novega mesta domov. Pri odcepju v Zdinjo vas je zavil na stransko cesto, takrat pa se je pripeljal z avtomobilom Anton Gorenčič iz Novega mesta in trčil v mopedista. Skode je za 2000 din.

TRNOVEC: PO NASIPU – 27. avgusta popoldne se je Ljubljancan Anton Velkavrh peljal po gorjanski cesti proti Novemu mestu. Pri Trnovcu je avto zaneslo s ceste, da se je dvakrat obrnil po nasipu. Skode je za 20.000 din, Velkavrh in sopotnik Jože Martič pa sta odnesla le nekaj prask.

DEKLICA POD TOVORNJAK

V ponedeljek popoldne je Anton Nemanč iz Krivoglavc vozil tovornjak po Cankarjevi cesti v Metiki. Pri Bračkovih hiši je opazil skupino otrok, zato je zmanjšal in potobil. Tedaj je nenadoma stekla čez cesto 11-letna Tatjana Tujdija. Nemanč je sicer močno zavril, vendar jo je zbil po tleh. Deklico so s poškodovano nogo odpeljali v novomeško bolnišnico.

REPNIK V TREBNJEM

Anton Repnik, samorastni slikar iz Mute, udeleženec jubilejnega petega taborskega srečanja, bo od 17. septembra razstavljal v trebnjski Galeriji likovnih samorastnikov. Razstavo njegovih 42 slik bo jutri ob 18. uri z uvodno besedo odprl prof. Andrej Pavlovec, ravnatelj škofjeloškega muzeja in član umetniškega sveta Tabora. Ob tej priložnosti so v Trebnjem izdali katalog, ki z besedo in reprodukcijami predstavlja Antona Repnika.

PO DVEH MESECIH IN POL:

Mamo so našli!

Otroka je zavrгла Jelena Špehar iz Slunja

Uprava javne varnosti iz Slunja je sporočila novomeškemu kolegemu, da se je dokončno odvil klobuč, ki ga je skušala 16. junija zavozlati neznanca v novomeškem drevoredu na Cesti komandanta Stane ta.

Kot je znano, je takrat upokojenec Rudi Pintar našel okrog leto dni starega otroka – brez matere. Pisali smo že, da je otroka potem, ko staršev niso mogli najti, posvojila neka novomeška družina, ki ne želi biti imenovana.

Iz Slunja pa je zdaj prišla novica, da so našli žensko, ki je tako zavrгла svojega otroka. To je Jelena Špehar iz Slunja. V torek se ni bilo mogoče izvedeti drugih podatkov. Najbrž pa bo držalo, da ima ta ženska še enega otroka, razen tega pa smo izvedeli, da se je odrekla materinskih pravic in da otroka ne bo terjala nazaj.

Kaj so pred 80 leti pisale Dolenjske Novice.

Pretep nemških buršev s Čehi

(O novem) denarji. V čem pa se razlikuje denar od dosejanega? Prvič glede kovine, drugič glede novčne jednice. Kar se tiče kovine, imeli smo do sedaj za novčno podlago srebro, nova valuta pa se naslanja na zlato. Tudi novčna jednica se predrugači. Kedar se dejanski popolnem uredi nova valuta, kar se pa mora zgoditi še le čez nekoliko let – izginejo iz naše denarne sisteme goldinarji in krajcarji. Novčna jednica postane krona.

(Mej Čehi) in Nemci je narodno sovrastvo zelo napeto. Ni dolgo temu, kar so se pretepali blizu Iglave na Moravskem nemški „burši“ in češki delavci; krivi so pretepu povsem nemški „burši“, kateri so šest delavcev vračajočih se z dela napadli, ti poslednji so bežali proti tovarni, v kateri so delali; „burši“ seveda za njimi, tam so delavci svoje sodruge na pomoč klicali jo tudi dobili in so nekoliko pijane, ošabne „burše“ pretepli.

(Na Srbskem) so dobili zopet nove ministre in novega regenta. V tej sosedni državi je menjava ministrov vedno na dnevnem redu.

(Na Italijanskem) je v polnem cvetu razbojništvo, vsak hip se čuje o napadih. – Dolga imajo Italijani tudi več kot dovolj in sicer nad 12 in pol tisoč lir in sedaj ko zopet denar potrebujejo, ga ne morejo nikjer dobiti. – Pa

vendar naši neodrešenci tja silijo, kjer je revščina na vrhuncu.

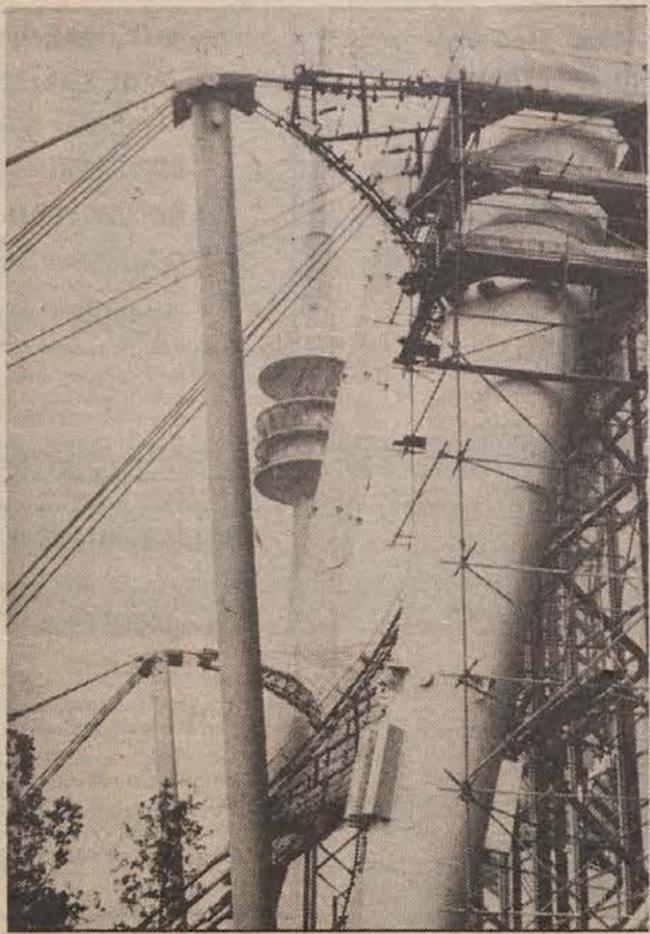
(Zdravstveno stanje) po novomeški okolici ni najbolje, mnogo ljudi toži o griži in mrzlici, poslednji je vzrok slaba pitna voda; vendar ni čuti o mnogih slučajih smrti. Skrbite za snažnost v hiši in hlevih, ker mnogo se sliši iz sosednih držav o grozni uničevalki ljudstev – o koleri!

(Dne) 17. septembra (na dan premovanja konj) bode dirka popoldne ob drugi uri v Šent-Jarnej, in sicer na novo prirujenem dirkališču. Udeležitev pri dirki je zglasiti pisмено ali pa na dan dirke tudi ustmeno, najpozneje do 12. ure popoldne občinskemu uradu v Št.-Jarneju.

(Zivinski) sejm v torek dne 30. avgusta ni bil posebno dober. Prignali so ljudje nad tisoč glav goveje živine in so jej bile cene jako visoke, prašičev so prignali tudi veliko, toda bili so po ceni.

(Po zar) je uničil koncem minolega meseca v Trstu veliko skladišče lesa, katero je bilo cenjeno 200.000 goldinarjev, v Mariboru pa je pgoorel del pivovarne, katere škoda se ceni na 40.000 goldinarjev.

(Iz DOLENJSKIH NOVIC, 1. septembra 1892)

MUENCHEN 1972: citius, altius, fortius (dalje, više, močnejše) – v vseh pogledih.

Svet teh dni. Vsaka stezica povede te v Muenchen, staro bavarsko prestolnico in meniško mesto, ki je s svojim pivom, razposajenim Oktoberfestom, bahaško hrupnostjo, posvetnostjo in svetovljanstvom vse prej kot meniško. Vse oči so zdaj uprte v Oberwiesentfeld, kjer se nad 10.000 športnikov bori za olimpijska odličja, za čast dežel, ki jih zastopajo, in seveda za svojo slavo. Muenchen je te dni preprosto – središče sveta.

Najvišji bog prvih olimpijskih iger, ki so jih nekaj prejrali v stari Grčiji, je bil Zeus, najvišji bog sedanjih olimpiad pa je Avery Brundage. To se zavedajo vsi, razen Nemcev, ki so njegovim opozorilom navkljub, češ da olimpijske igre ne smejo biti priložnost za propagando, pripravili olimpiado samih presežnikov. To, kar je mogoče videti ob cesti, koder so pred tremi desetletji vozili ljudi manjvredne rase h krematorijem v Dachau, ni le olimpiada sporta, temveč bolj olimpiada tehnike in arhitekture. To so naredili, da bi svet že enkrat sprevidel, kakšnih podvigov so sposobni, pa naj govori 84-letni Brundage, predsednik mednarodnega olimpijskega komiteja, ameriški bogatin, avtoritativen pristaš olimpijske misli – karkoli.

OD ATEN DO MÜNCHNA

Primerjave so komajda možne. Prve moderne olimpijske igre so na pobudo francoskega misleca in učitelja barona Pierra de Coubertina prvič organizirali pred 76 leti v Atenah. Če bi ocenjevali po zunanem blišču, je bila to kaj skromna prireditve v primerjavi s današnjimi olimpijskimi igrami. Bili so revni časi, na vsakem koraku se je poznalo, da organizatorjem primanjkuje denarja. Grška vlada je nudila le moralno podporo. Ko je že vse kazalo, da z zamisljivo ne bo nič, je igre rešil grški bogataš Averof, ki je obljubil prvemu Grku – olimpijskemu zmagovalcu povrh še svojo hčer za ženo. Zasluzil bi si jo maratonec Spiridon Louis, vendar je bil žal že poročen. Da ne bi delali Grkom krivice, je treba dodati, da so oni igre odlično pripravili v primerjavi s tem, kar se je kasneje dogajalo v Parizu in Ameriki, kjer so skušali igre spreminiti v nekakšen cirkus, namenjen zabave željnemu občinstvu.

Za Muenchen 1972 ni bilo treba klicati na pomoč nemških Averofov. Za to priložnost je bila država sama voljna globoko poseči v žep, saj so organizatorji porabili za sportne naprave in igre nič manj kot 2 milijardi nemških mark, o katerih bo še veliko besedi in Nemcem lastnega preračunavanja in primerjanja, ko bodo igre mimo. Nam v tolažbo lahko zapišemo, da se tudi v Nemčiji „zainvestirajo“, saj je bila prvotno predvidena vsota 560 milijonov mark, končna pa bo štirikrat večja.

OLIMPIADA STAVBARSTVA

Olimpijski stolp je simbol olimpijskega mesta, zato mora biti nekaj edinstvenega. To so imeli v mislih graditelji, ko so pred sedmimi leti položili temeljni kamen. Zvečer je dograjen, je najbolj obiskana točka mesta. To je tretja največja zgradba iz betona v Evropi; zanjo so porabili 12.500 ton betona, 600 ton železa, temelj je širok 40 metrov. Stolp je bil zgrajen v 523 dneh – brez nesreče, se radi pohvaljajo. Na vrhu ima razgledno ploščad v višini 180 metrov in vrtečo se restavracijo, najvišja točka pa seže 290 metrov v višino. Hoteli so, da bi bil olimpijski stolp najvišja zgradba v Evropi, višja od Eifflove mojstrovine v Parizu, vendar jim tega niso dovolili odgovoriti za zračni promet.

Prizorišče iger je ena sama moderna arhitektonska stvaritev. Poseben vtis zapušča plastična šotorska streha, ki je stala 188 milijonov mark ter je obešana na jambore in

jeklene vrvi. Ob gradnji so porabili 110.000 kvadratnih metrov stekla. Olimpijski sij sestavlja 550 močnih

Razlika: v Parizu so se atleti pomerili leta 1900 kar na travni stezah in metalni kladiva med veje bližnjega drevesa, zdaj pa kosajo na najbolj modernih napravah.

Peta zgodba

govori o udarcu s kolenom, o nespodobnem Fanikinem besednjaku in o dvojnih skokih čez plot.

Takole je Franc pripovedoval na sodišču o svoji ženi: „Nekega dne sem najel tesarja, da je delal na naši domačiji. Ko se je bližal čas kosila, sem ženi naročil, naj skuha. Ne gre, da bi bil mojster, ki je prišel k nam delat, lačen! Komaj sem bil omenil kuhno, že je bil ogenj v strehi. Fanika, ki je močnejša od mene – kar pogledajte jo, tovariš sodnik! – me je zgrabila za vrat in me začela daviti. Kričala je pa zraven, kot bi jo kdo iz kože dajal! Povrh me je pa še zmerjala s kurbirjem in z drugimi nespodobnimi izrazi.

Vrat me je bolel in bal sem se je. Nisem dosti razmišljal, kako naj ukrepam, skozi možgane mi je šlo le to, da se je moram rešiti, sicer bo še po meni. Pa sva prišla v tak položaj, da je razkročena stala nad menoj in me držala za vrat. Tedaj sem jo s kolenom silovito brcnil med noge, tam, kamor sonce nikoli ne posije. Kar na kolenu sem čutil, kako sem natančno zadel, saj jo je kar zvilo. Spustila je moj vrat, jaz pa sem pograbil čevlji, ter jo nekajkrat pošteno udaril.

Ko sem se je rešil, da me spet ne dobi v lje. Vse je res, kar sem dal, to lahko potrdi tudi ki je vse videl!

Faniko, ki je sešla metrov stran in pripravila Francetovo zabolbo, ko se je spomnila tistega časa spominjati, ker je lepo počasi in podrobno lagal naprej o zgrešenosti nega zakona, ki naj bi sodišče razvejavalo po krivdi.

Franc je namreč pripovedoval, kako mu je žena da se vlačil z drugimi ni res, je trdil – kako zmerjala z najrazličnejšimi imeni: pes, kurbir, črnec.

Tam, reflektorjev, razvrščenih po dveh nah. Z nemško natančnostjo so činjali, da bodo organizatorji fanfare stale 55.000 nemških da bodo za olimpijsko baklo 100 ton plina, ki bi zadoščal, leto dni grel 40 družin itd.

NAJVEČ O SMETANI

Vzdušeje v bavarskem glavni stu je težko opisati. Na olimpijski se pripravljali že mesec in šteli so dneve nazaj in načrtovale najmanjše nadrobnoti, samo olimpiada največja in najmanjša. Montreal, kjer bodo igre leta, je ne bo mogel zasenčiti.

Olimpiada je prinela obilo za glodanje nemškemu senzacijemu tisku, Soraya branju, imenujejo. Več prostora kot je namenjeno visokorodnim in gospodom, pa tudi drugim bam nižjega stanu, ki je jim je čilo zriniti se v svetovljansko da si je monaška princesa kupila lašč za olimpiado srebrn metala da ima njena družina na voljo ben helikopter, da si je Konstantin grški kraj krona, v Muenchen kupil kontaktne leče (seveda manjka pripis, da so nemške boljše), nadalje lahko zve goče nadrobnoti o sorodnih dogodivščinah, vse lepo opo tako rekoč zavito v stanilo pa potem Nemci glodajo te kosov kler je kaj mozgovine. Zanje vrli časnikarji, ki Nemcem občutek, da je os sveta v Muenchen in da živijo v najpomembnejših vseh časov.

Tudi črne kronike niso imele toliko gradiva. Deset pridipravov, žeparjev in tatov zgrnilo v mesto, piše v mastnem slovom Bild, največji nemški verski, desničarsko usmerjeni gerjer časnik. Prepozno nas zori. Ze prvo uro, ko smo čakali, da bi se povzpeli na ploščad stolpa, je bila

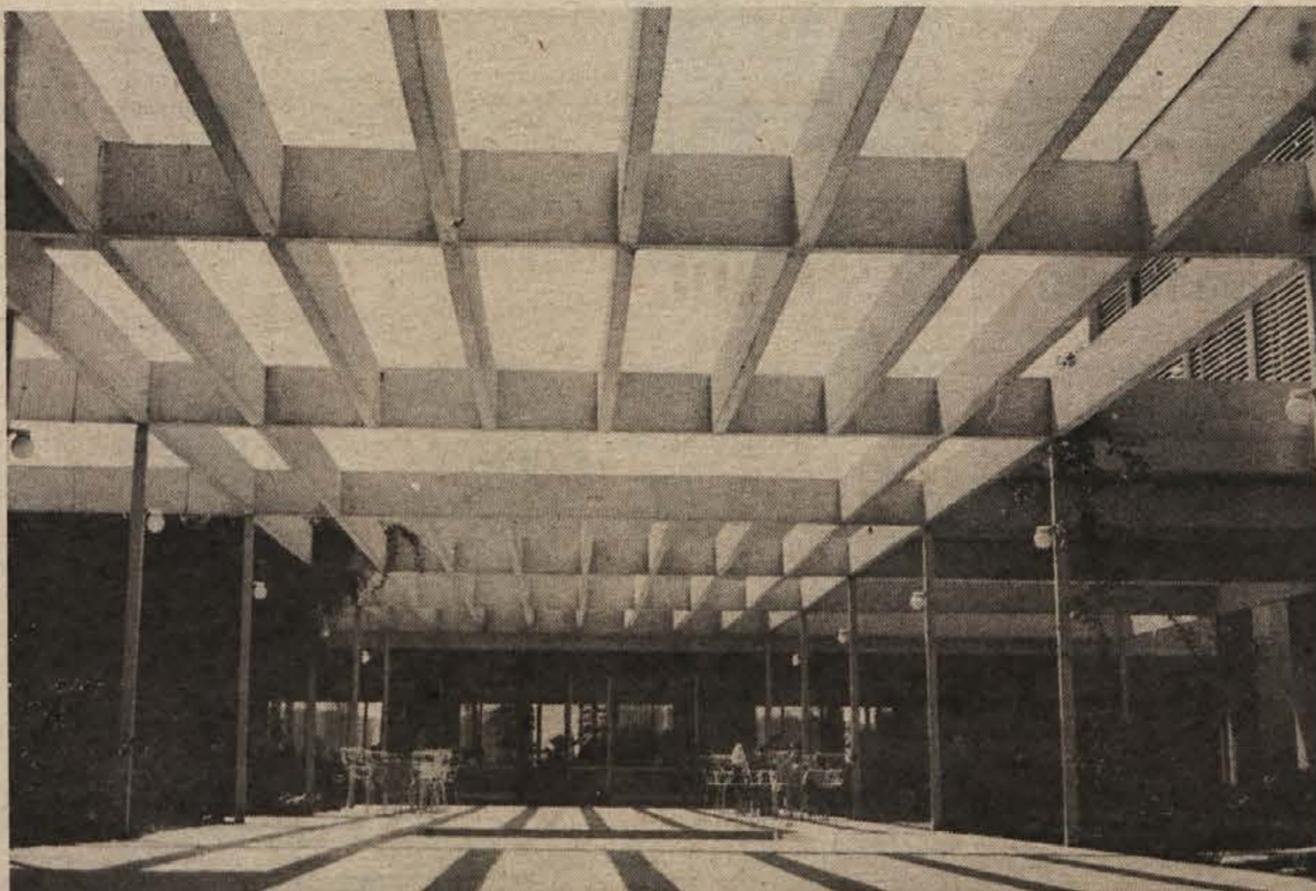
VSAKA

PIONIR

NOVO MESTO

STAVBA, DOLGA PETINDVAJSET LET

Četrto stoletje nenehnega napredka Pionirjevih gradbincev – Leta 1947 je 800-članski kolektiv ustvaril manj kot četrto stari milijarde, sedaj pa se 2500-članski kolektiv približuje 40 milijardam S-din – V 25 letih so zgradili več tisoč objektov visoke in nizke gradnje

Z gradnjo hotelov ob Jadranski obali: v Kraljevici, v Opatiji, na Hvaru, v Šibenku, na Korčuli in predvsem v Poreču so si Pionirjevi gradbinci pridobili sloves za tovrstno gradnjo. Na sliki: detalj iz Solarisa pri Šibenku

Po ustanovitvi, 16. marca 1947, se je v četrto stoletje v začetku majhno in slabo opremljeno gradbeno podjetje PIONIR razraslo v enega največjih gradbenih podjetij v Sloveniji. Ob 25-letnici obstoja je najlepša priložnost, da oživimo spomin na pot, ki je bila prehojena od prvih začetkov do danes.

Stavba, dolga 25 let, kot smo napisali v naslovu, ima vgrajenih na milijone kapelj znoja, skriva v sebi mnogo hudih trenutkov in spopadov, pa tudi mnogo uspehov in delovnih zmag. Vanjo so vgrajeni stotisoči kubičnih metrov gramoza, desetisoči ton železa in cementa in milijoni kosov opeke. Danes, ob 25-letnici podjetja, je ta stavba, ki jo je 2500-članski kolektiv zgradil, svetla, bleščača in razsežna, tako da zasluži vse obudovanje.

Pionirjevi gradbinci uporabljajo pri svojem delu najodobnejšo mehanizacijo. Vrednost opreme, s katero razpolaga strojno inventarni park, je blizu 40 milijonov dinarjev.

Sodobna organizacija današnjega PIONIRJA

PIONIR razpolaga danes z močnim lastnim kapitalom, z najodobnejšo mehanizacijo in z visoko usposobljenimi kadri. Z bogatimi strokovnimi izkušnjami gradi po najodobnejših metodah. Dejavnost podjetja se odvija skozi delovne enote — organizacije združenega dela.

Komercialne izpostave podjetja so v Ljubljani, Novem mestu, Zagrebu, Splitu, Beogradu, Skopju in na Reki.

Gradbena operativna je organizirana v treh sektorjih: ti so v Novem mestu, Ljubljani in Krškem. Delo gradbene operativne uspešno dopolnjujejo.

SPECIALIZIRANI OSREDNJI OBRATI

Mehansko-kovinski obrat v Novem mestu s sodobno opremljeno avtomehanično delavnico za vzdrževanje osebnih vozil znanke Zastava, Fiat, Renault in TAM in s ključavnicaško in servisno dejavnostjo za vzdrževanje strojne opreme podjetja. V obratu, ki opravi čez 15.000 popravil in servisnih storitev na leto, dela čez 100 visokokvalificiranih in kvalificiranih delavcev in tehnikov.

Lesni obrat v Novem mestu je po strojni rekonstrukciji specializiran za polserijsko proizvodnjo znanih harmonika vrat. Teh izdelava 15.000 kv. metrov na leto. V sestavu obrata je žaga, ki razreže do 8000 kub. metrov lesa na leto. V obratu dela 90 kvalificiranih in visokokvalificiranih delavcev in tehnikov.

Strojno inventarni park podjetja je enota, ki razpolaga z najodobnejšimi transportnimi napravami in strojno opremo: žerjavi, dvigali, buldožerji, bagri, nakladači, valjarji, kompresorji, stabilnimi in prevoznimi betonarnami, avtomikserji za beton, betonskimi avto črpalkami, vibratorji, železnimi podporami, phalnimi vibratorji, stroji za obdelavo lesa in betona, cevni in prevoznimi odli ter drugo strojno opremo v skupni vrednosti blizu 40 milijonov din.

CENTROTEHNA v Beogradu je samostojna pravna oseba, v okviru podjetja pa delovna enota za poslovno sodelovanje, kooperacijo in tuja zastopstva.

PIONIR gradi in projektira: v projektivnem biroju v Novem mestu in v Ljubljani dela 30 gradbenih inženirjev in arhitektov, ki so svoje izkušnje izoblikovali v gradbeni operativi. Po najnovjših tehnologijah pripravljajo tehnično dokumentacijo za potrebe PIONIRJA in za zunanje naročnike.

Obrat TOGREL v Krškem je prva tovorna amirano-betonskih nosilcev in stebrov za montažno gradnjo industrijskih, skladišnih in drugih hal. V TOGRELU izdelajo montažne elemente za 80.000 kv. metrov hal na leto, v obratu pa dela le 38 delavcev.

Elektronski računalnik Data Philips in direct-costing metoda poslovanja sta v podjetju v veliki meri omogočila gradnjo po inženiring sistemu in obdelavo tržišča po marketing sistemu, ter hitro obdelavo podatkov, kar je v gradbeništvu zelo pomembno pri ponudbah.

V Poreču so letos Pionirjevi gradbinci zgradili osrednje prostore največjega hotela v Jugoslaviji. „Delfin“ s 1570 ležišči je tako dobil tri velike restavracije, številne manjše lokale, trgovine, veliko recepcijo, kopalnice za bazenom, terase in druge prostore.

Turistične gradnje ob morju in po celini

Moderna lakirnica za osebne avtomobile je najnovejša pridobitev Pionirjevega servisa

Gradnja turističnih objektov je prav tako kot gradnja stanovanjskih in industrijskih poslopij, ena izmed PIONIRJEVIH svojstvenosti. Celoten kompleks hotela grad Odoec s preurejenim gradom, restavracijo nad avtomobilsko cesto, moteli, počitniškimi hišami in novim garni hotelom je gradnja, ki se je odvijala od prvih začetkov PIONIRJA in se bo nanjo PIONIR še vedno vračal. Smarješke, Dolenjske in Čateške Toplice s številnimi objekti in bazeni je pozidal PIONIR.

Največ turističnih objektov je Pionir zgradil ob Jadranski obali. Tja se vračajo od leta 1965, ko je tam pozidal prvi hotel. Ičić pri Opatiji, Uvala Scott v Kraljevi, Solani pri Šibeniku, Geneks na otoku Hvaru, cela vrsta hotelov v Poreču: Lotos, Materada, Mediteran in Delfin, so razsežni turistični objekti, vsi do enega zgrajeni v manj kot 6 mesecih! S kvaliteto del in z doslednim spoštovanjem tokov gradnje si je PIONIR pridobil vstopnico za gradnje ob morju in se vsako zimo vračal tja ter v začetku tu-

ristične sezone predajal investitorjem popolnoma zgotovljene hotele, ki jih je gradil od 5 do 6 mesecev. Omeniti moramo hotel Delfin v Poreču, ki je s 1570 ležišči, z razsežnimi dodatnimi prostori, v katerih je vse od pive, igralnic, trgovin in frizerskih salonov, do kinodvorane in terase za sončenje, pokritega in odprtega bazena s toplo morsko vodo, skorodna naselje zase. Hoteli ob Jadrano so ponos PIONIRJEVIH gradbincev, mnogi izmed njih pa so pravi biseri arhitekture.

3000 objektov, razsejanih po vsej Jugoslaviji

V 25 letih je PIONIR zgradil 2860 objektov, ki so razsejani po vsej Jugoslaviji. Zdaj gradi v 19 občinah in v 4 republikah. Med zgrajenimi objekti je največ stanovanjskih, teh je 402; sledijo jim industrijski, ki jih je zgradil 392, 117 kmetijskih, 108 skladišč in silosov, 60 sol, 35 zdravstvenih objektov itd. Zlasti Dolenjska je kar posejana

tem, kar je zgradil PIONIR, to pa velja tudi za Novo mesto, ki ga je pozidal v resnično novo mesto. Med industrijskimi objekti naj omenimo: Belsad in Belt v Čmornju, ISKRO v Sečnu, METALNO na Senovem, Silose in mlin ŽITA v Ljubljani, rastlinjake na Čatežu pri Brezicah, NOVOLES v Straži, CELULOZO v Krškem, IMV, INIS in KRKO v Novem mestu, med drugimi objekti pa še novo-mesko kirurgijo, vse nove šole na Dolenjskem, v Beli krajini in v Spod. Posavju, zgradil je vse odprte zdraviliške bazene na našem območju. Skratka: Naševali bi lahko še in še, saj se veliko manjka do števila 3000 ...

Sodobna strojna oprema — pogoj za sodobno delo

Sodobna oprema je skupaj z novimi tehnološkimi postopki lahko kolektivu, ki ima za to

dvoje posluh, trdno zagotovilo za uspešen razvoj in delo. Poleg velike skrbi za strokovno usposabljanje zaposlenih sta bila prava zagnanost pri nakupu sodobne strojne opreme in osvajanje novih tehnologij trden most, ki je pomagal PIONIRJU čez vse zapreke. Vrednost osnovnih sredstev na zaposlenega, ki je hkrati kazalec tehnične opremljenosti delovne sile, se je po nabavi vrednosti povečala pri PIONIRJU od

ustanovitve do danes za več kot 200-krat! Na 1 delavca je odpadlo 1947. za 80,49 din osnovnih sredstev, lani pa za 19.704,23 din osnovnih sredstev (po nabavi vrednosti). Po letu 1960, ko začne PIONIR z večjimi naložbami v strojno opremo za gradbeno dejavnost, se poveča vrednost le-te v 10 letih za več kot 50-krat.

Kadri - pot do uspeha

Delavcu hrano, oddih in stanovanje

Skrb za strokovno usposabljanje zaposlenih je odlika, ki je spremljala PIONIR že od prvih začetkov in je pripomogla, da se je tako uspešno razvil. Že v prvem letu obstoja, leta 1947, je PIONIR ustanovil v Novem mestu vajensko in delovodsko šolo za gradbeno stroko. Že v prvem letu jo je obiskovalo 150 vajencev in delavcev, ki so se izobraževali za delovodje. V 25 letih obstoja SGP PIONIR je v podjetju končalo uk in opravilo izpit za kvalifikacijo 930 učencev in delavcev.

Z načrtnim strokovnim izpopolnjevanjem že zaposlenih in s štipendiranjem bodočih strokovnjakov je PIONIR nenehno izboljševal strokovni in kvalifikacijski sestav kolektiva. Namesto pretežno nekvalificiranih delavcev, ki so prevladovali med 800 zaposlenimi ob ustanovitvi, je bilo v 2200-članskem kolektivu lani le še 11,7 odstotka ne-kvalificiranih in 33 odstotkov polkvalificiranih delavcev ter 30 odstotkov kvalificiranih in 14,1 odstotka visokokvalificiranih delavcev. Med ostalimi člani kolektiva je 57 inženirjev, arhitektov, pravnikov in ekonomistov in 145 tehnikov raznih profilov.

Od 1961 so podelili 165 štipendij za študij na visokih, višjih in srednjih šolah, 95 štipendistov pa je v tem času študij na teh šolah uspešno končalo.

Potreba po nastanitvi delavcev ob večjih gradbiščih je narekovala gradnjo samskih domov in delavskih naselij. V dveh sodobno urejenih in opremljenih samskih domovih je 565 ležišč, v 5 delavskih naseljih ob večjih gradbiščih pa 598 ležišč, skupno torej 1163 ležišč, s čimer pokriva podjetje dve tretjini potreb po ležiščih. Za vse delavce je v podjetju organizirana družbena prehrana in na vseh gradbiščih dobivajo med delom topli obroki. Podjetje ima ob morju in na višinskih območjih 4 počitniške domove s skupno več kot 100 ležišči. V teh domovih je članom kolektiva omogočen cenen dopust. V sindikalnem športnem društvu, ki deluje v podjetju že 10 let in si je na številnih športnih srečanjih in tekmovanjih priborilo več kot 300 diplom, plaket in pokalov, je članom kolektiva omogočeno zdravo razvedrilo v prostem času.

Podjetje razpolaga z 200 stanovanji za člane kolektiva, ki so vredna 10.000.000 din. Po letu 1961 je podelilo članom kolektiva za gradnjo hiš 355 posojil v skupni vrednosti 2.434.000 din in 120 posojil varčevalcem za stanovanja v skupni vrednosti 2.700.000 din.

Od skromnih začetkov do velikega podjetja

Ob ustanovitvi je imelo SGP PIONIR 800 delavcev, med katerimi je bilo okoli 200 nemških vojni ujetnikov. Med delavci so bili v veliki večini ne-kvalificirani, gradbenih strokovnjakov pa skoroda ni bilo. Osnovnih sredstev je imelo podjetje ob ustanovitvi za nekaj več kot 38.000 din, obratnih za blizu 14.000 din, v prvem letu pa je z gradnjami ustvarilo za blizu 2.200.000 din vrednosti. Poslovnih prostorov ni bilo, graditi pa so jih začeli v Brslunu konec 1947.

PIONIR je v prvem letu gradil na območju Novega mesta, Čmornja in Krškega, po letu 1948, ko je ukinjeno gradbeno podjetje ROG, pa tudi na Kočevskem. Do 1956. se ukvarja predvsem z gradnjo industrijskih in poslovnih objektov. Tega leta pride zaradi zmanjšanja investicij do občutne krize v gradbeništvu, ki prizadene tudi PIONIR. 70 odst. naročil je odpovedanih, PIONIR pa odprodaja odvečni material in osnovna sredstva, da bi prebrodil krizo. Takratno vodstvo spo-

zna, da je pretežno usmeritev v investicijske in poslovne objekte tvegana in zato se PIONIR 1956. začne usmerjati v gradnjo stanovanj.

25 let SGP PIONIR

Druga kriza nastopi zaradi omejitve investicij 1965 ob reformi, vendar podjetja ne prizadene več v takšni meri, ker se je že prej dobila specializiralo za gradnjo stanovanj.

1957. začne PIONIR z obsežnimi gradnjami stanovanj in stanovanjskih sosesk v Ljubljani. 1956. se pripoji k PIONIRJU gradbeno podjetje KRKA iz Novega mesta, 1964. pa Gradbenik iz Brezic in na svojem območju PIONIR odtelje nima več resnejšega tekmeča.

Prispevek o 25-letnici splošnega gradbenega podjetja Pionir sta pripravila: tekst Miloš Jakopc, fotografije Mirko Vesel

V letu 1965 je PIONIR med šestimi soustanovitelji poslovnega združenja GIPOSS, 1966 pa začne z obsežnimi turističnimi gradnjami ob Jadranski obali, kjer je zaradi ugodnih vremenskih razmer mogoče graditi tudi čez zimo.

1968 začne PIONIR z obnovo, posodobitvijo in tipizacijo opreme za gradbeno dejavnost, ki mu omogoča prevzem najzahtevnejših del, večjo kvaliteto in gradnjo v krajših rokih.

1969 so opravljene raziskave za vpeljavo direct-costing metode, v februarju 1970 pa začne

delovati v podjetju elektronski računalnik Data Philips 16-K, ki znatno skrajša postopek obračuna in pripravo kalkulacij.

Istega leta je nabavljena nova strojna oprema za lesni obrat, ki je odtlej specializiran za proizvodnjo harmonika vrat.

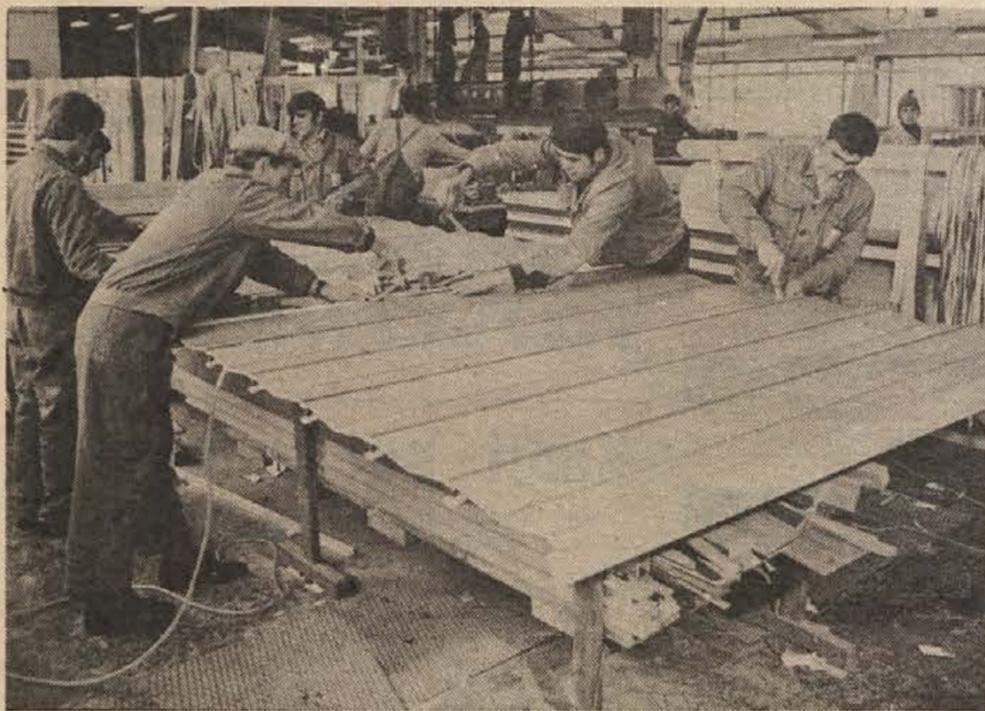
1971 se pridruži Pionirju izvožno-uvodno podjetje CENTROTEHNA iz Beograda, avgusta istega leta pa se začne v Krškem v obratu TOGREL proizvodnja montažnih amirano-betonskih nosilcev in stebrov, namenjenih montažni gradnji industrijskih in skladišnih hal.

Sestanek pri glavnemu direktorju Ivanu Kočevarju (v sredini)

Za celo goro materiala

V 25 letih je PIONIR zgradil 2860 objektov raznih vrst, med njimi največ stanovanjskih, industrijskih in kmetijskih. Nominalna vrednost vseh objektov je okoli 870 milijonov din. V te objekte je vgradil 1.350.000 m³ agregatov raznih vrst, 35.000 ton betonskega železa, 170.000 ton cementsa, nad 80 milijonov kosov opeke in več kot 50.000 ton drugega materiala. Iz tolikšnih količin gradiva bi lahko postavili Keopsovo piramido, največjo med piramidami v Egiptu, ki jih hodi občudovat ves svet. Keopsova piramida je visoka več kot 146 metrov, stranice njenega kvadrata pa merijo pri tleh po 230 metrov. Prostorna je tako, da bi lahko spravili vanjo brez težav največjo krščanska cerkev, cerkev sv. Petra v Rimu in poleg še znano londonsko stolnico sv. Pavla.

Pionirjev lesni obrat je specializiran za izdelavo znanih PIONIR harmonika vrat. Mizarji imajo moderno opremljene delavnice

Objekt D s preko 200 stanovanji z otroškim vrtcem v soseski 6 v Šiški, kjer je Pionir zgradil in še gradi na stotine stanovanj

Od 1956 pretežno stanovanja

PIONIR je od 1956. leta dalje specializiran za gradnjo stanovanj. Zlasti v Ljubljani, Novem mestu in na Reki gradi in že zgradil celotne stanovanjske soseske. V Ljubljani naj omenimo predvsem stanovanjsko sosesko S-6 v Šiški, v kateri je zgrajenih že več kot 1000 stanovanj ter razen tega še vsi drugi potrebni objekti (vrtec, šola, garaže, trgovine, upravne stavbe, komunalna ureditev itd.), nekoliko manjšo stanovanjsko sosesko S-3 v Mostah, v kateri so prav tako razen stanovanj tudi vsi drugi komunalni in družbeni objekti, stolpnice na Kersnikovi ulici, sosesko na Kodeljevem, nove soseske Š 8/1 in v Stari cerkvi, ki bodo še nastale itd. V Novem mestu naj omenimo kompletno urejeno sosesko Nad mlino z več kot 600 stanovanji.

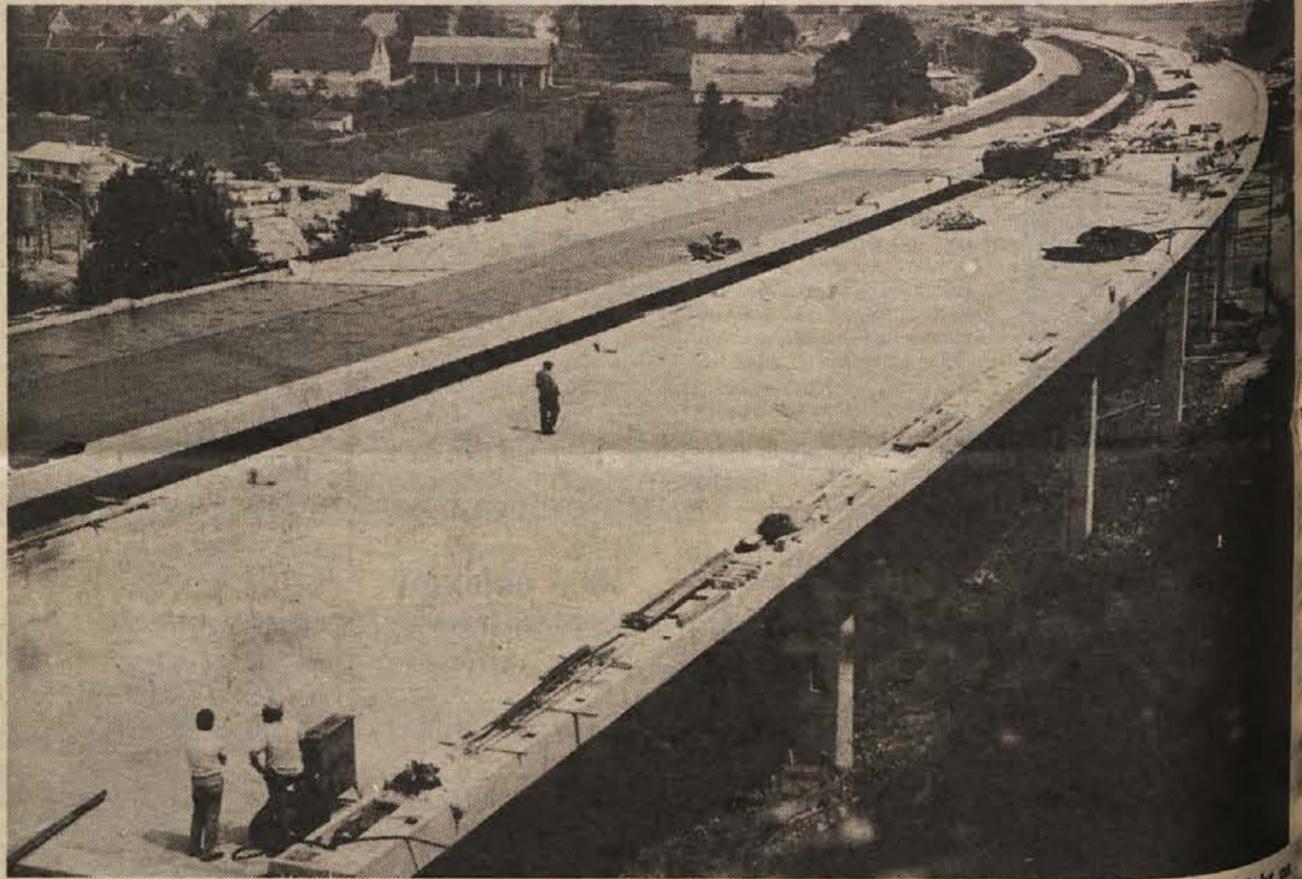
PIONIR je od ustanovitve dalje zgradil več kot 8000 stanovanj. V zadnjih letih gradi

povprečno po 1100 stanovanj na leto, letos pa ima v gradnji 1258 stanovanj.

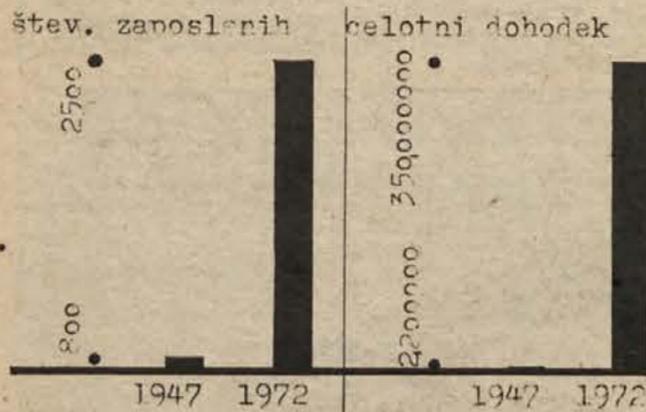
Naložbe kapitala zagotavljajo bodoča naročila

Z naložbami svojega kapitala si v povezavi z drugimi gradbenimi podjetji, še posebej pa v okviru poslovnega združenja slovenskih gradbenih podjetij GIPOSS, zagotavlja PIONIR delo in naročila v daljši prihodnosti. S 50-odst. udeležbo svojega kapitala gradi tovarno gradbenih elementov KERMAZIT v Ljubljani, s 34-odst. sodeluje pri PROJEKTU 80, z 20-odst. pri PROGRAMU 80 v Ljubljani, 10-letnem programu za gradnjo stanovanj v občini Šiška z 28,5-odst. pri gradnji stanovanjske soseske Š 8/1 v Ljubljani, z 20-odst. pri gradnji stanovanjske soseske BS 3 v Ljubljani, s

50-odst. je v povezavi z SGP Gorica iz Nove gorice zgradil tovarno TOGREL v Krškem, z 20-odst. udeležbo svojega kapitala pa sodeluje pri gradnji mostov na slovenski hitri cesti.

V sklopu poslovnega združenja GIPOSS sodeluje Pionir pri gradnji velikih objektov in stanovanjskih sosesk. Na sliki je viadukt avtomobilski cesti pri Verdu, dolg 620 metrov

Pri Pionirju so vselej imeli posuh za sindikalno športno društvo. O uspehih na športnih poljih govore stotine pokalov, plaket in diplom

Pomenek ob 25-letnici PIONIRJA smo začeli s prisposodbo o stavbi, dolgi 25 let. Ko smo naštevati objekte, ki so jih v tem času zgradile roke PIONIRJEVIH delavcev, smo lahko omenili le drobec tega, kar so zgradili. 2500-članski družini PIONIRJEVIH gradbincev, v kateri so delavci vseh narodnosti in iz vseh republik Jugoslavije, ki niso gradili le objektov, pač pa so v 25 letih hkrati povečali svoje podjetje v mogočno stavbo, naša iskrena čestitka ob jubileju!

er je zdaj središče sveta

Obrobnosti ali pa tudi ne, o olimpiadi v Münchnu

naša sopotnica, ameriška Slovenka gopca Slinker iz Ribnice. Naj bo tako ali drugače, Nemci so pripravili

in dočakali olimpiado. Vsaj za olimpijski čas so pred vsemi in nad vsemi.

Bodj pozabljen Adolf!

Tekst in foto: MARJAN LEGAN

Le kdaj se bosta oglasila primopredajnika? Od leve na desno ustvarjalci — učenci iz Brslina: Lojze Blažič, Franc Rifel in Tone Hrstar

Kje dobiti te vražje kristale?

Grm, Katja Rupena, Milka Šobar — Nataša, napnite ušesa: že takoj prve dni pričakujete pozdrav iz radijskega primopredajnika, ki so si ga bršlinski učenci Lojze, Franc in Tone sami napravili

„Samo še glasilke dobita, pa se jima bo razvezal jezik, da se bo slišalo „čez tri gore, čez tri dolke“... Ne, nisem tega slišal v kakšni izdelovalnici robotov, ampak v čisto preprosti tehnični delavnici bršlinske šole. Trije učenci, ki so letos dobili spričovala o končanem osmem razredu, so pospravljali mize. Ljubo Zagar, predmetni učitelj, ki sedi v počitniški preživi po več ur v šoli, je naročil primesti tisti dve „škati“.

pricinjene na srednjo predelno steno, pa še s stikali, pretikali, elektronskimi... Hudo hudo zapleteno. Da bi to bile fantiči... Vse sami? „Tovariš nas je spodbudil, ko smo imeli tehnični pouk,“ se je opogumil Franc Rifel iz Zdinje vasi in pokazal na učitelja Zagarja. „Lojze Retelj, maturant iz gimnazije, je prinesel načrt iz revije Radioamater, pa smo začeli, seveda pod njegovim vodstvom,“ je dodal Hrstarjev Tone. Delo so si razdelili: vsak je prinesel nekaj materiala. Semiška, sentjerjska in mokronoska Iskra niso odrekle pomoči. Tako počasi, kot je material kapljal, so se sklanjali zdaj nad načrtom, zdaj nad ogrodjem naprave. Sprva so ostajali v delavnici po pouku ob petkih, potem so začeli prihajati še ob sobotah in na marsikateri praznik, ko so imeli njihovi sošolci prosto. Začeli so decembra. Če bi imeli material, bi že davno končali. Pri-

mopredajnika so želeli vključiti na konec minulega šolskega leta. Za začetek bi se oglašili eni od novomeških šol, potem pa dobili za „so-besednika“ kakšno šolo zunaj. „Računamo, da bomo te vražje kristale le dobili. Morda bi imeli otvoritev v novem šolskem letu,“ je pripomnil učitelj Zagar. „Saj, saj se bomo še videli,“ so pritrtili fantje, ki bodo jeseni sedeli v drugih solah: Blažičev Lojze in Riflov Franc na elektrotehniški, Hrstarjev Tone pa na gradbeni. Ocena odlično bi bila za te marljivo, iznajdljive, vztrajne in kajpak nadarjene učence premalo, če bi hoteli z njo poplačati delo, ki so ga imeli s sestavljanjem primopredajnikov. „Čakajte, nekaj smo pa pozabili: vsi trije smo si izdelali tudi naprave za vodenje radijskih modelov na daljavo.“ Huš, to pa človeku zapre sapo! Stipenditorji, ali po vsem tem še pomisljate, komu boste blagovili dati stipendije? I. ZORAN

OBNOVA Z VSAKANDJEM ŽIVLJENJEM JE ZGOLJ NAKLJUČJE

— vse to in še marsikaj drugega je bil, le človek ni... Delati ni hotela, mojo mater je zmerjala s prasico, z njo. Ki je zapeljala ves svet in materjo, ne z njo. Še več, kadar je bila prav slabe volje, materjo, namesto da bi prišel spaj k njej in z njo opravljal zakonske dolžnosti.

je storila? Pobegnila je in se vrnila čez nekaj mesecev! Ko je bila ločitvena razprava, Franc in Fanika že nekaj mesecev nista več ne jedla ne spala skupaj. Fanika, ki ji je vse to že presedalo, je namreč pobrala šila in kopita in se preselila k drugemu moškemu. Ta najbrž ni tako zane-marjal svojih zakonskih dolžnosti, ali pa ni več imel matere, da bi spal pri njej, kot je Fanika očitala Francu. Fanika je povedala še druge stvari: „Poleti sem morala garati kot črna živina, pozimi pa so me nagnali od hiše, ker ni bilo dela. Tako jim ni bilo treba skrbeti za hrano zame! Takrat, ko me je s kolenom brenil v tisto mesto in ko me je še s čevljem pretepel, sem

morala k zdravniku, on pa na sodišče. Takrat, na sodišču, sem lepo rekla, če na glas pove, da se bo poboljšal, potem se vrnem domov, sicer pa ne. Nič ni hotel reči, če bo z mano lepo ravnal. Zato je jasno, da nisem šla domov. In, tovariš sodnik — sem proti razvezi zakona!“ Tako je rekla Fanika, čeprav je več mesecev živi ločeno od moža, pri drugem. In ta drugi se prav nič ne boji ne noči in ne Fanike, marveč veselo in zadovoljno zleze vsako noč v Fanikino posteljo, da pogreje njeno zamrlo telo in svojo strast. Fanika pa, kljub temu, želi ohraniti zakon. Razveze ne, čeprav ne živita skupaj! No, omeniti je še treba, da to ni bilo vse, kar je Fanika povedala in da se njena strast v drugi hiši sliši veliko manj pregrešno v tistem hipu, ko zapišemo še to, da Franca ni vseh žensk tako strah kot Fanike. Prav rad, recimo, zahaja k Z. v sosednjo vas, ki je še samska, a je že večča ljubezni in spleta za Franca gnezdo tako spretno, svoje telo pa tako zapeljivo nastavlja, da je Franca sploh minilo, da bi hodil še h kakim drugim v vas in v spolno veselje. Tako je povedala Fanika, ki je pristavila, da je Franc prej hodil še h kakim drugim in da je

Dežurni poročajo

OB KOLO — Na novomeški postaji milice je 23. avgusta prijavila Angelca Gale z Malega Slatnika, da ji je v jutranjih urah v Žabji vasi izpred hiše št. 23 neznanec ukradel žensko kolo.

DENARNICA IZGINILA — 23. avgusta je Mojca Cejan iz Novega mesta prijavila milicnikom, da ji je neznanec ukradel denarnico, v kateri je imela 30 dinarjev.

KJE JE MOPED? — Ivan Marolt iz Stranske vasi je prijavil, da so mu 20. avgusta ukradli izpred Križanove gostilne v Gradcu moped rdeče barve NM 53-697.

VLOM Z LESTVIJO — 24. avgusta ponoči so vlomili v poslovni Mercatorja na Catezu pri Veliki Loki. Vlomilec je prišel v notranjost, potem ko je po skoraj 5 metrov dolgi lestvi splezal v skladišče. Ukradel je nekaj več kot 200 dinarjev gotovine, nekaj živil in perila. Škode je za 1000 dinarjev.

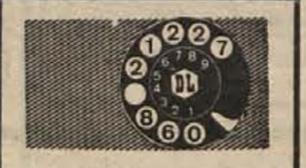
POGONSKA GRED — 24. avgusta ponoči je neznanec ukradel Stanku Gorencu iz Gorenje vasi v novomeški občini pogonsko gred in dvojnik od obračalnika.

ZVITA CIGANKA — V zdravstvenem domu v Novem mestu je 25. avgusta Terezija Bojanc z Male Cikave čakala na zdravnika. V mreži je imela hranilno knjižico, v knjižici pa še 100 din. K njej je priselila neka Ciganka in ji izmaknila knjižico in denar.

UKRADEN DENAR — 26. avgusta zvečer je na čimoljsko postajo milice prišel Jože Rom iz Bistrice. Prijavil je, da mu je neznanec iz nezakljenjene omare v sobi ukradel 21.800 dinarjev in 100 avstrijskih šilingov.

OTROK UTONIL — 27. avgusta okrog 14.50 se je v Krki pri Mačkovicu utopil Danijel Bojanc, 10 let, iz Zdinje vasi. Po kosilu se je šel z drugimi otroci ter bratom in sestro kopat. Ker ni znal plavati, si je pomagaj z avtomobilsko zračnico. Izgubil je ravnotežje ter utonil.

PRIDRŽANA — 27. avgusta zvečer so novomeški miličniki pridržali do iztečitve Aojza Gričarja iz Otočca in Leopolda Bučarja s Trške gore, ker sta v bifeju na Otočcu razgrajala ter razbijala steklenice.

TREBNJE — Danes se bodo sestali odborniki občinske skupščine. Na seji bodo podelili letošnje izredno občinsko priznanje brigadi Matije Gubca.

NOVO MESTO — Med 92 prvošolčki, ki bodo jutri začeli obiskovati osnovno šolo v Bršlinu, je enajst cigankov.

NOVO MESTO — Včeraj popoldne se je iz Fazana pri Portorožu vrnila zadnja skupina 74 otrok, ki je letovala v domu novomeškega Rdečega križa.

THE THOMPSON PLOT

Na policijski postaji na Broadwayju je zazvonil telefon. Slušalko je dvignil Jerry Stan.

— V 39. ulici št. 14 v stanovanju osem se je zgodil umor. Zrtev je dvajsetletna Sandra Russel.

Glas je bil inšpektorju Stanu neznan. Edino pozitivno dejstvo je bilo, da je po telefonu govorila ženska. Ko je spustil slušalko, je ostal nekaj časa pri telefonu in razmišljal, nato pa je ugasil cigareto v pepelniku in odšel s postaje ter sedel v stari ford.

— Vozi v 39. avenijo — je dejal šoferju in avto je zdrvel po new-yorskih ulicah.

Po petnajstih minutah vožnje se je inšpektor Stan znašel pred hišo 14. Na stopnicah desetnadstropne stavbe je stala starejša ženska in gledala inšpektorja, ki je hitel proti njej.

— Inšpektor Stan? — je vprašala.
— Da — je odgovoril inšpektor.
— Hišnica te stavbe sem. Pred petnajstimi minutami sem vam javila o umoru v stanovanju št. 8.

— Poglejmo!

Ženska je šla po stopnicah. Za njo je korakal inšpektor Stan.

— Kdaj ste opazili?

— Pred pol ure?

— Kako ste zvedeli?

— Sandra je bilo dobro dekle. Pogosto je prihajala k meni, skoraj vsak dan. Včeraj ni prišla. Niti danes. Mislim, da je bolna, in sem šla k njej. Stanovanje ni bilo zaklenjeno. Našla sem jo na postelji običečno. Mrtvo.

— In kakšne sorodnike?

— Ne vem. O tem ni nikoli pripovedovala. Rekla je samo, da ni iz New Yorka. Nekeč je omenila Boston. Mislim, da je tam živela prej.

— Kdo razen vas jo je še obiskoval?

— Neki fant.

— Kako mu je ime?

— Ne vem. Videla sem ga samo enkrat ali dvakrat.

— Kakšen je bil videti? Kakšno obleko je imel?

— Če povem po pravici, a niti nisem dobro videla. Ko je šel mimo mene, je vedno nekako hitel. Samo enkrat sem ga videla v obraz. Tega pa, kaj je imel oblečeno in kakšen je, pa sploh ne vem. Ni mi uspelo videti več kot njegov obraz.

— Potem opišite vsaj ta obraz.

— Skušala bom. Mladenič je imel izrazito podolgovat obraz. Nos je imel nekako nenaravno velik. Oči... pozabila sem, kakšne oči je imel. Spominam pa se neke podrobnosti. Fant je na desnem licu imel velik brazgotino v obliki križa.

Ženska je še naprej govorila, inšpektor Stan pa je ni več poslušal. Razmišljal je o mladeniču, ki je imel na desnem licu brazgotino v obliki križa. Morda ta fant ni niti morilec, morda sploh nima zveze z umorjeno Sandro Russel, vendar se je inšpektor Stan z vsemi silami trudil, da bi se spomnil, kje je videl tak obraz. Nekje ga je videl. Toda kje? Tom... Tom Evans... Bolnišnica.

Spomnil se je. Mladenič je ležal v isti sobi kot on. Inšpektor Stan je imel čir na želodcu. Fant pa je ležal po operaciji slepega črevesa. Kmalu sta bila prijatelja. Tom Evans je bil fant, kakršnih je najmanj milijon v New Yorku. Prišel je s Sred. Zahoda, da bi v največjem mestu sveta poiskal tisto, česar ni našel v rojstnem kraju. Zaposlil se je pri neki družbi kot knjigovodja in je zelo hitro napredoval, tako da je pred odhodom v bolnišnico že bil šefov namestnik, kazalo pa je, da bo kmalu tudi sam šef, ker je stari šef Donald odhajal v pokoj. Skratka, Tom Evans je bil zadovoljen z življenjem in kariero, ki je bila pred njim. Zato se je inšpektor tudi spraševal: kaj naj bi navedlo takega fanta, da bi ubil Sandro Russel? Morda ljubosumje, nezvestoba? Ali kaj drugega?

Odločil se je, da poišče Toma Evansa.

— Prišli smo, inšpektor — je rekla, ko sta prišla do stanovanja Sandre Russel.

Stan je odprl vrata in vstopil prvi. Na postelji je ležalo črnolaso dekle v ozki zeleni obleki. Njen obraz je bil miren, brez sledi bolečine, ki bi kazala na nasilje. Nihče ne bi verjel, da je dekle mrtvo. Prej bi rekel, da je zaspala in da jo samo globok spanec ovira, da ne vstane.

Inšpektor je stopil k telefonu na mali mizici blizu postelje in poklical policijsko postajo.

Oglašil se je narednik Thompson.

— Nujno pošljite zdravnika v 39. avenijo št. 14.

Hišnica je nemo gledala inšpektorja. Zdravnik je kmalu prišel in ugotovil, da je dekle zastrupljeno z arsenikom.

Dve uri pozneje je inšpektor Jerry Stan sedel v stanovanju Toma Evansa.

— Da, inšpektor, poznal sem Sandro Russel — je tiho pripovedoval mladenič z brazgotino na desnem licu. — Delala je v isti družbi kot jaz. Sandra je bilo lepo dekle in nameraval sem se poročiti z njo. Poročiti sva se nameravala konec prihodnjega meseca. Vem, inšpektor, vse govori proti meni, vendar res nimam nobene zveze z njeno smrtjo. Upam, da boste našli pravega morilca in ga kaznovali.

Inšpektor je skozi cigaretni dim opazoval mladeniča. Tom Evans je na prvi pogled bil pošten in iskren. Bi lahko ubil Sandro Russel?

Nenadoma mu je nekaj šinilo v glavo:

— Na svidenje, Tom — je inšpektor skočil pokonci in zapustil stanovanje.

V pisarno inšpektorja Stana na Broadwayju je stopila hišnica stavbe št. 14, spremljal pa jo je narednik Thompson.

— Sedite — je rekel inšpektor in pokazal na stol sredi sobe.

Ženska se je tiho uselila.

— Torej, našel sem fanta, katerega opis ste mi dali, fanta z brazgotino. Ime mu je Tom Evans. Toda to sedaj ni prav nič važno, kajti ta fant je priznal, da je poznal Sandro in bil njen ljubimec, ni pa njen morilec. Morilka Sandre Russel ste vi, gospa! Naj vam povem, zakaj ste jo ubili? Sandra je bilo dekle, ki je bila všeč moškim. Seveda je imela ljubimca, ki je često prihajal k njej. Vi ste starejša ženska, ki ne more več privlačiti moških in tega se zavedate. Toda z usodo se težko spriznajmo. Gledali ste, kako fant vsak dan prihaja k Sandri, in postali ste ljubosumni na dekletovo mladost in lepoto. Vaša osamljenost je bila vedno večja. Bili ste obupani in ste v tem obupu prišli do edine mogoče odločitve: ubiti dekle. Vem, da vas zanima, kako sem to odkril. Zelo preprosto. Ko ste mi telefonirali, ste rekli, da gre za umor. Od kod ste to vedeli, ko na njenem telesu ni bilo nobenih znakov nasilja?

Ekonomsko-administrativni šolski center NOVO MESTO

obveščaja
slušateljke ekonomske srednje šole — oddelk za odrasle v Novem mestu (2. in 4. razred),

— da se bo pouk začel 18. septembra 1972 ob 16. uri.

RAVNATELJSTVO

Nov motel vabi

Važna naloga: pospeševati turizem

„Stari“ motel ob vedno polni avtomobilski cesti je pretesen, da bi lahko sprejel vse popotnike, ki se tu ustavijo. Zato so delavci novomeškega „Pionirja“ po želji ljubljanskega podjetja „Petrol“ zgradili nov motel. Z urejenimi dovoznimi potmi

in prostornim parkirnim prostorom bo motel prav gotovo priljubljeno postajališče utrjenih motoriziranih potnikov. Izredno lepo in urejeno poslopje je 21. avgusta „odprl“ predsednik občinske skupščine Virko Jurkša.

Motel na Čatežu ima 40 ležišč. V restavraciji je 450 sedežev, gostje pa si lahko postrežejo še v samopostrežni trgovini. Na prostoru za parkiranje se lahko ustavi več kot sto osebnih avtomobilov in trideset avtobusov. Uprava motela penzionistih cen še ni določila.

Objekt pa s tem še ni dokončno urejen. Drugo leto bodo ob njem zgradili še kopalni bazen, razširili pa bodo prostor za parkiranje, da bo lahko naenkrat počivalo do tisoč avtomobilov.

PRIZNANJE IZ PTUJA

Na tradicionalnem festivalu narodnozabavne glasbe v Ptuj je nastopil tudi ansambel „Dobovskih pet““. Vabilo je prizadevnim glasbenikom amaterjem lepo priznanje, saj so jih ptujski organizatorji povabili že tretjič.

NOVI FUNKCIONARJI

Petnajst kandidatov je pred dnevi z izpiti uspešno zaključilo tečaj, ki ga je organiziralo brežiško „Avtomoto društvo“. S tem je društvo pridobilo funkcionarje, ki bodo pomagali predvsem pri organizaciji motocross dirk, na letos preurejeni stezi na Prihlah pri Čatežu.

NOVI TEMELJI

Na gradbišču prizidka k osnovni šoli v Cerkljah je te dni vse živo. Delavci novomeškega gradbenega podjetja Pionir so že zabetonirali temelje. Prizidek naj bi bil pod streho še letos, potem pa bodo pričeli preurejati stare šolske prostore. Prihodnje leto bodo ob občinskem prazniku objekt izročili v uporabo.

TRŽIČ: BREŽICE 19:15

S pomlajeno ekipo, ki jo vodi Polde Rovani, so Brežičani gostovali v Trzinu in prvenstveno tekmo republikanske lige izgubili s štirimi goli razlike. Za Brežice so nastopili: Bergež, Rovani 1, Novoselec, Gorisšek 3, Vervega 4, Bosina 1, Božič, Zore, Stangelj, Blatnik 6 in Skočaj.

»Ostal bom«

Zadovoljen z malim

Darko Bradáč je eden tistih delavcev, ki so ostali zvesti Kovinski galanteriji tudi v težavah.

„Ostal bom tukaj, saj bo šlo na bolje.“ mi je dejal, kajti zaposlitve ne bi rad menjal. V Brežicah bi najbrž zaslužil več, zato pa je pot na delo daljša in še z avtobusom bi se moral voziti. Do avtobusa v Pišecah ima toliko kot zdaj do delovnega mesta na Bizeljskem. V lepem vremenu se pripelje do delavnice v 20 minutah, in če jo ubere peš po bližnji, prispe v trideset ur.

„Kuverta ob mesecu je pa precej tanka, kajne?“

„Po 800 dinarjev dobimo. Ni veliko, a za nas v teh hribih je tudi to nekaj. Skromni smo in skromno živimo, pa gre za silo.“

Darko Bradáč preživi ženo in dva otroka. Tudi na očetovem posestvu pomaga, da se laže prebijajo. Letos niti oče ne bo imel veliko priredel. Deževje je naškodilo polju in vinogradom. Prav zaradi tega je vsak dinar, ki ga ljudje zaslužijo v domačem podjetju, vreden še toliko več.

„Kaj bi vi najprej ukrenili, da bi vaš mladi kolektiv dal več od sebe?“

„Po mojem bomo morali čimprej urediti plače po učinku. Zdaj dobijo vsi enako, tisti, ki se zelo trudijo, in tisti, ki so pri delu bolj lagodni. Nagrajevanje po učinku bi nas vse spodbudilo k pridnosti, saj bi za več dela prejeli več denarja, uspeh pa bi pomagal na noge podjetju.“

J. T.

Nova šola, vodovod, ceste ...

Vrhunec letošnjega praznovanja občinskega praznika občine Trebnje bo v nedeljo na Trebelnem. Kako se pripravljajo vaščani na slanje?

Trebelno je bilo ob našem obisku 24. avgusta še eno samo gradbišče: urejali so okolico lepe nove šole, akademski slikar Vladimir Lakovič je v avli šole pravkar dokončal del freske s prizorom iz Gubčevega kmečkega punta, loteval pa se je drugega prizora, napada Gubčeve brigade na Dob. Največji vodovod, ki je bil letos zgrajen v trebanjski občini (predračunska vrednost se suče okrog 350 tisočakov), je že prejel prvi preizkus. Predstavnik JLA so si ob prisotnosti načelnika za gospodarstvo Obs Trebnje Cirila Pungartnika in odbornika Valentina Gimpeja ogledovali gozd pod Trebelnim, kjer naj bi vojniki pripravili slavnostno prizorišče za proslavo ustanovitve Gubčeve brigade. Pripadniki JLA so ponudili odboru krajevne skupnosti še nadaljnjo pomoč pri urejanju kraja; od ustanovitve Gubčeve brigade pod vajo vojniki in občani niso prvič eno! To pa še zdaleč ni vse.

Predsednik krajevne skupnosti Anton Klemenčič, ki se je kot kmet

zaposlil s traktorjem pri gradbenem podjetju Gropulje na gradbišču nove šole, ni skrial radosti, ko je pripovedoval o delu preteklih mesecev.

„Spustili smo se ostro! Odbornik Gimpej je sicer sprva vaščane s težavo prepričal, da so se lotili vodovoda, čeprav je to bila naša davna želja. Nova šola je bila motor za vse. Z občino smo podpisali pogodbo, da s pomočjo vojske zgradimo začetje vodovoda, vse ostale jarke smo kopalni sami. Delali smo večinoma ob sobotah in nedeljah. Začeli smo pred dvema mesecema – in glej, že je voda!“

– Kdo se je še posebno izkazal pri gradnji vodovoda – smo povprašali?

„Naj bo kar pri prvem, predsedniku gradbenega odbora Poldetu Zoretu“, je dejal Klemenčič. „Zore se je lotil dela s tako vnemo, da je za dva meseca odpovedal svojo krojaško obrt. Ne vemo, kako naj mu vrnemo.“

Odbornik Dominik Gimpej in predsednik krajevne skupnosti Anton Klemenčič pred novo šolo. Na sliki; razgovor o tem, kaj se kaže postoriti, da bi bil kraj za praznik čim lepši. (Foto: A. Železnik)

Na celotnem območju KS Trebelno so obnovili vse vaške poti, dosti cest je novih. Trebelno ima tudi novo javno razsvetljavo. Gospodarji so se lotili celo obnove pročelij hiš. Klemenčič: „Pričakujemo mnogo borev naše Gubčeve, želimo, da bi se med nami dobro počutili!“

A. ŽELEZNIK

Iz kraja v kraj

KJE BODO SLAVILI? V nedeljo so počastili letošnji občinski praznik s proslavami občani krajevne skupnosti Šentrupert in Dobruča, v Trebnjem bo v petek ob 16. uri v Likovnem salonu otvoritev razstave slikarja samorastnika Antona Repnika, ob 19.30 pa bo še proslava v Prosvetnem domu. V soboto bodo strelci preskusili novo strelšico v Prapročah, pomerili se bodo na občinskem tekmovanju za pokal predsednika občinske skupščine. Glavna proslava občinskega praznika in Gubčeve brigade pa bo v nedeljo na Trebelnem. Krajevni odbor SZDL bodo poskrbeli za avtobusno prevoze.

NAD 130 GASILCEV – Občinska gasilska zveza v Trebnjem ima težave s prevozi gasilcev na osrednje proslavo na Trebelnem. Vsega namreč ne bodo zmogli z lastnimi vozili. Predvidevajo, da se bo slavlja udeležilo nad 130 uniformiranih gasilcev.

SEJEM NA VESELI GORI – V soboto bo na Veseli gori pri Šentrupertu glavni jesenski sejem za govedo, konje in razno kramarsko blago. Krajevna skupnost Šentrupert in Turistično društvo bosta poskrbeli za dobro počutje. Odprt bo tudi gostinski lokal na gradu.

TREBELNO – V nedeljo bo predsednik republiške izobrazilne valne skupnosti Ludvik Zajček odprl novo šolo SNOUB Matjaž Gubec. Na kraju kjer so 4. septembra 1942 ustanovili to šolo, pa bo glavna slovesnost ob letošnjem trebanjskem občinskem prazniku.

TREBANJSKE NOVICE

NOVO V BREŽICAH

KDAJ DRUŽBENO IZOBRAŽEVANJE? – Brežiška delavska univerza je v letošnji program izobraževanja odraslih vključila šest sol (7. in 8. razred osnovne šole, šola za poklicne voznike motornih vozil, šola za gostinske delavce, srednje ekonomsko in komercialno šola in avtomehanično delovodsko šolo). Vprašanje družbenega izobraževanja, ki ga bo delavska univerza organizirala po podpisu družbenega dogovora, še ni rešeno.

PRIPRAVE NA LIGAŠKE BOJE – Brežiški športniki se za tekmovanja vestno pripravljajo. Razen rokometarjev redno trenirajo še nogometaši, ki bodo tudi letos nastopili v celjski podzvezi.

45-LETNICA DELOVANJA – Prosvetno društvo „Ivan Kopal“ iz Krške vasi bo prihodnje nedelje proslavilo 45-letnico delovanja. Visoki jubilej bodo počastili z nastopom pevcev iz Brežic, Artič, Kapel, Dobove in Cerklj.

BOLJŠA CESTA – Lastniki motornih vozil niso bili zadovoljni s cesto, ki pelje proti železniški postaji. Ker je bila polna luknj, je marsikateremu vozniku naredila na avtomobilu precej škode. Zadnji čas je že bil, da so jo zalili z asfaltno.

POLNA KNJIŽNICA – Tudi poleti ima brežiška Matična knjižnica veliko bralcev. Obiskujejo jo predvsem dijaki in šolarji, pa tudi marsikateri starejši občan rad zavije vanjo.

ASFALTIRANJE CESTE – V kratkem naj bi Cestno podjetje iz Novega mesta pričelo asfaltirati cesto iz Brežine do Dečnih sel. Novo asfaltno cesto bodo izročili namenu v okviru praznovanja občinskega praznika.

BREŽIŠKE VESTI

Hitra pomoč Pomurju

Denarno pomoč nujno potrebujejo tudi nekatera območja v domači občini

Predsedstvo občinskega krškega sindikalnega sveta se je pred dnevi sestalo na izredni seji in nanjo povabilo predstavnike nekaterih večjih delovnih organizacij. Razpravljali so o pomoči i prebivalstvu Prekmurja in Slovenskih goric, ki so jih pred nedavnim prizadele poplave. Taka solidarnostna akcija vse Slovenije tudi v krški občini ni ostala brez odmeva. Prvi so prisločili na pomoč v Papirkonfekciji, nato v sevniški Lisci, Labodu in Elektru. Da bi tudi drugi čimprej pomagali, je predsedstvo občinskega sindikalnega sveta sprejelo sklep, da bi v kolektivih krške občine hitro zagotovili po dva odstotka bruto mesečnega zaslužka in jih vplačali na skupni republiški žiro račun.

Ob tej razpravi so prisotni poudarili, da potrebuje podporo tudi prebivalstvo domače občine. Krška po-

družnica zavarovalnice „Sava“ je že zbrala podatke o škodi v vsem Posavju. Za okoli 11 milijonov novih dinarjev je je. Po podatkih davčne službe imajo kmetje, ki nimajo zavarovanega premoženja, uničenih 97 hektarov vinogradov, 154 ha travnikov, 326 ha njiv in 30 ha sadovnjakov. Tu je škoda ocenjena na več kot 166 milijonov starih dinarjev, razen tega ima krški Agrokombinat za pol milijarde uničenega pridelka.

Kako pomagati domačim ljudem? Občinski sindikalni svet priporoča delovnim organizacijam, naj pričnejo tudi zanje zbirati preprosto denarno pomoč.

MARLJIVI PLAGALCI

Po nastopu Celulozarja na republiških prvenstvih za mlajše in starejše pionirje čaka plavalec v drugi polovici avgusta še vrsta pomembnih tekmovanj. Po nastopu mlajših pionirjev (B skupina) na državnem prvenstvu so pionirji A skupine včeraj odšli na državno prvenstvo v Split.

KJE DOBITI DENAR?

Komisija, ki si je pred dnevi ogledala breštaniški grad, je ugotovila, da bi morali prekriti večji del strehe, ker je deževje naredilo precej škode. Po predračunu obnovitvenih del bi potrebovali okoli 160.000 dinarjev. Grad, v katerem je poleg „Muzeja slovenskih izgnancev“ še galerija krškega Kluba likovnih samorastnikov, je sedaj brez pravega lastnika. Kje dobiti denar za preprosta popravila?

NA BOHOR CESTA

Med Srebotnim in Jablancami so prebivalci s tega dela Bohorja uredili novo, 1200 metrov dolgo cesto. Zanj so prispevali okoli 1400 delovnih ur, stroški gradnje pa so predvideni na 8 do 10 milijonov starih dinarjev.

LILEGOV MEMORIAL

V spomin na enega izmed ustanoviteljev krškega plavalnega kluba Celulozar so prvič pripravili tekmovanje za memorial Toneta Lilega. V krškem bazenu so se pomerili mlajši pionirji iz Celja, Trbovelj, Ljubljane, Raven in Krškega. Pri pionirkah je bila najuspešnejša domačinka Branka Škafar, pri dečkih pa Tomaž Rodič z Raven.

OTROŠKI DODATKI

Starši, ki se ukvarjajo samo s kmetijstvom in katerih katastrofski dohodek ne presega 2000 dinarjev na družino, bodo kmalu prejeli otroške dodatke. Republiška skupnost otroškega varstva je dodelila krški občini 129.600 din, tako da bo dodatek dobivalo 216 otrok. Z novim proračunskim letom bo v ta namen zagotovila več denarja tudi občinska skupščina, tako da ne bo nihče prikrajšan. Letos bi namreč moralo prejemanj otroški dodatek še nekaj kmetovalcev, vendar zaradi zakasnelega zakona niso mogli zagotoviti potrebnega denarja.

KRŠKE NOVICE

OBNAVLJANJE OSTREŠJA – Ostrešje na stolpu brestaniškega gradu bodo pričeli obnavljati krovci brežiškega komunalnega podjetja te dni, ker je voda naredila že precej škode.

LETOVANJE V MATERADI – Zadnja izmena petih skupin osnovnošolskih otrok, ki je v Materadi pri Poreču, se bo vrnila domov te dni. Za kolonijo so del prehrane darovali v krškem Agrokombinat, nekaj pa nekateri občani.

ZAPRTA ŠOLA – Vrata osnovne šole na Zdolah še letos ne bodo več odprla. Ko so v minulem šolskem letu poučevali v dveh oddelkih, se je letos v prvi razred vpisalo le šest otrok, ki jih bodo odšli vozili h poku v novo krško šolo.

UREJANJE VODOVODA – V naselju Raztez urejajo vodovod. Pitna voda bo prišla v štirideset gospodinjstev. Vodo bodo napejali še v ribnik na Mačkovcih pri Brestanici.

NOVO ŠOLSKO LETO – V krški knjigami in papirnici zagotavljajo, da imajo na zalogi dovolj zvezkov in drugih šolskih potrebščin. Nimajo nekaj knjig, ki jih bodo dobili takoj, ko bodo ponatisnjene.

ASFALT NA ULICAH – V stanovanjskem naselju Grič so položili asfalt po ulicah, asfaltirali pa so tudi cesto, ki pelje proti leskovaškemu gradu. Do jeseni bodo asfaltirali še nekaj ulic v naselju Resa. Denar so prispevali občani in krajevni skupnosti Leskovec in Krško.

KMALU VODA – Na območju raške krajevne skupnosti urejajo 24 kilometrov dolg vodovod, po katerem bo prišla pitna voda v naselja Jelenk, Celine, Zabukovje, Brezje, Poverje, Ravno, Križišče, Mali Koren, Koritico, Gornje Podulce, Doleno vas, Ravno in Zaloke. 180 gospodinjstev bo na ta vodovod priključeni že 29. novembra letos.

Kruh vsakdanji

So tudi obrtniki, ki nimajo kaj pod palcem. „Biti pek je težko delo“, pravi Martin iz Krmelja, edini zasebni pek v občini. „Nekoč so knapi sprasovali za star kruh in ga nosili v hribe, danes mečejo otroci svež kruh v smeti“, ga dopolni žena, ki že 38 let prodaja kruh.

Martin je pek od leta 1924, lastno obrt pa je pričel v Krmelju 24. aprila 1933. Kaj bi dobil, če bi šel danes v pokoj? „Lahko bi palčke zbiral, kajti prihrankov ni“, potoži Ste morda slišali za obrtnika, ki ima zamrznjene cene. Peki imajo. Tako je skoraj že eno leto.

– Kako je z naslednikom obrti?

„Pošteno rečeno, odsvetujem vsakomur, čeprav ne vidim rad, da moja obrt propada. Glejte, sin je izučen pek, vendar si služi kruh v drugem poklicu. Vzgojil sem 18 pomočnikov, pri pokojnem delu je samo še sedanji pomočnik.“

– Za koga vse pečete? „Poleti pečemo 600 do 800 kg kruha. Vozimo ga v Sentjanž, Krmelj in Trzišče. Po moj kruh prihajajo gostilničarji celo iz Ljubljane in Celja.“

– Kako bo torej vnaprej? „Bo, dokler bo! Prepričan sem, da bi se dalo pekov delavnik skrajšati, kot terjajo sindikati, če bi se druge stvari popravile.“

ASFALT SEPTEMBRA!

Krajevna skupnost Blanca se je lotila asfaltiranja ceste skozi vas, kar je že stara želja vaščanov. Cestno podjetje je že pričelo delati. Računajo, da bodo 800 metrov asfaltnega traku položili že septembra.

DOKLER NE BO PREPOZNO

Odkod voda za mesto?

Novi cestni most pri Boštanjju bi lahko kril cevovod sevniškega vodovoda. Seveda: če ne bodo prej s kopanjem gramoza pokvarili talne vode na boštanjskem polju! Mnenje inž. J. Kolarja

Pitna voda bo za Sevnico kmalu ovira številka ena, če to že ni! Poraba na gospodinjstvo je sicer še smešno majhna, komaj 45 litrov, torej še zdaleč nismo mestni. Hudo izdelano je omrežje, huje kot pri težkem črevesnem bolniku. Najhuje pa je, da vode ni dovolj, iz dneva v dan

ZMEDENI ZDOMEC

V soboto se je z avtomobilom nemške registracije brez vozniškega izpita peljal Jože Perc, doma iz Lončarjevega dola, proti Zabukovju. V preglednem desnem ovinku je srečal avto, ki ga je vozil Lojze Lipoglavšek iz Sevnice. Oba sta zavirala. Perc je trčil v Lipoglavška, ki je pred tem že ustavil. Škode je za 5000 dinarjev.

BOŠTANJ: NOVO ZAJETJE

Zmogljivost boštanjkega vodovoda je premajhna za nove stanovanjske hiše, ki rastejo kot gobe. Pred dnevi so že pričeli kopati za novo zajetje pri Urškinem studencu v Grahovici, odkoder naj bi voda speljali do zbiralnikov v vasi. Morda bi zadostoval naravni padec. Kopanje jarkov za cevovod skozi kamniti svet v dolini Grahovice ne bo lahko delo.

ZDOMEC SPODBIL DALJNOVOD

V soboto je Janez Stojš iz Osredka 4. vinjen vozil iz Sevnice proti Krškemu. V blagem ovinku ga je zaneslo tako, da je 50 m vozil po jarku, nato pa ga je zaneslo še 30 m po nasipu v drog 20 kv daljnovođa TE Brestanica-Boštanj. Drog je dobesedno spodbil, avto pa se je ustavil šele v Savi. Voznik se je udaril v čelo, vendar so ga iz sevniškega zdravstvenega doma odpustili domov.

bo le še težje. „V Sloveniji ima le čim bolj toliko sekundarnega vodovodnega omrežja kot Sevnica.“ pravi direktor stanovanjskega podjetja inž. Kolar.

– Kako iz zagate? „Menimo, da kaže pohititi z iskanjem novih virov, da bi bili napolnjeni s gradnjo novega mesta. Čeprav Savo. Inž. Mitja Rizmal z mariborskega zavoda za urbanizem je zbral podatke o možnih izviroh z zadostnimi količinami vode in ugotovil, da bi bilo najcenejše, če bi vzel vodo iz tal boštanjkega polja. Strokovnjaki menijo, da so tam enako neizpolnjeni količine vode kot na Krškem polju. To so sicer le še domneve, brez stvarnih raziskav.“

– Kaj pa velika gramozna jama? „Jama je res že veličanska. Taka kot je, ni več uporabna; preveč so jo poglobili. Zaloge talne vode je še mogoče rešiti. Vodnjake bi bilo treba postaviti bolj v stran. Nadaljnje poglobljanje jame bi morali prepovedati. V sedanjih jamah bi morali zagreka skupaj!“

PABERKI

BLOKI IN OSEMENJEVANJE – pred kratkim je gradbeno podjetje Beton iz Zagorja dokončalo novi 8-stanovanjski blok v Krmelju. Novi blok, podobno kot drugi stoji na kraju, kjer je tudi osemsenjevanje postaja. Ali ne bi kazalo slednje prenesti na primerneje mesto? Prirednik IMAJO NOV KOMBI – Prizadevali člani gasilskega društva Trzišče so dobili težko pričakovani gasilski kombi. Polovico denarja so zbrali sami.

SEVNIŠKI VESTNIK

KRŠKI TEDNIK

Se dva ali tri tedne bo odprt počitniški dom NAME v Novigradu (na sliki prvi „dvojček“ z desne), v katerem je preživelo prijeten dopust več Kočevcev. NAMA se širi, zato je rezervirala tudi večino sob v srednjem „dvojčku“. (Foto: J. Primo)

In vendar so otroci letovali

Se pozno spomladi je kazalo, da letos za naše otroke na morju ne bo prostora - Otroci so se navadili na redno hrano, na pospravljanje in na življenje v kolektivu - Želijo spet v Puntizelo

Obiskali smo tajnico občinske Zveze prijateljev mladine (ZPM) Kočevje Marijo Mihelič in se z njo pogovorili o letošnjem letovanju otrok iz kočevske občine.

Letos je zaradi raznih zapetljajev že kazalo, da otroci iz kočevske občine ne bodo nikjer letovali. Kako ste potem vse to uredili?

Ko nismo nikjer dobili prostora za letovanje naših otrok, smo zaprosili za pomoč republiško ZPM. Tajnica Anica Cerin je telefonirala še v Puntizelo pri Pulju in direktor „Jugoslovanskega dečjega rekreacijskega centra Pulj“ (JDRC) Vekoslav Sajin nam je takoj sporočil, da je rezerviral prostor. Na prvem srečanju je povedal, da je bral v Dolenjskem listu, da kočevski otroci nimajo letos kje letovali, zato je račun, da se bomo oglasili pri njih.

V 14 dneh smo imeli potem s predsednikom ZPM Stanetom Jajtičem in socialno delavko na osnovni šoli Marijo Levstik veliko dela, da smo uredili vse potrebno, oskrbeli zdravniški pregled za otroke, se pogovorili z njihovimi starši in dobili vzgojitelje za kolonijo.

Koliko otrok je letovalo in od kod?

Za letovanje se je prijavilo preko 100 otrok iz vse občine, vendar je bilo prostora le za 71. Izbrali smo tiste, ki jim je bilo letovanje na morju priporočljivo zaradi zdravja, in take, ki so socialno ogroženi. Zbrali smo jih po solah. Tako jih je šlo iz šole v Fari 7, Osilnici 3, Travi 3, Strugah 3, Livoldu 2, Željnah 5, Moziju 3, Stari cerkvi 3 in Kočevju 41. Seveda je treba upoštevati, da hodijo v kočevsko šolo otroci iz skoraj vsega območja občine in da to niso le otroci iz mesta.

Razen tega je v začetku avgusta šlo še 10 otrok iz območja osnovne šole Predgrad na 14-dnevno letovanje s čemaljskimi otroki. Zanje je plačal oskrbo svet za otroško varstvo pri TIS Kočevje.

Koliko je veljalo letovanje v Puntizeli in kdo vse je prispeval zanj?

Skupni stroški za hrano in prenočišče 71 otrok in 5 vzgojiteljev za 15 dni, prevoz, nagrado vzgojiteljem in ostalo (brez priprav za letovanje) je zneslo 46.884,25 din. Le za 4 otroke so vse plačali starši (po 640 din za enega). Za druge otroke pa so starši plačali največ po 250 din. Za to letovanje je letos prvič po mnogih letih spet prispevala občinska skupščina, in sicer 20.000 din, starši so skupaj prispevali 13.000 din, Rdeči križ bo prispeval okoli 8.000 din, drugo pa računamo, da bomo zbrali še pri podjetjih, pri katerih so zaposleni starši otrok, ki so letovali. Cestno podjetje Novo mesto je že prispevalo za svoje 750 din.

Kaj pomeni za otroke letovanje?

Otroci so se navadili na redno hrano, in sicer 5 obrokov, na pospravljanje prostorov, na stalno zaposlitev, pa tudi za zabavo in igre je bilo seveda na razpolago dovolj časa. Navadili so se na osebno higieno, na življenje v večjem kolektivu in na drugo. Več staršev je že prišlo pohvalit, da so zdaj otroci doma bolj pridni za delo in jelo. Tudi v letovišču so bili otroci zelo pridni, saj je skupina dobila v znak priznanja za disciplino v dar knjigo „Pula“.

Kako pa bo z letovanjem prihodnje leto?

Že septembra letos bomo spet sklenili pogodbo za letovanje otrok v prihodnjem letu. Skušali bomo dobiti prostor v Puntizeli za 130 otrok. Morda nam bo razen za socialno in zdravstveno ogrožene uspelo dobiti prostor tudi za samoplačnike.

Zapišite še, da se po vašem listu javno zahvaljujemo domu JDRC v Puntizeli in vodstvu za lep sprejem in gostoljubnost. Seveda se hkrati priporočamo tudi za letovanje naših otrok v prihodnjih letih.

JOŽE PRIMC

Preteklo šolsko leto je bil na osnovni šoli v Kočevju en oddelek podaljšane bivanja otrok v šoli, in sicer za višje razrede; letos pa bodo odprli še dva nova: enega za nižje, drugega pa za višje razrede.

Ti oddelki so namenjeni predvsem otrokom, katerih oba starša sta v službi in bi moral biti otrok zato dalj časa sam doma. Tako pa ostajajo otroci po pouku v šoli (v oddelku podaljšane bivanja), do- kler ne pridejo starši iz službe. Med podaljšanim bivanjem šolarji pod vodstvom učiteljev delajo naloge in se učijo.

Ugodno za zaposlene starše

Otrok ostane po pouku v šoli, dokler ne pridejo starši iz službe - Za boljši uspeh

Vsi trije oddelki bodo osnovni takoj ob začetku šolskega leta. Delati bodo začeli vsak dan po končanem dopoldanskem pouku. Vsak oddelek bo lahko sprejel le do 26 otrok.

Kočo Planinskega društva Kočevje za Mestnim vrhom nad Kočevjem je letos obiskalo precej manj izletnikov kot pretekla leta. To dokazuje tudi število vpisanih obiskovalcev v knjigo te kočje. Do 6. avgusta se je vpisalo leta 1969 kar 771 obiskovalcev, predlanskim 685, lani 412 in letos le 159! Nedvomno je k slabemu letošnjemu obisku precej prispevalo izredno slabo vreme, zelo verjetno se pa tudi vsi obiskovalci niso vpisali v knjigo obiskov.

ŠE VEDNO ŽIV

Na kočevskem pokopališču bodo letos uredili še pota in novo ploščo na grobnici padlih partizanov. Na plošči bodo vklesana tudi imena padlih borcev v Kočevju in okolici. Skupno bo vklesanih 78 imen, od teh štiri posev na novo, ker so zanje zvedeli šele letos. Eno staro ime pa bo manjkalo; ugotovili so namreč, da je neki borec še vedno živ, čeprav je bil na stari plošči vklesan, ker so menili, da je med vojno padel. Za uredjanje drugega bo letos zmanjkalo denarja.

ZA ČISTO MESTO

Največ nesnage (papirja, polivnila in raznega drugega odpadnega materiala) je v Kočevju okoli podjetij, obratov ter trgovskih in gostinskih poslovalnic. Castna izjema je le gostilna „Kmet“, kjer vsako jutro lepo očistijo okolico. Krajevna skupnost Kočevje bo predlagala, naj bi bila podjetja dolžna čistiti 10 m okoli svojih obratov oziroma poslovalnic. Tak odlok že velja v Ljubljani in še nekaterih mestih.

Predlog: ukiniti šoli

Posebna komisija občinske skupščine Kočevje je v teh dneh oblikovala predlog, ki ga bo poslala skupščini, naj bi ukinitili šoli v Vimolju in Polomu, otroke pa vozili v šolo v Kočevje oziroma Predgrad in Stari

opozorili, da je treba na križišču zgraditi čakališče za avtobus, predlagali pa so tudi, naj bi šolski razred ostal prazen, da bi v njem lahko imeli razne sestanke.

Zvedeli smo, da je bilo v občinskem proračunu za letos predvidenih za gradnjo čakališča za šolske otroke 15.000 din. To so seveda čakališča, na katerih čakajo šolarji avtobuse, da jih odpeljejo v šolo oziroma domov.

Letos bodo imeli vsi učenci 1., 2., 3. in 4. razreda osnovne šole Kočevje pouk v stari (bivši Bračičevi) šoli, vsi učenci višjih razredov (od 5. do 8.) pa v novi šoli. V novi šoli se bo začel pouk 1. septembra, v stari (za učence od 1. do 4. razreda) pa šele v ponedeljek, 4. septembra. Vzrok za zakasnitev je, da obnovitvena dela v stari šoli ne bodo končana do roka.

Pomurju: 129.980 din

Po zadnjih podatkih so delovne organizacije v novomeški občini zbrale za poplavljenec v Pomurju in Slovenskih goricah 129.980 dinarjev. Prispevala so naslednja podjetja in ustanove: Gozdno gospodarstvo 5000 dinarjev, Cestno podjetje 5000, Novotehna 5000, Dolenjka 5000, SGP Pionir 10.000 dinarjev, IMV 5000, Lekarna 500, Okrožno javno tožilstvo 640 dinarjev, Občinsko javno tožilstvo 200, Dolenjski list 1000, Beti - Mirna peč 1000, Služba družbenega knjigovodstva 490, Kremen 2000, Občinsko javno pravobranilstvo 150, Zavarovalnica Sava 40.000 dinarjev in občinska skupščina 20.000 dinarjev.

Sklepe o pomoči so sprejeli še: Novoles (10.000 dinarjev), Labod (7000), Kmetijska zadruga Krka (5000) in PTT Novo mesto (7000 dinarjev).

V Mimi peči betonirajo temelje za montažno dvorano tamkajšnjega obrata Beti. Računajo, da bodo že letos povečali proizvodnjo v novih prostorih, ki bodo tudi za kraj velika pridobitev: v dvorani bodo zaposlili še več žensk. (Foto: Polde Pungerčar)

ŠOLA NIČ VEČ V OBLAKIH:

Topličani dočakali

Novo šolo v Dolenjskih Toplicah bo do avgusta 1973 zgradil Pionir - Buldožerji že orjejo

Dolga pot do količkov je mimo: na jasi, kjer so Topličani majo proslavljali 30-letnico osvoboditve kraja in Titovo 80-letnico, so se oglasili buldožerji. Toliko pričakovani dan

Suhokrajinski drobiž

ŽUZEMBERSKA MLADINA ima barvni televizor. Veliko denarja so zbrali pri članih organizacije, precej pa pri občanih in drugih organizacijah. Televizor je nameščen v prostorih kluba mladih v domu LT. Program lahko gledajo tudi šolarji in odrasli.

PRETEKLI TEDEN si je medved, za katerega smo poročali, da je bil v Gradencu, zopet privoščil med. Tokrat je obiskal čebelnjak Milana Blažnika iz Malega Lipja; uničil mu je en panj. Ker so med Gradencem in Lipjem vinogradi, bo medved prav gotovo obiral grozdje, brž ko bo sladko.

NOSILCE ZA MOST k dvorski žagi na Jami so že nabavili. Prvotno so nameravali most, ki bo železobetonski, graditi še letos, pa so zamudili z načrtom in gradbenim dovoljenjem, zato bodo most gradili prihodnje leto. Razen cementa bodo ves material pripravili že letos. Investitor bo krajevna skupnost Žuzemberk, ki ji bodo pomagali tudi občani in podjetja.

SLABA KROMPIRJEVA LETINA se letos obeta v Suhi krajini. Lansko leto krompirja niso mogli prodati, zato so ga letos sadili manj. Pri izkopavanju krompirja, ki se je ponekod že pričelo, pa so ugotovili, da je krompir uspel le na nagnjenem in peščenem terenu, drugod pa ga je malo in še ta je napaden od raznih boleznih. Še slabša od krompirjeve bo sadna letina. Kmetovalci ne bodo imeli toliko sadja, da bi ga imeli zase. Tudi v vinogradih ne kaže dobro.

M. S.

Vedno manj obiska

Kočo Planinskega društva Kočevje za Mestnim vrhom nad Kočevjem je letos obiskalo precej manj izletnikov kot pretekla leta. To dokazuje tudi število vpisanih obiskovalcev v knjigo te kočje. Do 6. avgusta se je vpisalo leta 1969 kar 771 obiskovalcev, predlanskim 685, lani 412 in letos le 159! Nedvomno je k slabemu letošnjemu obisku precej prispevalo izredno slabo vreme, zelo verjetno se pa tudi vsi obiskovalci niso vpisali v knjigo obiskov.

VODA V KRKOVO

Vodovod Vrh-Krkovo v kočevski občini bodo začeli graditi predvidoma septembra. Dolg bo okoli 520 m. Vsa dela bodo opravili vaščani prostovoljno, razen tega pa bodo prispevali za gradnjo tudi nekaj denarja. Za napeljava bo prispeval še HYDROVOD 10.000 din, kar bo manjkalo, pa šč krajevna skupnost.

RIBE VLAGAJO

Usklajevalni odbor ribiških družin Kočevje, Brod na Kolpi in Cabar, ki upravljajo s Kolpo in njenimi pritoki od Dola navzgor, je pred kratkim vložil v skupne vode več mladih plemenitih rib. Na območju Slavski laz - Brod na Kolpi so vložili 14.000 lipanov in 5000 sulcev, velikih od 4 do 6 cm, kar jih je veljalo 26.000 din. V pritoke Kolpe nad Brodom na Kolpi pa so vložili 100.000 postri, velikih 1 do 2 cm, Mlade ribice so kupili v ribogojnici Povodje.

ZAMUDA ZA MLAJŠE

Letos bodo imeli vsi učenci 1., 2., 3. in 4. razreda osnovne šole Kočevje pouk v stari (bivši Bračičevi) šoli, vsi učenci višjih razredov (od 5. do 8.) pa v novi šoli. V novi šoli se bo začel pouk 1. septembra, v stari (za učence od 1. do 4. razreda) pa šele v ponedeljek, 4. septembra. Vzrok za zakasnitev je, da obnovitvena dela v stari šoli ne bodo končana do roka.

„Kupite, ni drago.“ Da bi šentjernejski semani dan minil brez loncev, skled in latvic? Ne, tega si lončarji, ki jih je v kraju in okolici še nekaj, ne bi nikoli odpustili. Prejšnji četrtek so pripeljali naprodaj veliko zalogo. (Foto: I. Zoran)

MINI ANKETA

Jesenskim skrbem se vsako leto priključijo še skrbi zaradi šolskega leta in nakupovanja najrazličnejših šolskih potrebščin.

Vida Balant, strežnica v bolnici: „Starejši sin bo letos obiskoval gostinsko šolo, mlajši peti razred osnovne šole. Zvezke bomo nakupili takrat, ko bodo v šoli naročili, kaj otroci potrebujejo. Mlajši bo nekaj knjig podedoval od starejšega fanta.“

Janez Dolenc, kmet: „Koliko stvari otroci danes potrebujejo. Ubogi mali lubri, ki vsak dan

Šolske skrbi

znosijo v šolo toliko knjig in zvezkov! Zdi se mi, da je te šolske ropotije preveč.“

Frančiška Jordan, trgovka upokojenka: „Knjige so predrage, zato si jih bo hčerka, ki bo letos v Brežicah obiskovala drugi letnik trgovske šole, nekaj sposodila in zamenjala.“

Zlata Dular, stavistka: „Ker so cene šolskim potrebščinam previsoke, bi morale šole pred poukom pripraviti seznam že uporabljenih, a še dobrih knjig in učbenikov. Tako bi mnogim družinam, ki imajo več šolo-obveznih otrok, prihranili denar, ki bi ga za otroke lahko porabile v drugih trgovinah. Za svoja šolarčka sem nakupila obvezna berila, nekaj zvezkov in torbici.“

J. PEZELJ

PRVENSTVO MINIATUR

2. in 3. septembra bo na letališču v Prečni dolenjsko prvenstvo letalskih modelarjev. Novomeškemu aeroklubu, ki prvenstvo prireja, se je prijavilo okoli 30 tekmovalcev iz Brežic, Mirne in Novega mesta. Zmagovalna ekipa bo dobila prehodni pokal, najboljši posamezniki pa pokale v trajno last in praktične nagrade.

Novomeška kronika

ZA POPLAVLJENCE - Na skupni seji občinskega sindikalnega sveta in občinske konference SZDL so prisotni sklenili, da pošljejo vsem delovnim in sindikalnim organizacijam poziv za hitro solidarnostno akcijo s predlogom, da bi vsak delavec v podjetjih in ustanovah prepustil 2 odstotka od svojega mesečnega dohodka poplavljenecem v Pomurju in Slovenskih goricah.

TRŽNICA: Cene se na tržnici, ki je bila tudi ta ponedeljek dobro založena, od prejšnjega tedna bistveno niso spremenile. Cene: solata 7 din, lubenice 2 do 3 din, slive 6, črna grozdje 9, belo 7 din, zelje 2 din, kumare 2, breskve 8, čebula 5 do 6 din, paprika 8 din, rdeča pesa 5 din za kilogram in jajčka po 0,80 din.

UKOJENCI-IZLETNIKI - 12. septembra ob štiri uri krenemo iz pred hotela Metropol na letošnji četrti izlet. Ogledali si bomo Žuzemberk, Grosuplje, Turjak, Sodražico, Travno goro, Cerknico, Cerknisko jezero, Rakek, Logatec in Ljubljano. Prijave za izlet sprejema Lado Stibrič v prodajalni Ljubljanskega dnevnika, cena za prevoz pa je 50 dinarjev.

ROJSTVA - Rodile so Martina Avbar iz Bršlina 14 - Petro, Rozi Muhič iz Hladnikov 3 - Aleša in Jožica Hren Pod Trško goro 91 - Boštjana.

POGREBI - Umrli sta Matija Žgajnar, pleskar z Mestnih njiv 5, in Marta Božič, upokojenka iz Slakove 2.

Ena gospa je rekla, da je v soboto vsa živčna prišla z Loke, ker ni mogla gledati, kako Kroj kroji Novoteks. Pa je druga gospa pristavila, kaj bo šele takrat, ko bo predlo Trnovo...

BELT je prvi ponudil

Že prvi teden lep odziv pri zbiranju pomoči za poplavljenca v Pomurju - Vsi dajejo!

Na vsem območju občine Črnomelj se posamezniki in kolektivi odločajo za prispevek v korist prebival-

stva Pomurja, ki je v nedavnih poplavih utrpelo veliko škodo. Občinski sindikalni svet je ustanovil štab, ki vodi zbiralno akcijo po kolektivih, medtem pa je občinski odbor Rdečega križa akcijo že spravljal v tek.

Začetek je dober in kaže, da so Črnomalci vselej pripravljene pomagati. Prvi je pomoč obljubil kolektiv tovarne COSMOS-BELT, in sicer 2 odstotka od mesečnega zaslužka. V podjetju BEGRAD so delali dve uri za poplavljenca, kar pomeni 1,10 odst. osebnega dohodka. Obrtno komunalno podjetje je zbralo 1800 din prispevkov med zaposlenimi, uslužbenci v občinski skupščini in družbeno-političnih organizacijah pa so dali že 875 din kot prvo pomoč, prispevijo pa bodo še 2 odst. od svojih mesečnih dohodkov.

ČRNOMALJSKI DROBIR

BELE CRTE, ki označujejo parkirne prostore pred Ljubljansko banko in sodiščem, bledijo. Dobro bi jih bilo obnoviti, preden se povsem izbrisejo, sicer bodo potrebne ponovne meritve. Tudi novih cestnoprometnih znakov še ni na ulicah, čeravno so bili obljubljeni.

PRETEKLI TEDEJEN je bil končan tečaj za voznike motornih vozil, obenem pa je 35 kandidatov opravljalo preizkus znanja, preden so šli na vožnjo. AMD je prvič organiziralno izpise po novem pravilniku, kaže pa, da kandidatom ni šlo dobro od rok. Komaj polovica je pokazala zadovoljivo znanje, drugi bodo čez 7 dni ponavljali.

V PAPIRNICI se pozna, da je novo šolsko leto pred durni. Ves dan imajo stranke, ki lahko dobijo vsakovrstne šolske potrebščine, razen ovojnega papirja za zvezke. Tega nikjer ni dobiti, pa tudi nekaterih učbenikov še ni v prodaji. Vsako leto doživljamo te stvari.

ZLATA POROKA - Na črnomaljskem matičnem uradu sta si pred kratkim Jože in Marija Bahorič iz Pribine pri Adlešičih ponovno obljubila zvestobo po 50 letih skupnega življenja. Izhajata iz napredne družine, saj je Jože Bahorič že v začetku 1942 delal v rajonskem odboru OF. Iskrene čestitke!

POVOSD GRADLJO - Na območju občine gradnja zasebnih hiš še vedno naglo naraste. Samo v lanskem letu so izdali 150 gradbenih dovoljenj in preko 350 potrditev predračunov za večja popravila stanovanjskih hiš. Pozna se, da dobivajo borci stanovanjska posojila.

CEBEL NA PRETEK - Na tržnici, kjer vsak dan prodajajo sadje in zelenjavo, je vedno več čebel. Celi roji brenčijo okrog strank, ki nakupujejo, marsikdo pa jo je že izkupil.

Preko Rdečega križa je doslej zbranih 14.446 din, od tega so prispevke zbrale 3 sindikalne organizacije: občina in politične organizacije, banka in obrtno komunalno podjetje. Krajevna organizacija pa so se odzvale iz naslednjih krajev: Tribuče (RK in mladina), Butoraj, Vinica, Črešnjevce, Stražnji vrh, Štek-ljavec, Talčji vrh, Cerklvišče in Griblje, Zuniči, Dragatuš in Sinji vrh.

Ce upoštevamo, da se je akcija začela v času dopustov, je uspeh še večji. Trdno pa računajo, da bodo v kratkem o prispevku sklepali v sleherni delovni organizaciji. Pomoč je učinkovita, če pride takoj, zato prosijo, naj bi prispevke obračunali že pri prvem izplačilu osebnih dohodkov.

OTROCI ŽE DOMA

22. avgusta je prišla za letovanja na Mirni gori druga izmena, v kateri je bilo 22 otrok s področja občine Črnomelj in s bili na priporočilo zdravnika in Rdečega križa 14 dni na počitnicah. Otroci so spet doma, zdravi, spočiti in zadovoljni. Imeli so redno hrano in prijetne urine razvedrila, zato jim bo Mirna gora ostala v lepem spominu.

- Pred pričetkom šolskega leta boste vaše šolarje
- najbolje in najceneje oblekli v prodajalni

„Beletekstil“ ČRNOMELJ

Kje je meja?

Za borčevska posojila dve vrsti prosilcev: preskromni in prezahtevni

Letos je bilo odobrenih že 252 posojil za gradnjo ali popravilo stanovanjskih hiš borcem na območju črnomaljske občine, toda nove prošnje še dotekajo. V zadnjih treh mesecih se jih je nabralo 56, komisija za ugotavljanje upravičenosti do posojil pa je te dni obiskala vse interese.

Kaj so ugotovili? Kot so si ljudje različni, tako so potrebe raznolike. Za nekoga, ki stanuje v slamnati bajti in res slabo živi, pomeni 10.000 din posojila že pravo bogastvo in toliko dolga, da si ga ne upa vzeti. Za borca z lepimi dohodki v večjem kraju, ki ima že sodobno hišo, ni pa v njej centralne kurjave, pomeni tak dolg le drobšč. Če bi dobil več, bi rad vzel. Oba borca prikazujejo potrebo in oba sta do posojila upravičena.

Komisija nima lahkega dela, ko sestavlja predloge za sklepe, zavezla pa je stališče, da bodo pomagali v prvi vrsti podeželju in borcem, pri katerih bi s posojilom omogočili družinam primerna bivališča.

V zadnjih dveh letih so borčevska posojila pripomogla k velikemu napredku. Zdaj vidimo graditve v krajih in vaseh, kjer dolgo let niso videli zidarjev. Pošte-no in prav je, da komisija upošteva predvsem potrebo. Kadar bo dovolj denarja, bodo lahko ustregli tudi borcem z večjimi zahtevami, ki pa ne sodijo več v nujno za dostojen življenjski obsto-

R. BAČER

Ljudski časnik vest socializma!

Čeprav jim je nagajal plin-solživec, ki so ga spustili tako, da ga je nosilo reševalcem prav v oči, so gasilci, reševalci, člani RK in drugi pripadniki civilne zaščite uspešno izpeljali vajo reševanja in gašenja, izvedeno v počastitev 90-letnice prostovoljnega gasilskega društva v Stari cerkvi. (Foto: J. Primc)

Povsod poletne razprodaje

Glavni val že mimo - Januarja bodo spet

V Kočevju so se vsakoletne razprodaje zelo uveljavile. Predvsem v avgustu niso trgovine prodajale po znižanih cenah le letne ženske, moške in otroške konfekcije, letne obutve in raznega ostalega blaga za dopuste v naravi, ampak tudi razno drugo blago oziroma izdelke.

Tako v poslovalnici „Varteks“ prodajajo po nižjih cenah obleke za velike moške; v „Galantiji“ dež-nike in ženske torbice, v „Manufakturi“ srajce itd., v NAMI torbice, v „Trikonu“ moške sukniče za jesen (popust 20 do 30 odstotkov), žen-

ske pletene obleke in otroške (popust 10 do 20 odstotkov), ženski kompleti pa so že od 160 din dalje itd. itd.

Ponekod so že skoraj vse blago razprodali, ponekod razprodajo še, spet nekatere trgovine (na primer „Tekstil“) pa so razprodajo šele dobro začele.

Glavni val razprodaj poletnega blaga je v glavnem mimo. Občani, ki so se nanje že navadili, pričakujejo, da bo naslednji večji val razprodaj januarja, ko bo mogoče po znižanih cenah kupiti zimsko konfekcijo, obutve in opremo, pa tudi razne gospodinjne potrebščine.

J. P.

UPOKOJENCI V KOBARIDU

84 kočevskih upokojencev je 6. avgusta napravilo zelo dolg izlet: obiskali so Idrijo, Tolmin, Kobarid, Bovec, Vršič in Jesenice. Peljali so se z dvema Sapovima avtobusoma. V Kobaridu so obiskali italijansko kostnico. Domačini so izletnike seznanili z zemljepisnimi, kulturnimi in zgodovinskimi zanimivostmi Kobarida, v katerem stoji tudi kipa pesnika Simona Gregorčiča in skladatelj Hrabroslava Volariča. Seznanili so jih tudi z boji med NOV in jim povedali, da bo prav v Kobaridu prihodnje leto velika proslava borcev.

STANKO SKOČIR

Zakaj ste se medvedje na Kočevskem tako razmnožili, da ogrožate celo varnost ljudi?

Imamo pač idealne pogoje, saj so celo na nekaterih cestah take luknje, da bi imeli lahko brloge v njih.

DROBNE IZ KOČEVJA

ZA VOZNIŠKE IZPITE je bilo v prvi polovici leta živahno zanimanje. Žal pa premalo znanja. Komisiji se je prijavilo iz obeh občin Ribnica in Kočevje 549 kandidatov. Od teh je napravilo izpit 243 kandidatov ali 45 odstotkov. Nekateri kandidati so opravljali izpite za več skupin hkrati. Za šest skupin je bilo skupaj 768 prijav, uspešno pa je opravilo izpit 358 prijavljenih. Najmočnejša je vsekakor B skupina (osebni avtomobili), kjer je delalo izpite največ kandidatov.

PRVIČ PO NOVEM - 22. avgusta so bili vozniki izpiti prvič po novem, tj. po predhodnem 10-dnevnem skupnem pripravljalnem tečaju. Za izpit se je prijavilo 28 kandidatov, od katerih jih je že pri teoretični nalogi 12 popolnoma padlo, 6 pa jih je imelo še ustni izpit. Torej slab začetek izpitov po novem. Prav je, da je komisija stroga, ker bodo le tako prišli na cesto dobri vozniki in bo manj nesreč.

JESEN SE BLIŽA in čas je za pripravo ozimnice. Marsikje so se precej založili za vložnimi gobami. Gobarji upajo, da bo v jeseni še obilna bera ajdovčkov. Na vrsto so prišla drva. Čeprav ima že veliko stanovanjskih blokov centralno kurjavo, je v večini stanovanj kurjava na ogrev s trdim gorivom. Okoli nekaterih blokov so že prava skladišča drv, ker imajo premajhne drvarnice. Zanimivo je, da je v splošnem večja skrb za garaže kakor za drvarnice, čeprav potrebuje drvarnice več družin kot garaže. Zaradi skladovnic drv trpi tudi videz mesta.

PRED STAVBO podružnice Komunalnega zavoda za socialno zavarovanje je podrt občestni kilometriški kamen z oznako 48 km. Tako sedaj avtomobilisti ne vedo, ali je kamen tam slučajno ali dejansko predstavlja kilometrino.

NOCNE DIRKE po mestu bi bilo treba omejiti. Brez potrebe se nekateri prepeljavajo z avtomobili in mopedi sem in tja ter delajo nepotreben hrup. Človek ne more razumeti, kakšna nuja je ob 2. uri ponoči oziroma jutraj prevažati se po mestu, saj so lokali že vsi zaprti ob 23. uri, vsaj tako trdijo gostinci. Verjetno je le še kje odprto, ker zaradi „nespečnosti“ ljudje ne bi tavalj z avtomobili po mestu. Prav bi bilo, da bi tudi temu nočnemu prevažanju posvetili več pozornosti, posebno ker ti vozniki niso v lokalnih pili le brezkakolnih pijac.

KOČEVSKA NOVICE

občan vprašuje

medved odgovarja

Kaj pa zdaj, ko se vrata pri komaj novi trafiki v Ribnici ne zapirajo?

Bodo imeli pa non-stop odprto!

In kaj pravijo Ribničanje o predlogu, naj bi s prebivalci pobrane Arcevie v času letnih dopustov zamenjavali stanovanja?

Nekateri, ki trdijo, da nosijo doma hlače, vprašujejo, če bodo žene ostale v svojih stanovanjih.

Zakaj val razprodaj, ki je zajel vso Slovenijo, ni pljusnil tudi v Ribnico?

Pri nas imamo pač trden dinar in štacuno tudi.

ZOBOTREBCI

POSODOBITI CESTI - Prebivalci krajevne skupnosti Jurjevica, ki obsega vasi: Jurjevica, Kot in Breže, skoro na vsakem sestanku razpravljajo o posodobitvi ceste Jurjevica-Ribnica in Jurjevica-Breže. Vsekakor naj bi imeli ti občinski cesti prednost pri posodobitvi cest IV. reda v občini Ribnica.

PO NAČRTU GRE - Načrti dohodkov in izdatkov rezervnega sklada gospodarskih organizacij na občinski skupščini Ribnica za prvo poletje letos je bil v celoti dosežen. Predvidevali so 906.000 din dohodkov in jih prav toliko tudi dosegli. Izdatki pa so znašali nekaj nad 615.000 din.

PRELOŽENA PROSLAVA - Zaradi dežja so proslavo 50-letnice Prostovoljnega gasilskega društva v Zamostecu preložili od 20. na 27. avgust.

NOVA HALA - V Sodražici so že začeli graditi novo pravo odno dvorano za obrat DONIT. Stroji, ki bodo v novi dvorani, so že prispeli.

SLAB PRITISK - Preživalci žirga pri Ribnici se pritožujejo, da je v vodovodnih ceveh slab pritisk.

REŠETO

Ob koncu poletja spet: zdravo!

9. in 10. septembra bo v Metliki tradicionalno srečanje borcev od blizu in daleč - Letos bo prireditve še bolj pestra kot navadno

Metliško srečanje borcev, ki ga prirejajo vsako leto v začetku septembra, je postalo znano o zavoljo prijetnega vzdušja in dobre organizacije in je v resnici doseglega namen. Razen borcev iz Bele krajine ga obiščejo še mnogi partizani, ki so med vojno v marsikateri belokranjski hiši našli zavetje. Prihajajo tudi Primorci in Štajerci pa Gorenjci, mnogi z družinami. Tako koristno združijo s prijetnim.

Borčevsko snidenje ob letos trajalo kar dva dni, program pa zajema tudi vrsto športnih prireditev, da bo bolj zanimiv tudi za goste, ki bodo pripeljali s seboj otroke ali vnuke.

9. septembra se ob 13.30 začne prireditve s startom mednarodne kolesarske dirke po Beli krajini. Tisti dan bodo ob 16.30 imeli večjo proslavo na Hrastu ob 30-letnici

napada na italijansko postojanko in v spomin na žalostne dogodke ob požigu vasi. Krajevna organizacija ZZB NOV pripravlja tudi vaško veselico. Zvečer bo znanje v Metliki, igral pa bo ansambel Mihe Dovžana s pevko Ivanka Kraševce.

V nedeljo, 10. septembra, bo ob 8.30 start cestne dirke pred stavbo občinske skupščine, ob 9. uri pa bo na Tргу svobode zborovanje. Po govoru in kulturnem programu bo polaganje vencev in odkritje spominske plošče 15. mladinski brigadi. Ob 13. uri bo zaključek športnih tekmovanj. Najboljšim iz več športnih

klubov širše Dolenjske bodo podelili priznanja in pokal XV. SNOUB BELOKRANJSKE. Tekmovanja v košarki, namiznem tenisu, kegljanju in šahu trajajo že od srede avgusta.

Neuradni, toda najbolj obiskani del srečanja bo najbolj populadno na veselici pred metliškim gasilskim domom, kjer se množica ljudi v primeru slabega vremena lahko hitro zateče pod streho. Seveda bo pri vseh prireditvah videti dovolj narodnih noš in povsod bodo pekli jajgenčke, da bo vzdušje zares belokranjsko.

R. B.

Tri šole letos zaprte

Otroke z Radovice, iz Božakovega in Drašč bodo k pouku vozili v Metliko

Ker je na oddaljenih šolah vsako leto manj otrok, bodo v novem šolskem letu 1972/73 po sklepu sveta šole in izobmoževalne skupnosti ukinili pouk na Radovici, v Božakovem in Draščih. Prešolanih bo 58 otrok, ki jih bodo z avtobusi vozili v Metliko in nazaj.

Za te otroke so organizirali varne prevoze pri podjetju VIATOR, dopolnjevali pa jih bodo s šolskim kombijem. Voznje v šolo in domov bodo brezplačne, urejeno pa je tudi to, da otroci ne bodo na prevoz čakali.

Na metliški osemletki, kamor pride dodatno število učencev, so morali pri organizaciji pouka uesti spremembe. Dopoldanski oddelki od 1. do 4. razreda bodo namenjeni predvsem vozačem in zunanji učencem, medtem ko bodo mali Metličani hodili v šolo popoldne.

MANJKA OBIRALCEV

15. avgusta so začeli obirati na 4 hektarjih hmeljevih površin metliške zadruge. Potrebnovali bi 150 obiralcev, imajo pa jih samo 40. Iz mesta nihče več neče v hmeljišče, četudi je zaslužek dober. Letos plačajo merito obranega hmelja 3,80 din. Obiralce so dobili iz Bosne in oddaljenih vasi, vprašanje pa je, če bodo lahko obrali hmelj v 14 dneh, da se ne bo pokvaril.

Novost na šoli se obeta tudi v tem, da bodo prvič uvedli kabinetni pouk, se pravi, da bodo vsak predmet v višjih razredih poučevali v drugi učilnici.

NOVA BRIZGALNA

Pred kratkim so gasilci iz Podzemlja svečano spustili v pogon novo motorno brizgalno, ki ji je kumovalo metliško podjetje KOMET. Na slavnosti je podjetje zastopal Tone Muc. Po krajšem programu so v Podzemlju organizirali tudi vaško veselico.

List za vsakogar »Dolenjski list«

SUROVINA

Na Cesti bratstva in enotnosti pri vhodu v metliško mesto že tri mesece kopljejo kanalizacijo, zato je promet oviran. Občani se pritožujejo, vozniki tudi. Ko sem pretekli teden hotela fotografirati to „mečkanje“ brez primere, je nadme priletel možak z motiko, ki je kopal jasek pred četrto hišo. Surovina me je zmerjal s hudimi psovskimi in vihtel tudi motiko. Ženske iz bližine so ga mirile. Kaj takega pa še ne!

R. BAČER

Kako sodelovati z brati?

Izmenjave otroških kolonij, kulturnih, prosvetnih, gospodarskih, športnih in političnih skupin ter celo stanovanj

Predstavniki občine Ribnica in Arcevia so ob poslovitveni svečanosti 14. avgusta na Travnici nakazali, na katerih področjih bi zdaj, ko je pobratenje dokončno sklenjeno, občini lahko sodelovali. Dokončni program sodelovanja bosta občini sprejeli do 30. oktobra letos, še prej pa bodo o njem razpravljali občani, politične organizacije in obe občinski skupščini.

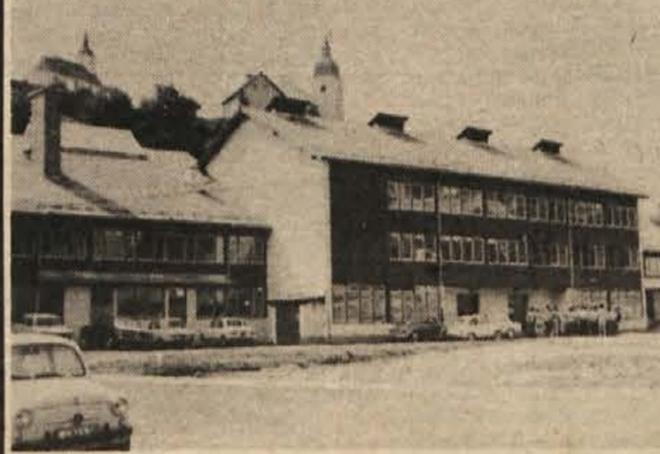
Prvi predlogi sodelovanja so taki: - Občina Ribnica bo vsako leto 4. maja poslala na komemoracijo za padlimi partizani v Arcevio delegacijo štirih ali petih nazaslužnejših občanov.

Občini naj bi že v prihodnjem letu izmenjali otroški koloniji, v katerih bi bilo 10 do 15 šolarjev.

Občini naj bi izmenjali delegacije, ki poznajo gospodarstvo, politiko in družbeno ureditve oziroma dejavnost obeh držav in občin. Člani delegacij bi na javnih tribunah odgovarjali na vprašanja prebivalcev pobratene občine.

Občini bosta izmenjavali tudi turistične izlete, obiske učiteljev ter športne, kulturne in gospodarske skupine. V Arceviu namenjajo ustanoviti lesni obrat, zato so zainteresirani za izmenjavo izkušenj na tem področju. Pri športu bodo v začetku boljše načrtovati skromnejši program, tega pa je treba res izpohiti.

J. PRIMC

Se malo in spet bo zapel šolski zvonec. Ob našem nedavnem zadnjem obisku v Loškem potoku so nam zatrtili, da bo pouk že v novi šoli (na sliki), čeprav še niso vedeli zagotovo, če bo nova oprema zanj prispela dovolj zgodaj. (Foto: J. Primc)

metliški tednik

Še dva ali tri tedne bo odprt počitniški dom NAME v Novigradu (na sliki prvi „dvojček“ z desne), v katerem je preživelo prijeten dopust več Kočevcev. NAMA se širi, zato je rezervirala tudi večino sob v nednjem „dvojčku“. (Foto: J. Primc)

In vendar so otroci letovali

Še pozno spomladi je kazalo, da letos za naše otroke na morju ne bo prostora – Otroci so se navadili na redno hrano, na pospravljanje in na življenje v kolektivu – Želijo spet v Puntizelo

Obiskali smo tajnico občinske Zveze prijateljev mladine (ZPM) Kočevje Marijo Mihelič in se z njo pogovorili o letošnjem letovanju otrok iz kočevske občine.

Letos je zaradi raznih zapletov že kazalo, da otroci iz kočevske občine ne bodo nikjer letovali. Kako ste potem vse to uredili? — Ko nismo nikjer dobili prostora za letovanje naših otrok, smo prosili za pomoč republiko ZPM, tajnica Anica Cerin je telefonirala v Puntizelo pri Pulju in direktor Jugoslovanskega dečjega rekreacijskega centra Pulj (JDRČ) Vekoslav Štani nam je takoj sporočil, da je rezerviral prostor. Na prvem srečanju je povedal, da je bral v Dolenjskem listu, da kočevski otroci letajo letos kje letovali, zato je razmišljal, da se bomo oglasili pri njih. V 14 dneh smo imeli potem s predsednikom ZPM Stanetom Jajtim in socialno delavko na osnovni šoli Marijo Levstik veliko dela, da smo uredili vse potrebno, oskrbeli zdravniški pregled za otroke, se pogovorili z njihovimi starši in dobili dovoljenje za kolonijo.

Koliko otrok je letovalo in od kod? — Za letovanje se je prijavilo preko 100 otrok iz vse občine, vendar je bilo prostora le za 71. Izbrali smo otroke, ki jim je bilo letovanje na morju priporočljivo zaradi zdravja, pa tudi, ki so socialno ogroženi. Zbrali smo jih po šolah. Tako jih je šola iz Fari 7, Oslinici 3, Travi 3, Bruhah 3, Livoldu 2, Zeljnah 5, Kozlju 3, Stari cerkvi 3 in Kočevju 1. Seveda je treba upoštevati, da morajo v kočevsko šolo otroci iz okolice vsega območja občine in da niso le otroci iz mesta.

Razen tega je v začetku avgusta bilo še 10 otrok iz območja osnovne šole Predgrad na 14-dnevno letovanje s črnomajskimi otroki. Letanje je plačal oskrbo svet za otroško varstvo pri TIS Kočevje.

Koliko je veljalo letovanje v Puntizeli in kdo vse je prispeval za letovanje? — Skupni stroški za hrano in prevoz so 71 otrok in 5 vzgojiteljev 15 dni, prevoz, nagrado vzgojiteljem ostalo (brez priprav za letovanje) zneslo 46.884,25 din. Le za 4 otroke so vse plačali starši (po 640

din za enega). Za druge otroke pa so starši plačali največ po 250 din. Za to letovanje je letos prvič po mnogih letih spet prispevala občinska skupščina, in sicer 20.000 din, starši so skupaj prispevali 13.000 din, Rdeči križ bo prispeval okoli 8.000 din, drugo pa računamo, da bomo zbrali še pri podjetjih, pri katerih so zaposleni starši otrok, ki so letovali. Cestno podjetje Novo mesto je že prispevalo za svoje 750 din.

Kaj pomeni za otroke letovanje? — Otroci so se navadili na redno hrano, in sicer 5 obrokov, na pospravljanje prostorov, na stalno zaposlitev, pa tudi za zabavo in igre je bilo seveda na razpolago dovolj časa. Navadili so se na osebno higieno, na življenje v večjem kolektivu in na drugo. Več staršev je že prišlo pohvalit, da so zdaj otroci doma bolj pridni za delo in jelo. Tudi v letovišču so bili otroci zelo pridni, saj je skupina dobila v znak priznanja za disciplino v dar knjigo „Pula“.

Ugodno za zaposlene starše

Otrok ostane po pouku v šoli, dokler ne pridejo starši iz službe – Za boljši uspeh

Preteklo šolsko leto je bil na osnovni šoli v Kočevju en oddelek podaljšanega bivanja otrok v šoli, in sicer za višje razrede; letos pa bodo odprli še dva nova: enega za nižje, drugega pa za višje razrede. Ti oddelki so namenjeni predvsem otrokom, katerih oboja starša sta v službi in bi moral biti otrok zato dalj časa sam doma. Tako pa ostajajo otroci po pouku v šoli (v oddelku podaljšanega bivanja), dokler ne pridejo starši iz službe. Med podaljšanim bivanjem šolarji pod vodstvom učiteljev delajo naloge in se učijo.

ŠE VEDNO ŽIV

Na kočevskem pokopališču bodo letos uredili še pota in novo ploščo na grobnici padlih partizanov. Na plošči bodo vklesana tudi imena padlih borcev v Kočevju in okolici. Skupno bo vklesanih 78 imen, od teh štiri povsem na novo, ker so zanje zvedeli šele letos. Eno staro ime pa bo manjkalo; ugotovili so namreč, da je neki borec še vedno živ, čeprav je bil na stari plošči vklesan, ker so menili, da je med vojno zmanjkalo denarja.

ZA ČISTO MESTO

Največ nesnage (papirja, polivnina in raznega drugega odpadnega materiala) je v Kočevju okoli podjetij, obratov ter trgovskih in gostinskih poslovalnic. Častna izjema je le gostilna „Kmet“, kjer vsako jutro lepo očistijo okolico. Krajevna skupnost Kočevje bo predlagala, naj bi bila podjetja dolžna čistiti 10 m okoli svojih obratov oziroma poslovalnic. Tak odlok že velja v Ljubljani in še nekaterih mestih.

Predlog: ukiniti šoli

Posebna komisija občinske skupščine Kočevje je v teh dneh oblikovala predlog, ki ga bo poslala skupščini, naj bi ukiniti šoli v Vimolju in Polomu, otroke pa vozili v šolo v Kočevje oziroma Predgrad in Stari Gradec. Člani komisije so oblikovali ta predlog po sestankih s starši otrok oziroma prizadetimi vaščani. Doznanje s Poloma se s tako rešitvijo popolnoma strinjajo; v Vimolju so opozorili, da je treba na križišču zgraditi čakališče za avtobus, predlagali pa so tudi, naj bi šolski razred ostal prazen, da bi v njem lahko imeli razne sestanke.

Zvedel smo, da je bilo v občinskem proračunu za letos predvidenih za gradnjo čakališča za šolske otroke 15.000 din. To so seveda čakališča, na katerih čakajo šolarji avtobuse, da jih odpeljejo v šolo oziroma domov.

Kako pa bo z letovanjem prihodnje leto? — Ze septembra letos bomo spet sklenili pogodbo za letovanje otrok v prihodnjem letu. Skušali bomo dobiti prostor v Puntizeli za 130 otrok. Morda nam bo razen za socialno in zdravstveno ogrožene uspelo dobiti prostor tudi za samoplačnike.

Zapišite še, da se po vašem listu javno zahvaljujemo domu JDRČ v Puntizeli in vodstvu za lep sprejem in gostoljubnost. Seveda se hkrati pripravljamo tudi za letovanje naših otrok v prihodnjih letih.

JOŽE PRIMC

Vedno manj obiska — Kočo Planinskega društva Kočevje za Mestnim vrhom nad Kočevjem je letos obiskalo precej manj izletnikov kot pretekla leta. To dokazuje tudi število vpisanih obiskovalcev v knjigo te kočje. Do 6. avgusta se je vpisalo leta 1969 kar 771 obiskovalcev, predlanskim 685, lani 412 in letos le 159! Nedvomno je k slabemu letošnjemu obisku precej prispevalo izredno slabo vreme, zelo verjetno se pa tudi vsi obiskovalci niso vpisali v knjigo obiskov.

VODNO MANJ OBISKA

Kočo Planinskega društva Kočevje za Mestnim vrhom nad Kočevjem je letos obiskalo precej manj izletnikov kot pretekla leta. To dokazuje tudi število vpisanih obiskovalcev v knjigo te kočje. Do 6. avgusta se je vpisalo leta 1969 kar 771 obiskovalcev, predlanskim 685, lani 412 in letos le 159! Nedvomno je k slabemu letošnjemu obisku precej prispevalo izredno slabo vreme, zelo verjetno se pa tudi vsi obiskovalci niso vpisali v knjigo obiskov.

VODA V KRKOVO

Vodovod Vrh-Krkovo v kočevski občini bodo začeli graditi predvidoma septembra. Dolg bo okoli 520 m. Vsa dela bodo opravili vaščani prostovoljno, razen tega pa bodo prispevali za gradnjo tudi nekaj denarja. Za napeljevanje bo prispeval še HYDROVOD 10.000 din, kar bo manjkalo, pa še krajevna skupnost.

RIBE VLAGAJO

Usklajevalni odbor ribiških druženj Kočevje, Brod na Kolpi in Čabar, ki upravljajo s Kolpo in njenimi pritoki od Dola navzgor, je pred kratkim vložil v skupne vode več mladih plemenitih rib. Na območju Slavski laz – Brod na Kolpi so vložili 14.000 lipanov in 5000 sulcev, velikih od 4 do 6 cm, kar jih je veljalo 26.000 din. V pritoke Kolpe nad Brodom na Kolpi pa so vložili 100.000 postri, velikih 1 do 2 cm. Mlade ribice so kupili v ribogojnici Povodje.

ZAMUDA ZA MLAJŠE

Letos bodo imeli vsi učenci 1., 2., 3. in 4. razreda osnovne šole Kočevje pouk v stari (bivši Bračičevi) šoli, vsi učenci višjih razredov (od 5. do 8.) pa v novi šoli. V novi šoli se bo začel pouk 1. septembra, v stari (za učence od 1. do 4. razreda) pa šele v ponedeljek, 4. septembra. Vzrok za zakasnitev je, da obnovevna dela v stari šoli ne bodo končana do roka.

Pomurju: 129.980 din

Po zadnjih podatkih so delovne organizacije v novomeški občini zbrale za poplavljenec v Pomurju in Slovenskih goricah 129.980 dinarjev. Prispevala so naslednja podjetja in ustanove: Gozdno gospodarstvo 5000 dinarjev, Cestno podjetje 5000, Novotehna 5000, Dolenjka 5000, SGP Pionir 10.000 dinarjev, IMV 5000, Lekama 500, Okrožno javno tožilstvo 640 dinarjev, Občinsko javno tožilstvo 200, Dolenjski list 1000, Beti – Mirna peč 1000, Služba družbenega knjigovodstva 490, Kremen 2000, Občinsko javno pravobranilstvo 150, Zavarovalnica Sava 40.000 dinarjev in občinska skupščina 20.000 dinarjev.

Sklepe o pomoči so sprejeli še: Novoles (10.000 dinarjev), Labod (7000), Kmetijska zadruga Krka (5000) in PTT Novo mesto (7000 dinarjev).

V Mimi peči betonirajo temelje za montažno dvorano tamkajšnjega obrata Beti. Računajo, da bodo že letos povečali proizvodnjo v novih prostorih, ki bodo tudi za kraj velika pridobitev: v dvorani bodo zaposlili še več žensk. (Foto: Polde Pungerčar)

ŠOLA NIČ VEČ V OBLAKIH:

Topličani dočakali

Novo šolo v Dolenjskih Toplicah bo do avgusta 1973 zgradil Pionir – Buldožerji že orjejo

Dolga pot do količkov je mimo: na jasi, kjer so Topličani maja proslavljali 30-letnico osvoboditve kraja in Titovo 80-letnico, so se oglasili buldožerji. Toliko pričakovani dan

je napočil in po vsej Topliški dolini se je razvedelo: novo šolo gradijo. Občina je sklenila pogodbo s Pionirjem, ki s podpisni jamci, da bodo učenci prihodnje jesen sedli v nove učilnice.

Novo topliška šola bo podobna tisti, ki jo je republika Slovenija podarila Banjaluki po potresu, le da bo izpopolnjena. Na več kot 3300 kv. metrim gradbene površine bo zrastle: 8 učilnic za razredni pouk s kabinetom in drugimi prostori, 8 učilnic za kabinetni pouk, telovadnica, shramba za orodje, upravni prostori, zbornica, pionirska soba, večnamenski prostor (tudi za jedilnico) in večji prostor za predšolsko varstvo približno 50 otrok. To bo prva šola v novomeški občini, ki bo imela pod streho tudi vrtec.

Po zgraditvi bodo podružnice uknili, otroke iz nižerazrednic na Sušicah, v Poljanah in Soteski pa preselili v Dolenjske Toplice. Izpraznilo bodo tudi dosedanje stare učilnice, ki jih ima matična šola v Dolenjskih Toplicah v treh stavbah. Nova šola bo dovolj velika, da bodo imeli poleg tudi v tem kraju pouk v eni izmenici, poleg tega bodo lahko organizirali vrsto najrazličnejših izvenšolskih dejavnosti in podaljšano bivanje učencev.

Topličani in prebivalci vse Topliške doline držijo pesti za lepo vreme in čas brez višjih sil, predvsem pa za rok, v katerem mora novomeško gradbeno podjetje zgraditi novo šolo. Po predračunu bodo gradbena, obrtniška in druga dela veljala prek 10 milijonov din.

NOVOTEKS: KROJ 82:83

Pred 400 gledalci so novomeški košarkarji v prvi tekmi jesenskega dela slovenske lige izgubili s Krojem 82:83 (41:47). Zmagajo so imeli že v žepu, vendar pa so 14 sekund pred koncem pri vodstvu 82:81 izgubili žogo in potem dobili še koš. Za NOVOTEKS so igrali: Z. Kovačević 30, Splichal 20, Šepetavc 11, S. Kovačević 7, Počrvina 6, Ivančič 4, Bencik 2, Pirč 2.

M. S.

MINI ANKETA

Jesenskim skrbem se vsako leto priključijo še skrbi zaradi šolskega leta in nakupovanja najrazličnejših šolskih potrebščin. Vida Balant, strežnica v bolnici: „Starejši sin bo letos obiskoval gostinsko šolo, mlajši peti razred osnovne šole. Zvezke bomo nakupili takrat, ko bodo v šoli naročili, kaj otroci potrebujejo. Mlajši bo nekaj knjig podedeloval od starejšega fanta.“ Janez Dolenc, kmet: „Koliko stvari otroci danes potrebujejo. Ubogi mali hrbti, ki vsak dan

Šolske skrbi

znosijo v šolo toliko knjig in zvezkov! Zdi se mi, da je te šolske ropotije preveč.“

Frančiška Jordan, trgovska upokojenka: „Knjige so predrage, zato si jih bo hčerka, ki bo letos v Brežicah obiskovala drugi letnik trgovske šole, nekaj sposodila in zamenjala.“

Zlata Dular, slavistka: „Ker so cene šolskim potrebščinam previsoke, bi morale šole pred poukom pripraviti seznam že uporabljenih, a še dobrih knjig in učbenikov. Tako bi mnogim družinam, ki imajo več šolo-obveznih otrok, prihranili denar, ki bi ga za otroke lahko porabile v drugih trgovinah. Za svoja šolarčka sem nakupila obvezna berila, nekaj zvezkov in torbice.“

J. PEZELJ

PRVENSTVO MINIATUR

2. in 3. septembra bo na letališču v Prečni dolenjsko prvenstvo letalskih modelarjev. Novomeškemu aeroklubu, ki prvenstvo prireja, se je prijavilo okoli 30 tekmovalcev iz Brežic, Mire in Novoga mesta. Zmagovalna ekipa bo dobila prehodni pokal, najboljši posamezniki pa pokale v trajno last in praktične nagrade.

Novomeška kronika

ZA POPLAVLJENCE – Na skupni seji občinskega sindikalnega sveta in občinske konference SZDL so prisotni sklenili, da pošljejo vsem delovnim in sindikalnim organizacijam poziv za hitro solidarnostno akcijo s predlogom, da bi vsak delavec v podjetjih in ustanovah prepustil 2 odstotka od svojega mesečnega dohodka poplavljenecem v Pomurju in Slovenskih goricah.

TRŽNICA: Cene se na tržnici, ki je bila tudi ta ponedeljek dobro založena, od prejšnjega tedna bistveno niso spremenile. Cene: solata 7 din, lubenice 2 do 3 din, slive 6, črno grozdje 9, belo 7 din, zelje 2 din, kumare 2, breskve 8, čebula 5 do 6 din, paprika 8 din, rdeča pesa 5 din za kilogram in jajčka po 0,80 din.

UPOKOJENCI-IZLETNIKI – 12. septembra ob šesti uri krenemo izpred hotela Metropol na letošnji četrti izlet. Ogledali si bomo Žužemberk, Grosuplje, Turjak, Sodražico, Travno goro, Cerknico, Cerknisko jezero, Rakek, Logatec in Ljubljano. Prijave za izlet sprejema Lado Stibrič v prodajalni Ljubljanskega dnevnika, cena za prevoz pa je 50 dinarjev.

ROJSTVA – Rodile so Martina Avbar iz Bršlina 14 – Petro, Rozi Muhič iz Hladnikov 3 – Aleša in Jožica Hren Pod Trško goro 91 – Boštjana.

POGREBI – Umrila sta Matija Zgajnar, pleskar z Mestnih njiv 5, in Marta Božič, upokojenka iz Slakove 2.

Ena gospa je rekla, da je v soboto vsa živčna prišla z Loke, ker ni mogla gledati, kako Kroj kroji Novoteks. Pa je druga gospa pristavila, kaj bo šele takrat, ko bo predlo Trnovi...

„Kupite, ni drago.“ Da bi šentjernejski semanji dan minil brez loncev, sled in latvic? Ne, tega si lončarji, ki jih je v kraju in okolici še nekaj, ne bi nikoli odpustili. Prejšnji četrtek so pripeljali naprodaj veliko zalogo. (Foto: I. Zoran)

KOČEVJSKE NOVICE

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Petek, 1. septembra - Tilen
Sobota, 2. septembra - Stefan
Nedelja, 3. septembra - Darija
Ponedeljek, 4. septembra - Iida
Torek, 5. septembra - Lovrenc
Sreda, 6. septembra - Ljuba
Četrtek, 7. septembra - Marko

KINIO

BREŽICE: 1. in 2. 9. danski barvni film „Jaz žena“ - III. del. 3. in 4. 9. ameriški barvni film „Jamaška, smrt ne izbira sredstev“. 5. in 6. 9. ameriški barvni film „Ne zbadaj kavboja, ko ljubi“.

KOSTANJEVICA: 2. 9. ameriški barvni film „Jagode in kri“. 3. 9.

nemški barvni film „Navihanci iz prve klopi“. 6. 9. ameriški barvni film „Zgodba o Jessy Janku“.

METLIKA: Od 1. do 3. 9. francoski barvni film „Prometna zmeda“. Od 1. do 10. 9. jugoslovanski barvni film „Tovarišija Petra Grče“. 6. in 7. 9. ameriški barvni film „Divji človek“.

MIRNA: 2. in 3. 9. „Katarina, dovoljeno je ljubiti“.

NOVO MESTO: Od 1. do 3. 9. italijanski barvni film „Django proti Sartani“. 4. 9. ameriški barvni film „Gospodu z ljubeznijo“. Od 5. do 7. 9. španski barvni film „Pesem in ljubezen“.

RIBNICA: 2. in 3. 9. mehikanski barvni film „Srebrna maska“.

ŠMARJEŠKE TOPLICE: 6. 9. španski barvni film „Usoda neke žene“.

TREBNJE: 2. in 3. 9. ameriški barvni kavbojski film „Obsesije ga brez milosti“.

GARAŽO v bližini železniške postaje Bršljin vzhajam takoj v našem. Telefon 21-941.

SLOVENEK, srednjih let, že 20 let v Nemčiji, z večjimi prihranki, želi spoznati pošteno deklo od 30 do 45 let zaradi skupnega življenja. Ponudbe s sliko pošljite na naslov: Janko Horvat, 7 Stuttgart 30, Siemennstr. 140, Deutschland.

ČESTITKE

Dobremu in skrbnemu atu Poldeju Pavčku iz Podgore za rojstni dan, ženi Ivanki za minuli god iskrene čestitke - otroci: Janja z družino, Poldi, Jožica, Branko, Mari, Anica in Marjetka.

Jožefi in Feliksi Senica iz Straže ob njunem 40-letnem jubileju skupnega življenja iskreno čestitajo hčerke in sinovi z družinami.

OBVESTILA

MENJAMO mrežice Braun sikant, opravljamo servise za Iskrina garancijska dela. Naročila sprejemo ob torkih, četrkih in sobotah, od 15. do 17. ure. Servis RTV Iskra, Prekopa.

KOTLE ZA ŽGANJEKUHO v vseh izvedbah in velikostih izdeluje najkvalitetneje že prek 40 let bakro-kotlarstvo Viljem Kapelj, Ljubljana, Aljaževa c. 4. - Šiška.

GRADITELJI! Valovito cementno strešno opeko lahko dobite pri Toniki Vodopivec, Stolovnik 49, Brestanica. Priporočam se za naročila.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše mame, stare mame in tete

MARTE BOŽIČ
upokojenke
iz Novega mesta

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancom in prijateljem, ki so jo pospremili na njeni zadnji poti in ji darovali vence in cvetje.

Zalujoči: sinova Dušan in Lojze z družinama, bratje in sestre z družinami ter drugo sorodstvo

Ob nenadomestljivi in tragični izgubi moža in sina

ALOJZA IN ALEŠA
SIMONČIČA

se zahvaljujemo vsem, ki so nam izrekli sožalje, sočustvovali z nami, ju v tako velikem številu spremili na zadnji poti in jima darovali vence in cvetje. Posebej se zahvaljujemo revalcem, kolektivu „Zito“, Zdrženju šoferjev Jesenice, sosedom in sorodnikom, gospodu župniku ter pevcem. Vsem iskrena hvala.

Zalujoči: žena oziroma mama s sinom Robertom in ožje sorodstvo iz Sela pri Bledu in Dolenje vasi pri Raki na Dolenjskem

Ob boleči izgubi našega dragega očeta, starega očeta, brata in strica

JANEZA OPALKA
upokojenca
CP iz Podgore

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ga spremlili na njegovi zadnji poti, mu poklonili vence in cvetje. Najlepše se zahvaljujemo sosedom, ki so nam v teh težkih trenutkih pomagali, ter podjetjem TDP, TSP in CP iz Novega mesta ter SZDL Dol. Straža za podarjene vence. Hvala lepa tudi tov. Oligi Zupančičevi za poslovilne besede ob odprtem grobu, č. g. duhovnikoma ter cerkvenemu pevskemu zboru iz Prečene.

Zalujoči: sin Ivan, hčerke Mimi, Vika in Anica z družinami, Ivanka, Danica in Martina, bratje in sestre z družinami, Gačnikova te ta ter drugo sorodstvo

Ob bridki izgubi našega moža, očeta, starega očeta, brata in strica

JOŽETA UDOVČA
z Zajčjega vrha

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti, mu poklonili vence in cvetje in nam izrekli sožalje. Posebna zahvala Novotehni iz Novega mesta, SGP Pionir za podarjene vence, Krki, tovarni zdravil za denarno pomoč, vaščanom, še posebej Tereziji Kralj in Francki Judež ter gospodu župniku za spremstvo, tolažilne besede in obred.

Zalujoči: žena Lojzka, sinova Jože z družino in Ivan, hčerke Marija, Anica, Lojzka in Tončka z družinami, brat, sestra in drugo sorodstvo

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v brežiški porodnišnici rodile: Dragica Sinko iz Rajca - Alena; Mara Kovačič iz Čedma - dečka; Stefanija Podkrajšek iz Nove vasi - dečka; Alojzija Borošak iz Župelevca - dva dečka; Milena Planinc iz Kriz - dečka; Ana Borovinskič iz Vel. Dola - Borisa; Mira Matjašič iz Bregane - Djurdjo; Berta Zam iz Nemške vasi - dečka; Zvonka Hode iz Globokega - dečka; Nada Lajkovič iz Brežic - deklico; Dragica Gunčič iz Vel. Lipovca - deklico; Anica Dubič iz Male Rakovnice - dečka; Marija Burica iz Samobora - Josipa; Anica Radej iz Brestanice - Borisa; Štefica Debovčič iz Trstenika - deklico; Jožefa Kozole iz Mrzle planine - Darjo; Nada Rešetar iz Drenja - Davorko; Anica Dornik iz Cerkelj - Roberta. - Čestitamo!

BREŽIŠKA KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v brežiški bolnišnici: Dušan Skočaj se je usekal s sekuro v levo nogo; Jožefi Babič je spodrsnilo in si je zlomila levo nogo; Branko Zička je padel s kolesom in si poškodoval glavo in obe koleni; Mihael Cvim je padel na poti in si poškodoval levo roko; Julius Oršiček je padel z voza in si poškodoval rebra; Urša Mavsar je padla na dvorišču in si poškodovala desno roko; Alojz Mirt si je s kosilnico poškodoval desno nogo; Katerina Zorko je padla v stanovanju in si poškodovala desno nogo.

- VELIKO, PROIZVODNO TRGOVSKO
- UVOZNO-IZVOZNO PODJETJE
- S SEDEŽEM V LJUBLJANI

vabi k sodelovanju
IZKUŠENE DIPLOMIRANE EKONOMISTE s 5-letnimi izkušnjami na področju raziskave tržišča in organizacije moderne prodaje na domačem in tujem tržišču.

Vabimo zlasti EKONOMISTE, ki so sposobni samostojnega nastopanja in z uso odgovornostjo opravljati vodstvena komercialna opravila na področju notranje in zunanje trgovine.

Od kandidatov pričakujemo, da so gospodarsko in družbeno razgledani, da so poslovno kreativno sposobni in da obvladajo vsaj en svetovni jezik.

Sposobnim kandidatom nudimo družinsko stanovanje v Ljubljani.

Če nimate ponudbe s kratkim opisom dosežanj delovnih izkušenj naj kandidati pošljejo na uredništvo „Dolenjskega lista“ pod šifro „Sodelavec 72“.

Zainteresiranim kandidatom sporočamo, da bomo upoštevati ponudbe, ki bodo na dan naslov prispеле v roku 30 dni po objavi. Kandidati bodo o naši odločitvi pisмено obveščeni.

V KATERO SMER?

Ker mopedist Izidor Bučar iz Kalc v Globočicah v nedeljo ni nakazal smeri, ko je zavijal na levo, se je vanj zalezel Martin Svalj, prav tako mopedist iz Globočic, ki je vozil brez izpita. Bučar si je levo nogo tako močno poškodoval, da so ga odpeljali v novomeško bolnišnico.

PADEL PO GRAMOZU

Kolesar Albin Zakšek iz Smarja pri Sevnici se je v nedeljo peljal proti Blanci. V Gobavcih je zapeljal preveč na desno, kjer je bila cesta posuta z gramozom. Zato ga je spodneslo in se je pri padcu hudo poškodoval po glavi. Odpeljali so ga v bolnišnico.

PRIDRŽAN ALKOHOL

V ponedeljek popoldne so novomeški miličniki pridržali Štefana Zura iz Smolenje vasi, ker se je opit pretepal na novomeškem Glavnem trgu. Črnomaljski miličniki pa so istega dne pridržali do streževnice Dominika Knafelca iz Birčne vasi, ker se je na črnomaljski postaji neprimerno obnašal.

DIVJI LOVCI

Člani lovske družine Sentjernej so našli v svojem lovišču ostanke ustreljene košute. Ugotovili so, da so 26. avgusta v njihovem lovišču streljali divji lovci. Raziskujejo, kdo je streljal na čmo.

KDO JE ZASTRUPIL?

V ponedeljek je novomeškim miličnikom prijavil Janez Gorjanec iz Dol. Suhadola, da mu je neznanec zadržal vola, kravo in psa. Krava je poginila, raziskujejo pa, kdo je zadržal Gorjančevo živino.

ZASLEPILO GA JE

Na avtomobilski cesti je v nedeljo 80 metrov pred Mokricami sova zaslepilo Zagrebčana Daniela Bauerja. Zato je zapeljal na levo in trčil v avto Ethena Rusučkica iz Zagreba, ki mu je pripeljal naproti. Blažena Bauer so poškodovano odpeljali v brežiško bolnišnico, na avtomobil je za 10.000 dinarjev škoda.

maloglasni

SLUŽBO DOBI

ELEKTROINSTALATERJA in vajenca sprejme Lojze Hrovat, Ljubljana, Peričeva 8.

ISCEM žensko za varstvo 3-letnih dvojčkov na domu. Zglasite se pri Šepcu, Mestne njive 9, Novo mesto.

SLUŽBO DOBI takoj mlado kmečko deklo, ki ima veselje delati v manjšem bifeju. Hrana in stanovanje preskrbljena. Nedejše in prazniki prosti. Malnerč, Kajuhova 18, Ljubljana.

SPREJMEM snažilko za čiščenje trgovine. „Borovo“, Novo mesto. TAKOJ sprejmemo KV ključavnice. Mesečni osebni dohodek 1.900 dinarjev. Sprejmemo dva mlajša možka z odsluženim vojaškim rokom za priučevce v kovinski stroki Rušac, kovinska obrt, Franc Rudl, Kočevje, Bračičeva, tel. 86-197

TAKOJ SPREJMEM v uk vajenka v brivsko-frizersko stroko. Ivanka Papac, Brežice, I. borcev.

ISCEM pletiljo - mlajšo upokojenko za skupno delo ali honorarno. Ponudbe pod „Dogovor“.

BRIVSKO-FRIZERSKO vajenka sprejmem. Hrana in stanovanje v hiši. Davorin Novak, Trebnje 18.

STANOVANJE IN HRANO dam ženski, ki bi v dopoldanskem času varovala otroka. Ladka Omerzel, Koštalova 31, Novo mesto.

V UK SPREJMEM brivsko-frizersko vajenka in brivsko-frizerski salon. Mirna 139.

STANOVANJA

STANOVANJE oddam solidnima študentoma. Začlen I. knjik TSS. Informacije vsak dan od 15. do 16. ure. Adolf Bučar, Cesta 4, julija 58, Krško.

ZAKONSKI PAR potrebuje enosobno stanovanje v Bršlinu. Javite se na telefon 21-336 ali 21-941.

MLAD ZAKONSKI par išče sobo v Novem mestu. Naslov v upravi lista (1710/72).

ODDAM sobo dvema fantoma. Posebej vhod. Naslov v upravi lista (1718/72).

ODDAM opremljeno sobo. Ostalo po dogovoru. Alojz Seničar, Volčičeva 18, Novo mesto.

Motorna vozila

PRODAM Mercedes 170 S po delih. Jože Ribič, Dol. Kamence 28, Novo mesto.

PRODAM fiat 125, letnik 1968, in NSU, popolnoma nov, prevoženih 900 km, še neregistriran. Ogled vozil je možen vsak dan od 15. do 20. ure v Uršnih selih. Informacije lahko dobite pri instalaterju v Novem mestu ali po telefonu 21-276. Franc Šobar, Uršna sela 91.

PRODAM odlično ohranjeno zlastvo 750, letnik 1970, z radialnimi gumami. Jože Kinčič, Novoteks, Novo mesto. Ogled vsak dan od 14. do 16. ure pri vratarju.

PRODAM ali zamenjam za avto nedograjeno vikend hišico na Dolenjskem. Informacije dobite na tel. št. 22-514, Novo mesto.

PRODAM fiat 750, letnik 1970, dobro ohranjen, in navadno tritonsko harmoniko. Krka 22, Novo mesto.

PRODAM

POCENI PRODAM nov, skoraj nerabljjen ženski šivalni stroj „Bogat“. Jordan, Malence 14, 68311 Kostanjevica.

KUPIM

KUPIM rabljeno kolo v dobrem stanju. Naslov v upravi Dolenjskega lista (1735/72).

POSEST

V OKOLICI Ljubljane je naprodaj nova montažna hiša po zelo nizki ceni. Lahko se prestavi v drug kraj. Vsa pojasnila glede hiše se dobijo pri Ani Kočevar, Lipovec 8, 68333 Semič, Bela krajina.

DVOSTANOVANJSKA hiša v Brestanici, blizu železniške in avtomobilske postaje, z velikim vrtom in dvema garažama ugodno naprodaj. Naslov v oglasnem oddelku (1708/72).

PRODAM zidnico z manjšim vinogradom v bližini tovarne Iskra v Semiču. Anton Gornik, Glavarjeva 16, Ljubljana. Informacije pri Antonu Plutu, Grm 1, Gradac. PRODAM VINOGRAD na žici (10 arov) v Straški gori. Dostop z avtomobilom, elektrika v bližini. Ogled vsak dan. Jože Vidic, Vavta vas 42, Straža.

RAZNO

POROČNI PRSTANI! - Zenin in nevesta, ne pozabita: moderno izdelane poročne prstane dobite pri Otmarju Zidariču, zlatarju v Ljubljani, Gosposka 5. - Z izrezkom tega oglasa dobite 10 odst. popusta!

Krojaško podjetje, TREBNJE
na Dolenjskem sprejme večje število - kvalificiranih krojačev

VSAK DAN: Poročila ob 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 15.00, 18.00, 19.30 in ob 22.00.

PETEK, 1. septembra: 8.10 Opera na matineja - 10.20 Pri vas doma - 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine - 12.30 Kmetijski nasveti - Jože Kregar: Vrt v septembru - 12.40 Z domačimi ansambli in godci - 13.30 Priporočajo vam... - 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 15.30 Napotki za turiste - 16.00 „Vrtljak“ - 17.10 Človek in zdravje - 18.15 „Signali“ - 19.00 Lahko noč, otroci! - 19.15 Glasbene razglednice - 20.00 Ljudske pesmi Združenih držav Amerike - 20.30 Top-pops 13 - 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih.

SOBOTA, 2. septembra: 8.10 Glasbena matineja - 9.35 S pihalnim orkestrom RTV Ljubljana - 10.20 Pri vas doma - 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine - 12.30 Kmetijski nasveti - Nada Rihtaršič: Pašnokoni obrat - četrto leto gospodarjenja - 12.40 Po domače - 13.30 Priporočajo vam... - 14.10 S pesmjo in besedo po Jugoslaviji - 15.30 Glasbeni intermezzo - 16.00 „Vrtljak“ - 17.10 Gremo v kino - 18.15 Dobimo se ob isti uri - 19.00 Lahko noč, otroci! - 19.15 Minute z ansambлом bratov Avsenik - 20.00 V soboto zvečer - Radijski nadar - 22.20 Oddaja za naše izseljence.

NEDELJA, 3. septembra: 4.30 do 8.00 Dobro jutro! - 8.05 Radijska igra za otroke - Milica Kitek: „Le sanjaj, stric Matic“ - 9.05 Hčemo popevko poletja - 10.05 Še pomnite, tovariši... Lado Ambrožič-Novljan: Ustanovitev Gubčeve in Cankarjeve brigade - 10.25 Pesmi bože in dela - 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine - 10.45 do 13.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 13.30 Nedeljska reportaža - 13.50 Z domačimi ansambli - 14.05 Slovenska zemlja v pesmi in besedi - 15.05 Z velikimi zabavnimi orkestri - 16.00 Radijska igra - Fred Deniger: „Minuta pred dvanajsto“ - 17.05 Nedeljsko športno popoldne - 19.00 Lahko noč, otroci! - 19.15 Glasbene razglednice - 20.00 V nedeljo zvečer - 22.20 Godala za lahko noč.

PONEDELJEK, 4. septembra: 8.10 Glasbena matineja - 9.20 Glasbena pravljica - 10.20 Pri vas doma - 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine - 12.30 Kmetijski nasveti - Inž. Milena Lekšan: Rezultati poskusov z novjšimi sortami breskev - 12.40 S tujimi pihalnimi godbami - 13.30 Priporočajo vam... - 14.10 Ljudske pesmi sveta: Po napavih iz Srbije - 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 15.30 Glasbeni intermezzo - 16.00 „Vrtljak“ - 17.10 Ponedeljkovo glasbeno popoldne - 18.15 Popevke in plesni ritmi iz Budimpešte - 19.00 Lahko noč, otroci! - 19.15 Minute z ansambлом Toneta Kmetca - 20.00 Stereofonski operni koncert - 22.15 Za ljubitelje jazz.

TOREK, 5. septembra: 8.10 Opera matineja - 9.35 Slovenske narodne v priredbah - 10.20 Pri vas doma - 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine - 12.30 Kmetijski nasveti - Dr. Jože Urbas: Načrt za razvoj prašičereje v Sloveniji - 12.40 Z domačimi godci in ansambli - 13.30 Priporočajo vam... - 14.10 Od melodije do melodije - 14.40 „Na poti s kitaro“ - 15.30 Glasbeni intermezzo - 16.00 „Vrtljak“ - 17.10 Popoldanski simfonični koncert - 18.15 V torek na svidenje! - 18.45 S pevko

Marjetko Falk - 19.00 Lahko noč, otroci! - 19.15 Minute z ansambлом Feniks - 20.00 Prodajalna melodij - 20.30 Radijska igra - Arthur Müller: Lov na čarovnice - 22.15 Od popevke do popevke.

SREDA, 6. septembra: 8.10 Glasbena matineja - 9.40 Iz glasbenih šol - 10.20 Pri vas doma - 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine - 12.30 Kmetijski nasveti - Inž. Jože Spanring: Posebnosti setve semenskih ozim - 12.40 Od vasi do vasi - 13.30 Priporočajo vam... - 14.10 Skladatelj Glasbene matice in Novih akordov: Vinko Vodopivec - 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 15.30 Glasbeni intermezzo - 16.00 „Vrtljak“ - 17.10 Poletno glasbeno popotovanje - 18.15 Igramo za vas - 19.00 Lahko noč, otroci! - 19.15 Glasbene razglednice -

20.00 Koncert Simfoničnega orkestra RTV Ljubljana - 22.15 S festivalov jazz.

ČETRTEK, 7. septembra: 8.10 Glasbena matineja - 9.35 Pesmi in plesni jugoslovanskih narodov - 10.20 Pri vas doma - 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine - 12.30 Kmetijski nasveti - Inž. Elza Leskovec: Jesenske setve vrtnin - 12.40 Igrajo pihalne godbe - 13.30 Priporočajo vam... - 14.10 Pesem iz mladih grl - 15.30 Glasbeni intermezzo - 16.00 „Vrtljak“ - 17.10 Koncert po željah poslušalcev - 18.15 Orgle v ritmu - 18.30 Iz kasetne produkcije RTV Ljubljana - 19.00 Lahko noč, otroci! - 19.15 Minute z ansambлом Mojmir Sepeta - 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napევov - 21.40 Glasbeni nokturmo - 22.15 Iz albuma izvajalcev jazz

TELEVIZIJSKI SPORED

NEDELJA, 3. SEPTEMBRA

8.50 Madžarski TV pregled (Pohorje, Plešivec) (Bg) - 9.40 Po domače z ansambлом Valterja Skoka (Lj) - 10.12 Kmetijska oddaja (Zg) - 10.55 Mozaik (Lj) - 11.00 Otroška matineja: Cami svet živali (Lj) - 11.25 Mestece Peyton (Lj) - 12.15 TV kašipot (do 12.35) (Lj) - 14.25 Olimpijske igre Muenchen 72 - barvna oddaja (Lj) - 19.30 Za konec tedna (Lj) - 19.50 Cickak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.35 3-2-1 (Lj) - 20.40 Ko nisem bil več vojak - nadaljevanka (Bg) - 21.10 Športni pregled (JRT) - 21.30 Olimpijske igre Muenchen 72 - barvna oddaja (EVR-Lj) - 23.30 Poročila (Lj)

PONEDELJEK, 4. SEPTEMBRA

14.55 Olimpijske igre Muenchen 72 - barvna oddaja (EVR-Lj) - 17.50 Obzornik (Lj) - 18.00 Olimpijske igre Muenchen 72 - barvna oddaja (EVR-Lj) - 19.15 Mozaik (Lj) - 19.20 Kremečkovi - serijski barvni film (Lj) - 19.45 Risanka (Lj) - 19.50 Cickak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.25 3-2-1 (Lj) - 20.35 K. Zanussi: Za steno - TV drama (Lj) - 21.35 Olimpijske igre Muenchen 72 - barvna oddaja (Lj) - 23.20 Poročila (Lj)

TOREK, 5. SEPTEMBRA

17.25 E. Peroci: Rožni pogovori (Lj) - 17.40 Obzornik (Lj) - 17.55 Propagandna oddaja (Lj) - 18.00 Olimpijske igre Muenchen 72 - barvna oddaja (EVR-Lj) - 19.00 Mozaik (Lj) - 19.05 Zbor „France Prešern“ iz Kranja (Lj) - 19.20 Senj - Oddaja iz cikla Karavana (Lj) - 19.50 Cickak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.25 3-2-1 (Lj) - 20.35 Diagonale (Lj) - 21.30 Olimpijske igre Muenchen 72 - barvna oddaja (EVR-Lj) - 23.00 Poročila (Lj)

SREDA, 6. SEPTEMBRA

14.55 Olimpijske igre Muenchen 72 - barvna oddaja (EVR-Lj) - vmes ob 18.10 Obzornik (Lj) - 19.00 Mozaik (Lj) - 19.05 Nova Zelandija - oddaja iz cikla Popotovanja Tiboja Sekelja (Lj) - 19.35 Naši operni pevci: Vanda Gerlovič (Lj) - 19.50 Cickak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.25 3-2-1 (Lj) - 20.35 Olimpijske igre Muenchen 72 - barvna oddaja (EVR-Lj) - 23.00 Poročila (Lj)

ČETRTEK, 7. SEPTEMBRA

15.55 Olimpijske igre Muenchen 72 - barvna oddaja (EVR-Lj) - vmes ob 18.00 Obzornik (Lj) - 19.20 Mozaik (Lj) - 19.25 Cami svet živali - serijski film (Lj) - 19.40 Risanka (Lj) - 19.50 Cickak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.35 3-2-1 (Lj) - 20.35 G. Neveux: Vidocq (Človek s tjo imeni) (Lj) - 21.25 Olimpijske igre Muenchen 72 - barvna oddaja (EVR-Lj) - vmes ob 22.00 Poročila (Lj)

PETEK, 8. SEPTEMBRA

14.25 Olimpijske igre Muenchen 72 - barvna oddaja (Lj) - vmes ob 18.10 Obzornik (Lj) - 19.00 Mestece Peyton (Lj) - 19.50 Cickak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.25 3-2-1 (Lj) - 20.35 Precep - celovečerni film (Lj) - 22.20 Poročila (Lj) - 22.25 Olimpijske igre Muenchen 72 - barvna oddaja (EVR-Lj)

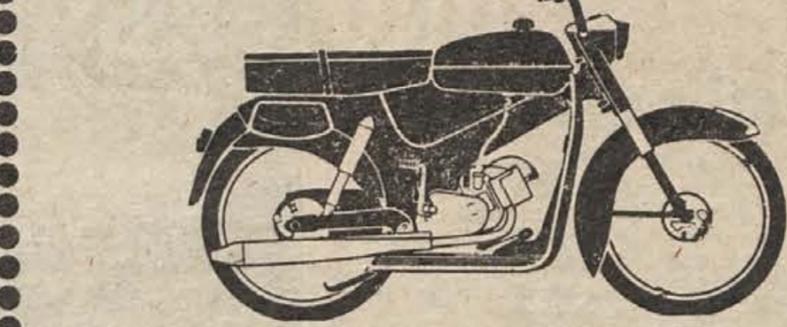
SOBOTA, 9. SEPTEMBRA

13.20 Muenchen 72: Rokomet - barvni posnetek (če bo igrala Jugoslavija) (EVR-Lj) - 14.55 Olimpijske igre Muenchen 72 - barvna oddaja (EVR-Lj) - 18.00 Obzornik (Lj) - 18.10 Po domače s Henčkovim ansambлом (Lj) - 18.25 Mozaik (Lj) - 18.30 Serijski film (Lj) - 18.55 Olimpijske igre Muenchen 72 - barvna oddaja (EVR-Lj) - 19.50 Cickak (Lj) - 20.00 TV dnevnik (Lj) - 20.25 3-2-1 (Lj) - 20.35 K. Zanussi: Za steno - TV drama (Lj) - 21.35 Olimpijske igre Muenchen 72 - barvna oddaja (EVR-Lj) - 0,25 Poročila (Lj)

RADIO SEVNICA

NEDELJA, 3. septembra: 10.30 Reklame in oglasi - Po domače z ansambлом Lojzeta Slaka - Obiskali smo vzorno kmetijo Slapšakovih iz Boštana - Četr ure z znameniti revijskimi orkestri (vmes sportne novice) - Nedeljski intervju - Za vsakogar nekaj - 12.30 Poročila - Čestitke in pozdravi naših poslušalcev - 15.00 Zaključek programa.

SREDA, 6. septembra: 16.00 Poročila - Reklame in oglasi - Po domače z ansambлом Silva Miheliča

MOPEDISTI!

PRIPRAVITE MOPEDE ZA REDNI TEHNIČNI PREGLED IN PODALJŠANJE VELJAVNOSTI PROMETNIH DOVOLJENJ!

AVTOSERVIS »PIONIR«, NOVO MESTO

BO IMEL REDNE LETNE TEHNIČNE PREGLEDE V

- ČRNOMLJU 7. in 8. septembra
- METLIKI 11. septembra
- ŠMARJETI 12. septembra
- ŠENTJERNEJU 13. septembra
- ŽUŽEMBERKÚ 14. septembra
- DOL. TOPLICA 15. septembra
- NOVEM MESTU od 18. septembra dalje

Pregledi bodo vsak dan od 7. do 17. ure.

OPOZORILO: lastnike mopeder opozarjamo, da morajo biti vozila predpisano opremljena, še posebno pa opozarjamo, da morajo biti izpušne cevi in glušniki na vozilih brezhibni!

Gospodinjki nasveti - Disco klub brez imena - Mladinska oddaja (priprave OK ZMS Sevnica na III. konferenco ZKJ) - 20 minut za pop glasbo - 18.00 Zaključek oddaje.

NEDELJA, 3. septembra: 10.30 Domače zanimivosti - Brežiški komunisti o jugoslovanski zunanji politiki (s ponedeljkove razširjene seje občinskega komiteja ZK Brežice) - Za naše kmetovalce - Vlado Curn: Uporaba sodobnih učnih pripomočkov - Obvestila, reklame in filmski pregled - 12.00 do 15.00 Občani čestitajo in pozdravljajo.

Žice) - Za naše kmetovalce - Vlado Curn: Uporaba sodobnih učnih pripomočkov - Obvestila, reklame in filmski pregled - 12.00 do 15.00 Občani čestitajo in pozdravljajo.

RADIO BREŽICE

ČETRTEK, 31. avgusta: 16.00 do 16.15 Napoved programa, poročila, sport in turistični napotki - 16.15 do 16.35 Nove plošče RTB, Obvestila, reklame in filmski pregled - 16.35 do 17.00 Glasbena oddaja: Izbrali ste sami.

Gimnazija Novo mesto

razpisuje prosto delovno mesto
TAJNIKA ŠOLE
vodja računovodske in administrativno-pravne službe
Kandidati morajo imeti višjo šolo ekonomske oz. komercialne smeri ali srednjo šolo ekonomske stroke z dveletno prakso v računovodstvu.
Prošnje sprejemamo do zasedbe delovnega mesta.

Fran Saleški Finžgar 7

IVERI

PONOSNI PADAR
„Naj le boli, samo da ne bom sepeš,“ se je pogumno oglasil.
Dogovorili so se za dan. Minister je prišel s sinom. Vse je pripravljeno. Oče, gospod minister, vi pa ven! Ko bo noga obvezana, vas pokličem.
„Zakaj?“ se je začudil minister.
„Zato, ker bi bolj bolelo vas kot sina.“
„Ata, kar ven,“ se je pogumno oglasil fant.
Nad eno uro je hodil oče po vrtu in ves v strahu za sina pred postojami vročih kapelj.
Operacija se je odlično potekala. Po nekaj mesecih je prišel oče po sina in ga vzel s seboj na Dunaj. Kajpada sta se z njima posloviti in zahvaliti v

„O, na Dunaj te kličejo, da boš padar s patentom!“ so mu glasno privoščili.

Kčmar je pa naročil iz svoje kleti bokal najboljšega vina, natočil in napil sosedom: „Dunajski dohtarji me vabijo, da bi me učili. Tisti, ki so pri ministrovem sinu pokazali, kako slabo znajo zlomljene kosti povezovati, me ne bodo učili. Ne pojdem!“

SLOVENSKI KOROTAN

Najprej bi vam rad prav na kratko povedal nekaj drobcov iz slovenske zgodovine.
Po vsej sedaj slovenski zemlji so več stoletij pred sedanjim štejetem let prebivala razna ljudstva. Za njimi so prišli davni naši dedi Slovenci in se leta 568 na opustošeni zemlji naselili. Zasedli so pokrajino do Tirol in visoko na sever proti Donavi. Od severa pa so v prazne pokrajine pritiskali tudi Nemci; začeli so se naseljevati med Slovenci in se širiti s svojimi vasm. V dvanajstem stoletju je še ostala slovenska zgolj tedanja Koroska. Latinski zgodovinarji jo

imenujejo Karintijo ali Karantanijo.

Naseljevanje Nemcev se ni ustavilo in so premnogi prihajali tudi na Korosko. Tedaj je prišlo tudi mnogo nemških graščakov, ki so si naše svobodne kmete usuznjili za tlačane. Slovenci so silno trpeli. Večkrat so skušali suženjski jarem ostreiti - a svoj pravični odpor so plačali s svojimi glavami. Nečesa pa tujci niso mogli zatreti: slovensko srce je ostalo zvesto svojemu narodu. Poudariti moramo, da so zlasti Gorenjci ljubili ljudi in zemljo, kjer so imeli nekdanj svoje vojvode, tam - v Karantaniji - Koroski, kjer je bilo središče, srce nekdanje velike svobodne Slovenije. Zato so te vezi ostale še kasneje in so bratje koroskih Slovencev, naši Gorenjci, tako radi zahajali k njim. Po treh cestah so hodili čez gore na Korosko: čez Korano, čez Ljubelj in čez Koroško sedlo. Gorenjci so ime Karantanija spremenili po svoje v Korotan. Ni še preteklo stoletje, ko ni sosednji Gorenjec nikoli imenoval ne Karantanije ne Koroske; zanj je bila ta dežela le stari slovenski Korotan.
Kljub visoki gorski pregradi so Gorenjci hodili po cestah čez

prelaze, peš pa tudi po gorskih stezah v bratski Korotan na prodaj svoje domače blago: sukno, platno in raševino. To blago je bilo stskano po snutku iz debele volne, po votku iz močne preje. Dvrtari so se pulili za to neuničljivo blago. Ljubljana, ko še ni bilo gorenjske železnice, jim je bila predaleč. Tudi ljubili je niso, ko je bila tako nemška; zanje bolj kot Celovec. Ljubljanski pisarne so bile nemške; po edinem sprehajališču pod Tivolijem se je šopirila samo nemška gospoda. Če si imel opravka v državnem uradu, si moral najeti človeka, ki je

v uradu tolmačil tvoje želje v nemškem jeziku.

Seveda so ob takih časih ljudje zelo pogrešali znanja nemščine - uradnega jezika v stari Avstriji za vse dežele. Šol po deželi skoraj ni bilo nič. Gimnazija v Ljubljani - edina - je imela nemščino kot učni jezik.

Zato so si izmislili gorenjski kmetje posebno pomoč. Na Koroskem - v Korotanu - so bili že naseljeni mnogi nemški kmetje. S takimi tridimi Nemci so se dogovorili gorenjski kmetje takole. Začnimo z meno dečkov. Posestnik iz Gorenjske pošlje svojega sina k nemškemu kmetu v Korotan, nemški kmet pa svojega fanta na Gorenjsko k slovenskemu kmetu. Tako bi menjala za sinove: Gorenjec bi se naučil v Korotanu nemščine, nemški Korotanec pa slovenske. Pomniti moramo, da so bili Nemci tedaj v Korotanu le redko naseljeni in da so morali s sosedi občeovati po „slovenje“. Tako se je res začela mena. Še za svojih otroških let se spominjam nemškega dečka na bogati kmetiji. Poredneži so ga dražili: Holadri, holadro - Nemci pojo.

(Se bo nadaljevalo)

Živeti s tovarno

Jutri odhaja po 41 in pol letih uspešne delovne dobe v pokoj direktor mirenske Dane, tovariš Alojz Krhin. „Moral bi iti že lani, a zaradi težav, ki jih je preživljal kolektiv, nisem mogel,“ pravi. „Poveljnik ne zapušča krmila, če je ladja v težavah. Če bi zapustil tovarno takrat, bi delavci rekli: Vidite, starega ni več, novi direktor ne zna!“

Pa ni, da „novi“ ne bi znal, še manj, da je „stari“ tmast in noče izpreči. Če bi lahko naredili za 10 starih milijard dinarjev pijač, naredili pa bodo le za 8 milijard, ker ni surovin, če so imeli do nedavnega izgubo s prodajo vsake steklenice, mora biti nekaj narobe. Veliko so vlagali, v nove zgradbe, opremo in kadre. Ni jih zapeljalo kot marsikoga v gospodarstvu. Računali so pravilno, številke jim je pomešal neurejen gospodarski sistem, ihtavost naših iskanj, da bi že enkrat splavali, pri tem pa vse prevečkrat padamo v skrajnosti. Se bodo oni iz zunanje trgovine spet izgovarjali? Zanimivo bi bilo slišati, zakaj mora Dana kupovati južno sadje iz socialističnih držav, kjer vemo, da ne uspeva? Da, krivo je tudi vreme, jabolčnega soka bo vsekakor manj, ker bo slaba letina...

To je bil zadnji boj direktorja Krhina. Ko je šlo najtežje, je dejal: „Ce že mora crkniti, naj crkne z mano!“ Minilo je, danes diha jo z malo več upanja.

— Kaj pomeni za direktorja Krhina minulih dvajset let?

„Zane pomeni nekaj 18 let samoupravljanja, način kako smo z njim rasli od nekdanje okrajne zganjarne do danes, ko nas je le nekaj.“

— Saj res, kako je treba čutiti s tovarno?

„Pričetek in konec delovnega časa morata veljati tako za pometaja kot za direktorja. Malenkost? Za delavca to ni malenkost! Seveda so tudi doma noči brez spanja: bo šel novi izdelek v denar, se bo obnesla investicija? Zaradi tega nekateri govorijo o managerskih boleznih.“ Direktor Krhin jim daje običajna imena: sladkorna in še marsikaj. Nekje se morajo poznati leta iz NOB.

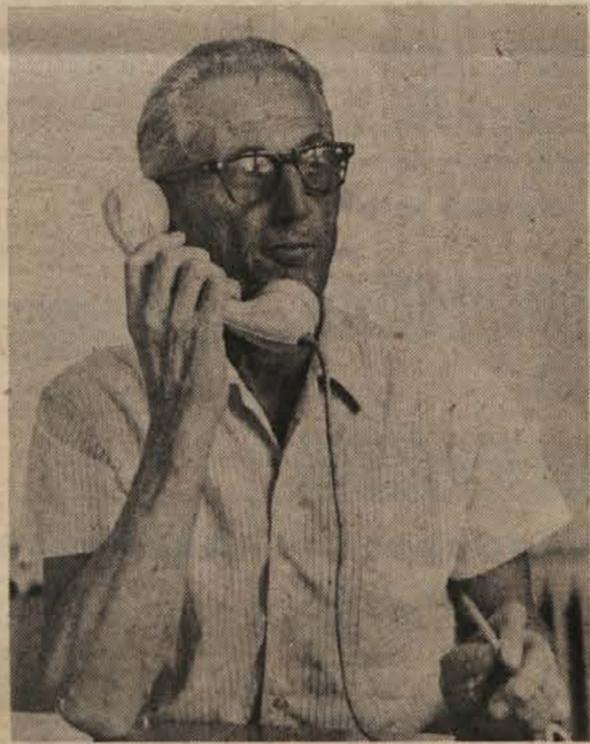
— Bodočnost?

„Najbolj me veseli, da smo z muko prišli vsaj do strokovnjakov. Minili so časi, ko sem lahko bil delavec, tehnični, komercialni, trgovski potnik in direktor. Toliko študentov se nam je osulo. Nekaj pa je tudi ostalo. Dana mora sodelovati, bodočnost je v poslovnem sodelovanju s partnerji doma in po svetu. Žal imamo zadnje čase več uspeha s partnerji preko meje kot z domačimi. Zapiranje med lastne plove marsikje se ni minilo.“

— Želja?

„Tovarna naj se še uspešneje razvija, člani kolektiva naj bodo srečni v svoji delovni skupnosti. Dana naj še naprej raste s krajem in zaledjem. To bi me kot upokojenca najbolj veselilo.“

ALFRED ŽELEZNIK

V nedeljo, 10. septembra, bo v Krškem na Stadionski Mašlje Gubca

- VELIKA
- TRADICIONALNA
- TOMBOLA!

NEDELJO ODPRTO

MARKET na Kristanovi cesti
MARKET na Cesti herojev in
DELIKATESA na Glavnem trgu

DOLENJKA

Konrad Peternelj: MOJA POKRAJINA (olje na platnu)

DANES ZADNI DAN XII. FORME VIVE V KOSTANJEVICI

V hrast zasekano umetniško izročilo

Mednarodni kiparski simpozij bodo slavnostno sklenili jutri ob 18. uri — Govoril bo dr. Boris Kuhar, predsednik slovenske kulturne skupnosti, pel pa Slovenski oktet — Do zdaj: 63 kiparjev iz 23 držav

Težke plenkače in cimrahe so popravljene, motorna žaga, ki je tolikokrat z rezkim ropotom splašala ptiče, je utihnila že pred dnevi, izpod kostanjev samostanskega dvorišča se le tu in tam še oglasi pok-pok, kadar leseno kladivo potoklja po dletu, znak, da kiparji dokončujejo delo.

„Konec dober — vse dobro“: še danes, in udeleženci XII. mednarodnega simpozija kiparjev v Kostanjevici bodo odložili dleta: Berry Holslag iz Holandije, Japonca Kosuke Kumura in Ryoichi Tamura, Kenijec Luis Mwaniki, Anglež Roderich Hanland in jugoslovanska „posadka“: Dušan Tršar, Tone Lapajne, Miroslav Sutej.

Dva meseca so kiparji petih držav sekali v trd les panonskega hrasta za

misli, ki so jih bili prinesli s seboj s skicami, nekateri tudi kar miniaturo. Od tedaj, ko je iz „dežele vzhajajočega sonca“ Tamura z ženo Kazue (znano slikarko) kot prvi stopil na kloštrski vrt in se kar ni mogel naučiti miru in zatišju, ki čemi tod v slehernem kotu, za vsakim deblom, za vsako skulpturo njegovih predhodnikov.

„Tamura je slaven mož,“ razlaga Lado Smrekar, učitelj, pedagog, organizator, kulturnik, brez katerega bi bila Kostanjevica običajno

ime na zemljevidu. „Pred kratkim se je vrnil iz Poljske z nagrado krakovskega grafičnega bienala. Poleg tega so še odprte njegove razstave v Krakovu, Zuerichu, Dresdenu, Osaki in Tokiu. Poznamo ga tudi v Sloveniji: nagrado mu je prinesel tudi ljubljanski grafični bienale. Mwaniki pa je prvi temnopolti kipar na Formi vivi.“

Pravo vrednost del, ki nastajajo na simpoziju, bodo ocenili strokovnjaki, ob teh, ki so nastala letos, bi kazalo reči le tole: da je zanje

značilna zlahka harmonija med letno arhitekturo in modernim umetnostjo.

Na vseh dvanajstih simpozijih sodelovalo 63 kiparjev iz 23 držav malone z vseh zemljin. Ze to da je kostanjevška Forma vira prvovrstna likovna manifestacija mednarodnega pomena. Domači parji so vsakokrat zavzeli mesto slavnostno družino vidno mesto, pa bi lahko govorili še o posebnem uspehu izredno produktivnega jugoslovanskega zastopnika poleg treh že omenjenih jugoslovanskih umetnikov sodeluje tudi kipar in slikar Tone Kralj, letošnji Prešernov nagradenec, s posebnim nastopom: krška kulturna skupnost mu dala upodobiti vodjo slovenske hrvaškega kmečkega punta Matije I. ZORAN

Medvedka mrtva

Upleni jo je Ivan Grajš

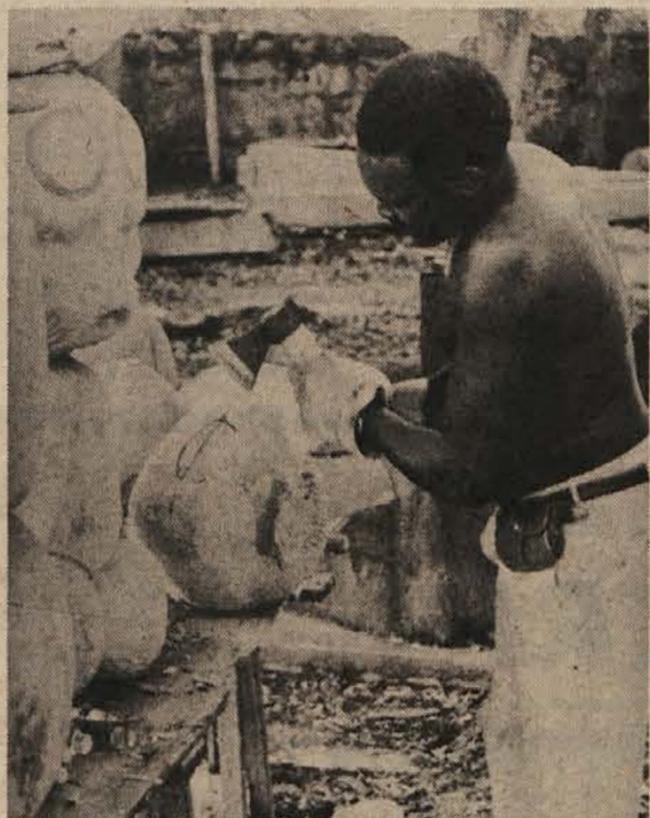
Medvedko, ki je napadala ljudi, je 24. avgusta odstrelil pri Oneku kočevski lovec Ivan Grajš. Po njegovem zatrdilu je to prav tista medvedka, ki je napadla Franca Nagliča iz Mozlja ter brata Mladena in Franja Klariča iz Oneka.

Lovec jo je zadel z razdalje 80 m naravnost v srce, da je bila takoj mrtva. Tehtala je okoli 120 kg.

Ivan Grajš je opazoval medvedko, odkar je zvedel, da je napadla Nagliča. Ko je napadla še oba otroka iz Oneka, je vodstvo gojitvenega lovišča „Rog“ pri Združenem KGP Kočevje zaprosilo inšpektorja za lov pri republiškem izvršnem svetu za dovoljenje za odstrel napadalne medvedke in ga takoj dobilo.

Lovec Grajš, ki je doslej položil na dlako že 34 medvedov — med njimi je mnogo takih, ki so jih zastrelili gostje — se je srečal s to medvedko 18. avgusta, ko je bil brez puške. Tudi takrat je bila zelo napadalo razpoložena, vendar ga ni napadla. 24. avgusta pa je na ponovno posredovanje inšpektorja za lovstvo odšel z dvema pomočnikoma na lov in napadalo medvedko položil na dlako.

J. PRIMC

Luis Mwaniki: kip ob navdihu kulturnega izročila kenjskega ljudstva. (Foto: I. Zoran)

1 DINAR
DBH
NOVO MESTO
JE VAŠA BANKA
VREME

V preteklih dneh je prevladovalo spremenljivo oblačno vreme s popoldanskimi nevihtami. V naslednjih dneh bo ponovno precej oblačno vreme brez ohladi tev. Možne so manjše padavine.

POGAZITI BI GA MORAL...

Zaletel sem se v Kompasov avtobus ali on vame. Zdaj to ni važno. Močno je počilo, špa se je razletela v drobne kosčke, pločevina me je stisnila, da sem komaj zlezel ven. Že so se gnetla zijala s svojimi komentarji. Bil sem na moč prestrašen, toda slišal sem vseeno, kako so mi klicali:

„Bedak!“
„Norec pa tak!“
„Idiot brez primere!“

Tako se je penil in se drl name debelušast možak iz

primorskega mesta. Po lastnih izjavah je sofer že od leta 1943 in je od daleč opazoval nesrečo, toda prišel je bliže in čakal miličnike, da bi povedal, kako sem jaz, bedak, noro vozil. Nemo sem poslušal psolve in si brisal kri, ki mi je močno curjala iz porezanih mest. To mu ni bilo mar — pravičniku, skrbelo ga je le,

da ne bi po nedolžnem krivili Kompasovega soferja, ki pa je ostal povsem nepoškodovan. Avtobus, sofer in tudi potniki — niti praskice. Nekateri so kar naprej spali, ne vedoč, kaj se je zgodilo. Jasno, avtobus na fičaka!

Na srečo so bili v avtobusu tudi angleški turisti. Hladni Angleži so tokrat planili ven, izvlekli robčke, me

brisali, mi ponujali cigareto, nudili kavo in kar naprej spraševali: „Are you all right?“ Mirili so me po svojih najboljših močeh. Rojak, Slovenec, pa je kar naprej vpil:

„Bedak! To je samomor! Taki norci pobijajo ljudi!“

Z limuzino se je pripeljal tudi predstavnik podjetja

Kompas. Razburjen je bil videti, njegove prve „kulturne“ besede pa so bile:

„Premalo si ga... Pogaziti bi ga moral do konca!“ Te so najbrž veljale soferju avtobusa. Revež se bo čutil krivega, ker ni bolj pritisnil na plin. Nato je predstavnik rekel še: „Pretpsti ga je treba!“ To je veljalo meni.

Tepli me le niso, bolele pa so me besede, celo bolj kot vsa nesreča in razbita pločevina. Te besede je izrekel človek, kot mi je povedala

natakarica iz bližine, ki je „velika živina“. Da je živina, rad verjamem. Toda kako velika?

Avtomehanik mi bo fička spravil v red, prasko so se mi zacelile, besede, ki sem jih slišal, pa še zvenijo v meni. Tiste angleške „Vam je dobro?“ ki sem jih komaj gaziti bi ga moral do konca“. Te so me prizadele. Izgovorjene so bile v mojem materinem jeziku.

TONI GASPERIC

TREBNJE: čvrsti temelji za zdrav razvoj v prihodnosti

zaposlenih v občini je lani prvič v zgodovini občine presešlo število 2000; zdaj znaša 2078 ali 10% več kot leto poprej. V prvem letošnjem polletju je to število poraslo za nadaljnjih 5,5% in znaša 2193. Pomembno je tudi to, da je od tega števila kar 42% žensk. Osebnih dohodki zaposlenih se bistveno popravljajo in so v prvem polletju dosegli povprečno višino 1581 din. V preteklih letih so povprečni osebni dohodki v občini zaostajali za republiškim povprečjem okrog 25%, v prvih štirih mesecih tekočega leta pa le za 15,1%.

Kruha še za 500 delavcev

Nadpovprečno stopnjo gospodarske rasti pričakujemo tudi v naslednjih letih, saj je že pripravljeno ali pa se v pripravi več programov za izgradnjo ali razširitev proizvodnih zmogljivosti.

INKOT ima izdelan program za gradnjo novih poslovnih prostorov z istočasnim povečanjem obsega proizvodnje, uresničil pa ga bo v prihodnjem letu. NOVOLES bo investitor obrata za izdelavo ACRYL plošč, prav tako v prihodnjem letu. ISKRA intenzivno pripravlja za svoj obrat v Mokronogu program za preusmeritev in razširitev obrata. V teku so priprave za nov „Rogov“ obrat konfekcije v Mokronogu. KOLINSKA pripravlja program za nadaljevanje gradnje tovarne na Mirni. HRASST v Sentlovrencu pripravlja izvedbo adaptacije poslovnih prostorov. „Dolenjka“ bo prihodnje leto začela graditi nov prodajni objekt v Trebnjem. Te programe, ki bodo uresničeni že v najbližji prihodnosti, stremimo za večje ne samo, ker bo za njihovo izpeljavo potrebno vložiti preko 60 milijonov din, ampak tudi zato, ker bomo s tem odprli okrog 500 novih delovnih mest, občutno pa bo porastel tudi družbeni proizvod in narodni dohodek občine.

Kmetijstvo je pomemben činitelj gospodarstva v občini

Naša skrb za rast proizvodnje pa ni usmerjena samo v obrate družbenega sektorja. Zasebno kmetijstvo predstavlja in bo tudi v prihodnje, le da na modernejših tehnoloških osnovah, pomemben člen v celokupnem gospodarstvu občine. Res smo v teh prizadevanjih šele na začetku, vendar so že podani osnovni obrisi podobe kmetijske proizvodnje v občini, ki bo v daljši prihodnosti še vedno zaposlovala okrog 2000 aktivnih občanov, temeljila pa naj bi predvsem na skupno okrog 400 urejenih kmetijah. Za uresničevanje tega cilja ima pomembno vlogo tudi tovarna KOLINSKE za predelavo krompirja, ki je začela obratovati letos. Odločilna bo vloga kmetijske zadruge, ki mora postati nosilec in organizator samoupravnega združevanja kmetov. Velik pomen ima tudi pred dvema letoma ustanovljena pospeševalna služba, katere delovanje se ob drugih ukrepih (davčnih olajšavah in združitvi delavskega ter kmečkega zdravstvenega zavarovanja) že odraža v količini tržnih viškov iz te gospodarske dejavnosti.

Dragocena pomoč občanov

Nekoliko sicer zaostaja za drugim razvojem izgradnja infrastrukture, prizadevanja pa so zelo močna tudi na tem področju. Izredno velike so potrebe po modernizaciji cest, ojačitvi električnega omrežja, gradnji vodopreskrbnih in drugih podobnih objektov. Čeprav ni možno na tem področju v celoti zadostiti potrebam, pa je ali bo še letos s sredstvi republiškega cestnega sklada dokončno asfaltiran celoten odsek ceste med Trebnjem in Mokronogom in odsek ceste od Trebnjega do Štefana. S pomočjo občanov in kolektivov je delno ob-

novljena, pa tudi razširjena asfaltna prevleka v Trebnjem in na cesti Trebnje-Cvibljje. Zbrana so tudi sredstva za asfaltiranje ceste od naselja Mirna do kopaljšča pod gradom in za asfaltiranje ceste Slovenska vas-Sentrupert-Prelesje, vendar bodo dela v celoti opravljena šele v prihodnjem letu zaradi trenutnega pomanjkanja ustreznega materiala.

V okviru akcij krajevnih skupnosti je bilo zgrajenih, dograjenih ali z gradnjo pričelih več vodovodov, tako da bo letos s tekočo vodo oskrbljenih že okrog 50% občanov. V okviru programa regulacij se nadaljujejo dela na Mirni. Postopno odpirajo in komunalno urejajo nove zazidalne komplekse v Trebnjem, Mirni in Mokronogu. Vem, da so težnje in tudi dejanske potrebe še velika večje, vendar so materialne zmogljivosti še prešibke za še obsežnejše posege v infrastrukturi. Občani in kolektivi razumejo oboje: materialne težave in naša skupna prizadevanja, zato pri tem tudi s svojimi prispevki v okviru krajevnih skupnosti veliko prispevajo, za kar jim gre vse priznanje.

Samo znanje jamči napredek!

Razmeroma hiter gospodarski razvoj zahteva ustrezno prilaganje kadrovske strukture. Moram reči, da glede na doseženo stopnjo razvoja občine verjetno tu še najbolj zaostajamo in da bo to ena izmed osnovnih nalog našega delovanja v prihodnjem obdobju. Prizadevamo si zgraditi ustrezne pogoje za dela v osnovnošolski mreži, za kar v občini že od leta 1966 dalje zbiramo krajevni samoprisepek. Del vseh dosežkov tega bo uresničen prav zdaj, ob prazniku občine, ko bo dograjena nova osnovna šola na Trebelnem, medtem ko so se dela na adaptaciji in razširitvi osnovne šole v Velikem Gabru že začela in se bodo nadaljevala še prihodnje leto.

Skrb pa ni usmerjena samo k šoloobvezni mladini, ampak tudi predšolskim otrokom, za katere postopno urejamo potrebne prostore za varstvo. Od letošnjega novega leta dalje dela nov otroški vrtec v Trebnjem, ki lahko sprejme do 120 malčkov, stal pa je 2,2 milijona din. Že omenjeni kadrovski problemi spremljajo delo tudi v šolstvu in otroškem varstvu. Delno bodo omiljeni že v tem letu, predvsem zaradi zagotovljenih nekaj stanovanj. Prav stanovanjska gradnja, zasebna in druž-

leriji in v občasnih posebnih razstavah. Uspešno deluje tudi matična knjižnica, več amaterskih kulturnih skupin in športnih klubov. Prav razvoju kulturnih dejavnosti gre zahvala, da postajajo občina in njeni kraji znani tudi v širšem svetu, kar vse lahko ugodno vpliva tudi na razvoj njenih gospodarskih dejavnosti. Pričakujemo, da se bo kulturno-prosvetna dejavnost v okviru novoustanovljene kulturne skupnosti še bolj razmahnila.

Še so odprta vprašanja

Pogosto se srečujemo s perečimi problemi tudi na področju socialnega varstva. Vsega doslej še nismo uspeli rešiti. S prizadevanji v okviru lastnih materialnih zmogljivosti in z močno pobudo za urejanje nekaterih vprašanj s tega področja v širšem merilu pa smo vendarle dosegli pozitivne premike tudi v tem pogledu. Naj omenim le nekatere: bistveno povečanje socialnih pomoči, reševanje stanovanjskih vprašanj borcev NOV, povečanje priznavalnin — še posebej za kmete borce, urejanje pokojninskega zavarovanja kmetov in otroških dodatkov za kmečko mladino. Zaenkrat še majhen, a vendar je narejen tudi prvi korak v urejanju problematike Romov, predvsem za njihovo stalno naselitev, zaposlitev in šolanje njihovih otrok.

Posebej želim poudariti prizadevanost krajevnih skupnosti. Njihovi uspehi najbolj neposredno dokazujejo moč združene dela in spoznanje občanov, da združeno delo prinaša najhitreje in največje uspehe. Krajevne skupnosti nam dokazujejo, da prizadevanost in trdnost volja do skupnega dela pogosto pomenita več kot sama materialna sredstva.

Naj bodo v zadnjih letih doseženi uspehi nam vsem spodbuda za delo v prihodnosti! Napori, ki nas pri tem še čakajo, bodo ob tem spoznanju lažji. Naša strategija (kot manj razvite občine) ni v brezdelju čakati na pomoč širše skupnosti, ampak zgraditi tako materialno osnovo, ki bo dovolj močna za lastno reproduktivno sposobnost. Vem, da bo za to potrebno še veliko strpnosti in veliko trdega dela, vendar je to, kar smo doslej že dosegli, viden dokaz, da nam pridnosti in ostalih delovnih vrlin ne manjka. Upam, da bo tako tudi v bodoče!

CIRIL PEVEC
predsednik občinske
skupščine Trebnje

Za letošnji občinski praznik pristočno pozdravljamo vse prebivalce našega območja in vse borce Gubčeve brigade, katerim tovariško čestitamo ob 30-letnici ustanovitve te slavne partizanske enote! Čestitamo delavcem in kmetom, ljudski intelligenci, ženam in mladini v občini za dosežene uspehe, hkrati pa želimo mnogo novih uspehov pri vseh prizadevanjih za naš jutrišnji še bogatejši in lepši dan!

OBČINSKA SKUPŠČINA TREBNJE -
Vodstva vseh družbenopolitičnih
organizacij ter društev v občini

S pridobivanjem gospodarske moči občina podpira in pospešuje tudi kulturne dejavnosti. S tem in s pomočjo posameznih občanov, zavzetih za razvoj kulturnih dejavnosti, je občina po nekajletnem mrtvilo zaživela tudi na tem področju. Zlasti pomembno postaja uveljavljanje občine kot središča, v katerem se vsako leto zbira tabor likovnih samorastnikov, katerih dela so razstavljena v lani urejeni ga-

Praznik občine Trebnje - 4. september - je posvečen dnevu ustanovitve Gubčeve brigade, nove silke revolucionarnih tradicij in pomembnih zmag v narodnoosvobodilnem boju. Letošnji praznik sovpada s posebnim jubilejem Gubčeve brigade: s tridesetletnico njene ustanovitve. Ob tej priložnosti čestitam za praznik vsem Gubčevcem z željo, da se njihove, v boju prekaljene revolucionarne težnje po svobodi in napredku nadaljujejo v miru z delovno aktivnostjo vseh občanov zato, da bi bila prihodnost še uspešnejša in življenje vseh ljudi še srečnejše. Vsem občanom in delovnim kolektivom z zahvalo za vloženi trud in prizadevanja v pospešenem razvoju naše družbe in za dosežene delovne uspehe, s čimer dokazujejo svojo pripravljenost aktivnega sodelovanja v revolucionarnih težnjah po vsestranski krepitvi družbe. Letošnji praznik slavimo v času, ko si naša družba prizadeva še bolj utrditi svoj položaj, še bolj pospešiti vsestranski razvoj in dokazati svetlu, da samoupravni sistem ni muha enodnevnic, ampak pogoj za svobodno aktivnost delovnih ljudi, ki edino lahko vodi k hitremu napredku vsega človeštva. Zato smo lahko ponosni na vse naše delovne uspehe, čeprav skromne v primeri z našimi željami, ki pa vendarle predstavljajo del tistega, za kar si naša družba prizadeva.

Ko pregledujemo in ocenjujemo dosežene uspehe, nas običajno hkrati preveva zadovoljstvo nad tistim, kar smo dosegli, in želja, da bi dosegli še več. Žal so možni dosežki bolj podrejeni realnim materialnim sposobnostim kot željam samim. Zato pa naj bodo dejanski uspehi osnova za še večjo aktivnost v bodoče. Široko področje dela, kakršnega zahteva razvoj občine, je preobsežno in materialno prezahtevno za vzporeden napredek in enakomerno razvijanje vsega, kar je potrebno. Kljub temu pa ob naporih širše družbene skupnosti tudi v naši občini ustvarjamo čvrst temelj, na katerem bo možno graditi razvoj v prihodnosti. To nam že potrjujejo tudi rezultati gospodarskih gibanj v občini v preteklih in tekočem letu. Prizadevanja, vložena v preteklosti, sedanjosti in prihodnosti, se v prihodnosti, za utrditev gospodarske osnove z rekonstrukcijami ter razširitvami obstoječih kot z izgradnjo novih kapacitet, so osnovna značilnost našega skupnega delovanja, s katerim želimo odpreti pot za zaposlitev čim večjemu številu občanov, hkrati pa zagotoviti proizvodnjo na sodobnejših in produktivnejših načelih. Že v preteklem letu so prizadevanja rodila občutne zadolge, saj so gospodarske organizacije v občini lani prav po zadugi rekonstrukcij v podjetjih TRIMO, DANA in TRELES skupno dosegle za 50% večji promet in za 42% večji dohodek kot leto dni poprej. Ob takih uspehih dobiva tudi jubilejno praznovanje kolektivov še slavnije oboležje. DANA praznuje letos 20-letnico, TRIMO pa 10-letnico ustanovitve. Narodni dohodek občine je lani dosegel okrog 129 milijonov din, kar je 37% več kot leto poprej. V tekočem letu se bo povečal za najmanj 30% in bo dosegel višino okrog 8900 din na prebivalca. Poprečno letno število

OBČINSKI REKORDER TUDI VNAPREJ!

Ljubljanski vinski sejem: sok rdeče pese – Vsaj ena novost vsako leto!

To, kar daje poglavni utrip mirenski dolini, je še vedno

Okrajna žganjarna pred 18 leti vsega le 90 tisočakov.

Ni se spremenilo le ime, spremenila se je proizvodnja, prišli so celo kadri. Zato gledajo v Dani raje vnaprej kot nazaj. Včeraj so namreč ugotovili, da jih bo jutri uničilo tržišče, če ne bodo našli poslovnega sodelovanja z drugimi v stroki ali pa vlagali. Partnerji niso bili za sodelovanje, zato so vložili 15 milijonov v nove prostore in opremo obrata za sadne sokove. Čez mesec dni bo nared z okoljem vred.

Vendar, skoraj bi jih neslo. Se tudi kaj takega zgodi prekaljenim gospodarjem? Računaš,

računaš, tržišče obrne. Zamrznejo cene za ene, tudi za Dano, ne pa za druge, za surovine,

opremo in še za marsikaj! Mnilo je; danes so kljub vsemu najmočnejši.

Tovarna raste s krajem

Kaj bi mirenska krajevna skupnost brez Dane? Voda voda ne bi imela, to je gotovo, čeprav je bil sedanji predviden za 30 let, a je zaradi novih potreb premajhen. Pomoč pri brenu, pomoč marsikateremu vaškemu odboru. Kdor je od delavcev prošil za stanovanjsko posojilo, ga je dobil; zraslo je 40 hišic. Kraj in tovarna morata biti eno, pravi direktor Ljubo Krihn.

Dana. Letos: za 80 milijonov pijač, če pa bi dobili dovolj in predvsem kakovostnih surovin, pa zlahka za 100 milijonov.

20 let

V čem je bodočnost?

Sadni sokovi so lani vrgli 20 milijonov. Še letos je razmerje 60:40 v korist alkoholnih pijač, preobrat pričakujejo že prihodnje leto. Uspeh je v presenečenju. Zopet nov izdelek, tokrat v sodelovanju s tujimi partnerji; kaj bo, je še skrivnost. Zopet namreč ni surovin, sicer bi izdelek šel na trg že januarja letos.

Na najmodernejših napravah polnijo priljubljeni zlati sok v tetrapak

V prostornem in mehaniziranem skladišču gotovih izdelkov je vselej izbira vsakovrstnih rastlinskih specialitet

TIP—TOP NAPREDEK

Po težavah spet čvrst in sposoben kolektiv – Možnost zaposlitve v konfekcijski stroki – Poprečni osebni dohodek 1.450 din

Po težavah in prisilni upravi v Modnih oblačilih se je to znano ljubljansko podjetje, ki se sedaj imenuje TIP-TOP, spet postavilo na trdne noge. 1000-članski kolektiv, ki ga sestavljajo obratniki v Ljubljani, Bohinjski Bistrici, Idriji, Krki in Trebnjem, bo letos ustvaril blizu 90 milijonov celotnega dohodka. Dela jim ne manjka, zato delavci tudi dobro zaslužijo.

V obratu v Trebnjem dela nekaj nad 200 ljudi. Ker je možno

v dveh popolnih izmenah zaposliti 400 ljudi, vabijo nove sodelavce. Novincem nudijo priučitev za konfekcijske delavce, lepo nagrado v času tečaja, prevoz na delo, topli obrok in druge ugodnosti. Skratka: za vse, ki želijo delati v konfekcijski stroki iz trebanjsko-mirenske doline, je možnost zaposlitve in dobrega zaslužka v obratu TIP-TOP v Trebnjem.

Konfekcionarji v obratu TIP-TOP v Trebnjem naredijo

na dan blizu 300 moških oblek. Delajo za domače tržišče in za izvoz. Delavci delajo v svetlih in

sodobno opremljenih delovnih prostorih. Na upravi v Ljubljani zagotavljajo, da dela ne bo zmanjkalo, saj se je podjetje s svojimi kvalitativnimi in modnimi izdelki že močno uveljavilo na domačem in tujem tržišču.

Kolektiv čestita za praznik občine Trebnje in hkrati želi občini še hitrejši napredek!

TIP-TOP

Industrija oblačil Tip-Top, obrat Trebnje, zaposluje več kot 200 konfekcionarjev. V dveh popolnih izmenah bo imelo delo 400 ljudi

DOBRI SAMOUPRAVNI ODNOSI: KMET-ZADRUGA

Tudi za kmetijstvo boljši čas

Inž. Slavko Nemanič: »10 kmetijskih tehnikov in inženirjev pomeni solidno strokovno pomoč zasebnemu kmetovalcu.«

Do leta 1975 naj bi delno ali popolnoma preusmerili 500 kmetij. To bi stalo 28 milijonov družbenih sredstev, za kar bi kupili plemenske krave, gradili hleve ali preurejali stare, nabavljali kmetijske stroje in opremo. V zadnjih 3 letih je kmetijska zadruga Trebnje z dolgoročnimi posojili posodobila že 145 kmetij. Denar, ki ga za to namenjuje poslovne banke, hranilna služba in poslovni partnerji, je žal še vedno pičel.

Inž. Slavko Nemanič

Kako se vidi napredek v proizvodnji tržnih viškov?

„Že leta 1969 je kmetijska zadruga uredila odkup mleka, zbrali so ga skoraj 1,1 milijona litrov, leta 1970 – 1,7 milijona, letošnji načrt predvideva 2,7 milijona litrov mleka. Ravno tako je raslo pitanje govedi in odkup: leta 1970 1348 glav, leta 1971 že 1942, letos predvidevamo 2100 glav. Posebno hiter razvoj predvidevamo za jedilni krompir. Tovarna za predelavo krompirja na Mimi bo

začela delati s polno paro, zato načrtujemo od 3000 do 8000 ton krompirja. Podpiramo tudi gojenje kumar, rdeče pese, jagodičevja in perutnine.“

Po kakšni poti do večje proizvodnje?

„Niti družba, kmet ali zadruga nimamo dovolj denarja za modernizacijo in opremo vsake kmetije. Zato ustanovljamo strojne skupnosti, jih denarno, organizacijsko in kadrovsko podpiramo. Samo v teh skupno-

stih vidimo izhod. Do sedaj smo jih ustanovili že 8: za krompir, silažno koruzo in pšenico. Brez razumevanja kmetov, strojne podpore republike in občine ne bodo političnih organizacij, ne šlo.“

„Izobraževanje kmetov, izobraževanje kmetijskih gospodarjev smo široko zastavili. S tem smo pričeli že leta 1968. Samo v minulih zimih je obiskovalo posebne seminarje 550 kmetijskih proizvajalcev. Pri izobraževanju nudi izdatno pomoč nemarno in strokovno pomoč nemeljnja izobraževalna skupnost in sklad za pospeševanje kmetijskega pri občinski skupnosti. Vsem čestitamo za občinski praznik in želimo tudi nadaljnje plodno sodelovanje!“

Gornja slika je še iz časov, ko pridelovalci krompirja v trebanjsko-mirenski dolini niso vedeli, kako bi ga prodajali. Odkar je na Mimi tovarna za predelavo krompirja, jim je ta skrb prihranjena

GRADBIŠČA PO VSEJ JUGOSLAVIJI

trimo

MOČ V SODELOVANJU

Temelji Trima so nastali v večjem številu med seboj oddaljenih obratov, vsakem s svojo proizvodnjo. Leta 1967 so obrate združili. S tem so zbrali strokovne kadre na enem mestu. Pred dvema letoma so izvedli rekonstrukcijo proizvod-

nje, odločili so se proizvajati le tisto, kar je na trgu tudi iskano.

Tu sami ne bi kaj prida pomenili. Trimo je postal eden izmed soustanoviteljev konzorcija Železarne Jesenice, Kovinarja Jesenice in ljubljanskega

Projektmetala. V okviru tega združenja proizvaja Trimo nove izdelke iz hladno oblikovanih profilov za tipske objekte. Širom po državi so že postavljali industrijske dvorane, skladišča, avtomobilske servise, garaže, stanovanja, zelo iskane telovadnice, šole in podobno. Iz starega proizvodnega programa so obdržali le še izdelavo cistern za industrijo in gospodinjstva.

Vsa tehnologija je prirejena serijski proizvodnji. Le-ta ima tudi to prednost, da omogoča zaposlitev nekvalificirane delovne sile, ki jo lahko v kratkem času usposobijo za delo na tekočem traku ali montaži. Tipski izdelki so kar 50 do 70 odstotkov hitreje dobavljeni, so pa tudi za 10 do 30 odstotkov cenejši od klasičnih objektov.

Pred desetimi leti so trebanjski kovinarji začeli izdelovati zahtevne izdelke v majhnih in temnih gospodarskih poslopih, razstresenih po vsem kraju

10 let

INKOT - NOV SAMORASTNIK

IZDELKI, KI IMAJO BODOČNOST

Klimo odzračevalne naprave, predelava plastike, električna oprema ...

Pred dvema letoma so bili še sami obrat komunalnega podjetja, danes imajo razen matičnega podjetja v Trebnjem obrat v Mokronogu za predelavo termo in duroplastike, v Čatežu pri Litiji pa izdelujejo znane pešl cevi s priborom za nadometno električno napeljavo. Povsem samostojni so šele od januarja 1971.

Skok je očiten; kot obrat so naredili komaj za 500 tisočakov, sami lani pa za 11 milijonov izdelkov, letos predvidevajo 16 milijonov. Če bo šlo vse po sreči, bodo že letos pričeli graditi nove proizvodne prostore. Šele potem bo odpadlo delo na prostem.

Zakaj uspešno prodajajo izdelke, ki spadajo vendar med investicijsko opremo? Gre za nujnost, ki jo terja sodobna proizvodnja, večja skrb za počutje delavcev na delovnem mestu. Lesne industrije si dandanes ne moremo več predstavljati brez odzračevalnih naprav; klimatske naprave so pravzaprav na pohodu. V Inkotu niso zadovoljni z drobnjakarsko proizvodnjo; delajo na ključ. Zato imajo svoje projektante v Zagrebu, njihovi delavci opravijo tudi končno montažo. Izdelujejo vse sklope, razen avtomatičnih naprav, ki prihajajo še iz uvoza.

NOVI PROIZVODI

Obrat v Čatežu bo imel tudi sedanjo utečeno proizvodnjo za domači trg. Novosti bodo v Mokronogu. Pripravljajo se na izdelavo brezšumnih plastičnih stranišnih kotličev v sodelovanju s Krušikom iz Valjeva. V

veniji prodajajo preko naših posrednikov veliko Italijani, ki pa nimajo nič boljših izdelkov. Nekateri imajo pač še dovolj sredstev, Inkot pa ima polne roke dela!

Trebnjem so že pričeli delati serijsko opremo za transportne naprave po silosih in skladiščih.

ČEMU NE TOLIKO ZA SLOVENIJO?

Trebanjske naprave delujejo v livarni 14. oktobar v Kruševcu, PIK Belje odkupi vsako leto vsaj za 1 milijon naprav. V Slo-

TREBNJE

V Inkotu izdelujejo tudi ventilatorje za prezračevanje industrijskih objektov

GOP Mirna v koraku s časom

Opekarstvo, visoke gradnje, uslužnostni razrez lesa. V zadnjih 10 letih se proizvodnja podeseterili, do leta 1975 jo bodo še več kot podvojili

V taki sestavi delajo sicer šele 10 let, toliko so tudi stara prizadevanja za bolj industrijski način proizvodnje, boljše delovne pogoje. Kaj se jim obeta vnaprej?

Dosedanji način izdelave opek je zastarel. V sodobnejšo proizvodnjo opeke, ki ne bi bila več toliko odvisna od vremena, so zato že vložili 1,2 milijona dinarjev, več inoma lastnih sredstev. Da bi lahko naredili okrog 7,5 milijona opek, predvsem votle, bi potrebovali še okrog 5

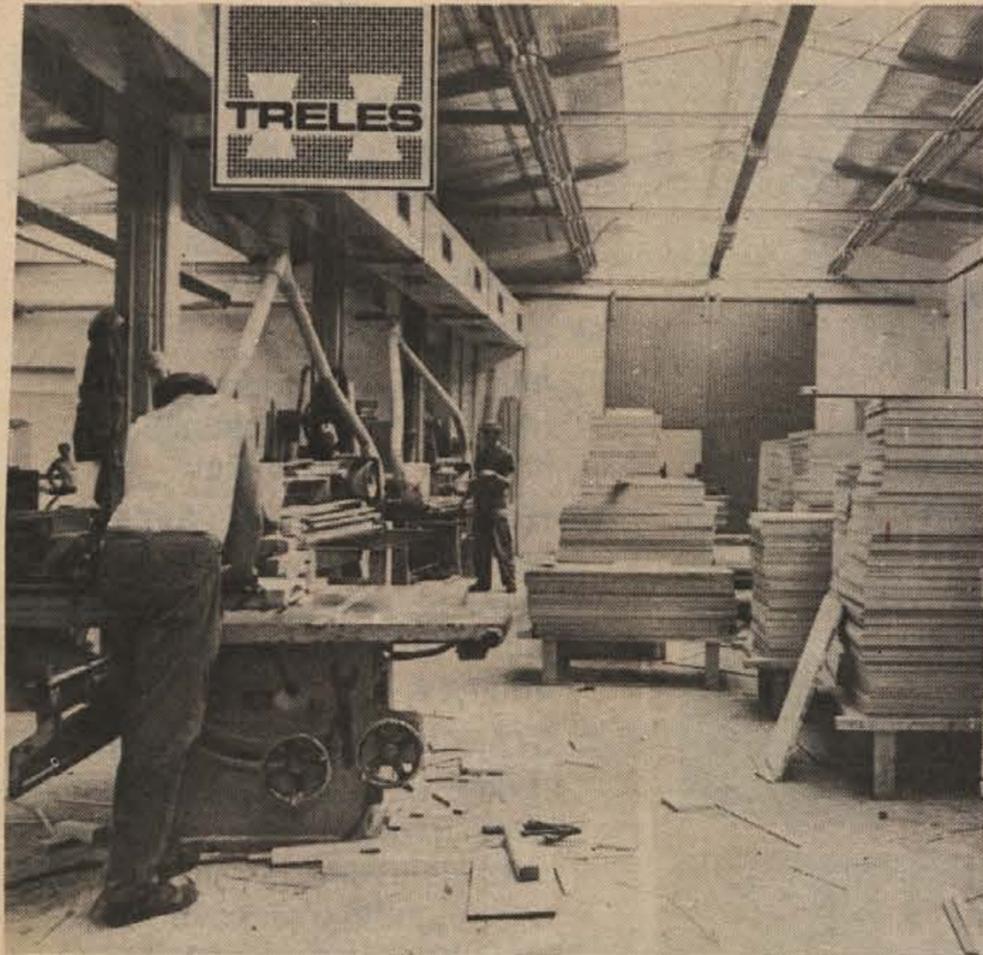
milijonov dinarjev. Po tej modernizaciji bo samo opekarna dajala toliko kot daje danes celotno podjetje. Za prodajo nimajo strahu.

Gradbena dejavnost je že zdavnaj prestopila občinske meje. Nabavili bodo še več težje in lažje opreme, da bodo z manj truda kos tudi večjim objektom. Tudi žaga ne bo ostala pri današnjem obsegu dela, nameravajo jo obnoviti.

Kar so vlagali, so dajali iz lastnih skladov; posojil so dobili

izredno malo. To se je poznalo tudi pri kuvertah delavcev. Navsezadnje so le uspeli zadržati odhajanje delavcev zaradi nizkih prejemkov, saj so osebni dohodki zdaj enaki tistim v drugih podjetjih.

Prispevke o trebanjskih podjetjih ob letošnjem občinskem prazniku sta pripravila **MIRKO VESEL** in **AL-FRED ŽELEZNIK**.

Trebanjski mizarji, ki izdelujejo zahtevno opremo za najluksuznejše lokale, delajo sedaj v svetlih in opremljenih delavnicah.

DELAVCI TRELESA ZADOVOLJNI

Isto število delavcev naredi več

Julij Huč, predsednik delovne skupnosti: »Novih proizvodnih prostorov ne moremo prehvaliti. Potrebujemo še dosti novih strojev!«

„Ni za primerjati“, pravi Julij Huč, sicer robni furnirec, ko se spominja stare Odrge in dela pod milim nebom. „Kot da nas ni, vse je za vrati, ljudje in izdelki, še prahu skoraj ni. Dosti manj fizičnega napora je treba.“

— Vseeno, samo od sebe pa le ne more iti?

„Imamo sposobnega direktorja, ki zna izvrstati nove pogodbe in naročila. Potrebovali bi še več kvalificiranih mizarjev. Osebni dohodki so se sicer znatno dvignili v primerjavi s prejšnjimi leti, zaradi vlaganja pa še vedno nekoliko zaostajamo glede izplačil za razvitimi podjetji v stroki. Vendar, med člani ko-

lektiva vsak razumē, da so naša odrekanja prehodna.“

— Kako je s proizvodnim načrtom?

„Plan smo presegli, poznajo pa se posledice razvrednotenja denarja. Poleti je ponavadi vedno preveč dela, zato je bila otvoritev novih proizvodnih prostorov 1. maja naš vrhunec ne le glede počutja, temveč tudi dohodka.“

— Samoupravljanje?

„Premalo nas je še zaenkrat za posredne organe samoupravljanja. Vsi zaposleni smo svet delovne skupnosti. Zato so vse karte na mizi. Čeprav smo majhni, razmišljamo, kako bi naše samoupravljanje izboljšali v duhu ustavnih dopolnil.“

Gradbinci Gradbenega in opekarkega podjetja z Mimi so zgradili na Mimi poslovno stanovanjski objekt, ki je najlepši v tem kraju

Trebelno: šola Gubčeve brigade

Po 30 letih: spet iskreno srečanje slavne Gubčeve brigade s svojim ljudstvom — Pridite v nedeljo na Trebelno!

Smo pred praznikom trebanjske občine. Jutri zvečer bo v Trebelnem koncert Koroskega okteta, v nedeljo, 3. septembra, pa bo osrednja proslava praznika na Trebelnem, kjer se bodo zbrali Gubci ob 30-letnici svoje slavne brigade.

Ne samo Trebelno, kjer je bila brigada 4. septembra 1942 ustanovljena, vsa trebanjska občina je najtesneje prepletena z bojno potjo, zmagami in usodo te „svoje“ brigade, ki jo upravičeno štejejo med najslavnejše enote NOV. Odbor borcev IV. SNOUB Matija Gubec že vrsto let uspešno sodeluje z vodstvom občine Trebnje in mnogo koristnih akcij so tovariši iz boja in časov obnove začeli ter uspešno dokončali.

Med te delovne zmage šteje tudi nova podružnična osnovna šola na partizanskem Trebelnem, ki jo bodo v nedeljo, 3. septembra, slovesno odprli. Nosiła bo ime „Šola Gubčeve brigade“. V šolski veži bo velika slika (7-krat 1,6 metra!) akadem. slikarja Vladimira Laskoviča. Ponazarjala bo boj slovenskega naroda od kmečkih puntov do zmagovitih let NOV, posebej pa bo predstavil tudi bojno pot in bojno zmogljivost Gubčeve. Tu bodo portreti 10 narodnih herojev — Gubčevcev — in 8 slik, ki prikazujejo delo brigade. Pred šolo bo spomenik Gubčeve brigade, ki ga je izdelal in brigadi podaril akadem. kipar Drago Tršar.

Izpred šole bodo zborovali v urejeni povorki odšli v gozd pod vasjo, kjer bo ob 11. uri spored, nato pa partizansko kosilo. Gubci nas vse prisrčno vabijo na svoje jubilejno srečanje, saj bo njihov zbor na Trebelnem po 30 letih mogočna manifestacija uresničenih upov, načrtov, obljub in zmag ter prestanega gorja med vojno.

Trebelno bo ponosno na novo osnovno šolo. Nenehno se bo staro in mlado v tem lepem in zvestem partizanskem kraju

spominjalo na „svojo brigado“, s katero je delilo vse dobro in hudo.

V Gubčevi brigadi je svojo domovinsko in revolucionarno dolžnost opravljalo več kot 3000 partizanov in partizank. Poprečno je štela brigada 573 borcev. V njenih vrstah je padlo 628 borcev in bork, to je kar 28 odst. vseh Gubčevcev. Ranjenih je bilo 512, invalidov pa je imela brigada 277. To je bila mlada, pogumna in udarna brigada. V njej je bilo 1295 kmetov, 1280 delavcev, 230 obrtnikov in 210 uslužbencev. Bila je torej kmečko-delavska brigada, v kateri so bili pretežno dolenski prebivalci.

Njena bojna pot je trajala

981 dni: 2 leti, 8 mesecev in 477 dni. V bojih je brigada preživela 477 dni, 504 dni pa je bila v bojnih pohodih in na počitnicah. Slavne bitke za Ajdovec, Dobrovo, Gotno vas, Kočevje, druge kraje so sestavni del zgodovine. Imela je 72 veličinskih manevrskih bojev, pri Jelenem vsem žlebu pa je skupaj s Črnimi karjevo brigado izbojevala eno najslavnejših bitk v zgodovini NOV.

Gubčeva brigada je bila prava kovačnica novih kadrov. Imela je izredno razvito politično delo v enotah in medprebivalstvom, razgibano kulturno delo in nadvse pristne, prisrčne stike s svojim ljudstvom.

Zato bo srečanje na Trebelnem ljudski praznik Gubčevcev, Trebelancev in vseh dolenskih ljudi tega dela Dolenjske.

Mizarsko podjetje Hrast iz Šentlovrenca izdeluje točilne pulte in drugo opremo za lokale. Kolektiv čestita za praznik občine!

Današnja prilogo, posvečeno prazniku trebanjske občine, so omogočili kolektivi TRIMO, INKOT, DANA, TRELES, GRADBENO OPEKARSKO PODJETJE MIRNA, TIP-TOP, KMETIJSKA ZADRUGA, HRAST in SKUPŠČINA OBČINE, ki hkrati čestitajo občanom in sodelavcem za praznik. Čestitkam se pridružuje tudi kolektiv uredništva in uprave Dolenjskega lista.

Nikolaj Pirnat: MAŠČUJTE ME!

Lado Ambrožič-Novljan:

OSVOBODITEV MIRNE PEČI

Pred skorajšjo 30. obletnico ustanovitve slavne Gubčeve brigade in letošnjim občinskim praznikom v Trebnjem objavljamo iz knjige Lada Ambrožiča-Novljana „Zgodovina Gubčeve brigade“ krajši odlomek o osvoboditvi Mirne peči. Knjiga tovariša Lada Ambrožiča je bila dotiskana te dni in so jo že začeli razpošiljati po pošti. V njej so dragoceni podatki o zgodovini te naše pomembne udarne partizanske brigade. Veliko skic in slik prikazuje njeno zmagovito poslanstvo v letih NOV, njeno prehojeno pot in bojno zmogljivost.

Med napadom je bila v Mirni peči posadka, ki je bila takole sestavljena: 31. in 32. domobranska četa, nekaj posadnih domobranskih vodov, patrolja 30 domobrancev pod poveljstvom poročnika Kralja, skupina poročnika Einspielerja, 83 mož, verjetno nekaj topništva in kak vod tankov. Posadka je tedaj štela nekaj več kot 400 mož in je bila dovolj močna, da bi se uprla močnejšemu napadcu.

Napad na Mirno peč se je začel 19. maja 1944 ob 18. uri. Prva artilerijska brigada je pravočasno postavila topove na ognjene položaje ob cesti iz Jordankala proti Mirni peči. Le 1800 metrov daleč so bili od postojanke. Brigada je napravila pokrite položaje za topove, ker so se bali, da jim sovražnikovo topništvo ne bi prizadejalo preveč izgub. Za opazovalnico so izbrali primerno mesto nad Ivanjo vasjo. Topništvo se ni moglo v miru postaviti na položaje, ker ga je motil artilerijski ogenj sovražnikovega topništva in manjši izpad iz postojanke v poldanskih urah. Kljub temu je topništvo pravočasno opravilo vsa dela pri postavljanju topov.

★ Topničarji so delali kot ura

Ozko blokado so bataljoni brigade uspešno izvedli že ponoči na 19. maj. Prvi in četrti sta bila na liniji Biška vas-Ivanja vas-Golobinjek, drugi je bil v gozdu nad postajo Mirna peč, tretji pa levo od njega nad vasjo Češenjce.

Ob 18. uri je topništvo udarilo korekturni ogenj. Najprej so usmerili topovske cevi na sovražnikovo topništvo. Streljali so samo s poljskim topom in izstrelili dvanajst granat, nakar so sovražnikovi topovi obmolknili. Zadetki so bili izredno točni. Ko so se sovražni topovi po enournem molku vnovič oglasili, jih je za to odrejeni top kar hitro ukrotil. Poveljstvo artilerijske brigade je sodilo, da so bili sovražnikovi topovi gotovo pokvarjeni, zakaj nekaj granat je imelo polne zadetke. Ponoči je sovražnik odsvlekel topove v samo vas. Drugi pomembni cilji so bili bunkerji na hribu ob topovih in vasi, cerkev, ki jo je sovražnik spremenil v veliko utrdbo, pokopališče in trdnjše zgradbe v vasi. Topništvo je točno zadevalo. Po sodbi poveljstva artilerijske brigade je bil s topniško pripravo uničen celoten sistem sovražnikove obrambe. Tako je delovalo topništvo.

Poveljnik mirnopedške postojanke je dobro vedel, da se bo po topniški pripravi začel obvojen napad na njegovo obrambo. Najbolj ga je skrbel zahodni del vasi, kjer je levo in desno ob cesti Mirna peč – Trebnje nekaj hiš. K temu izpostavljenemu delu pelje več v zemljišče vsekanih poti in grap, koder se je mogoče prikrito približati Mirni peči. Ta del je bil takoj zavarovan, da je bila sprejeto na v precejšnji oddaljenosti postavljena žična ovira, za katero je ukazal 31. domobranski bataljon. Postojanski komandant je ukazal 31. domobranski bataljon naj zasede prav ta del vasi in naj se postavi med bunkerje in žično oviro. Domobranec ni imel nobenega dobrega krita, zato so iz hlodov in kamna napravili zasilne zaklone. Mirna peč, so se partizani približali zahodnemu delu vasi,

ne da bi bili vedeli za zasilno obrambno linijo, ki so jo bili domobranci pravkar postavili. Domobranci so užgali po njih z vsem orožjem in šli v protinapad. Toda partizani se niso umaknili. Izbruhnil je oster boj z bombami in brzostrelkami. Na desnem krilu domobranske bojne vrste sta kmalu padla dva domobranci, nekaj pa je bilo ranjenih. Ko so šli partizani drugič na juriš, je bil ranjen domobranski minometalec, ki se je ranjen umaknil in je minomet prišel v partizanske roke. S skrajnimi naporji in z velikimi žrtvami so domobranci rešili desno krilo pred popolnim uničenjem. Domobranci so sodili, da bi bila postojanka zavzeta, če ne bi bili odbili na desnem krilu uničujočega vala partizanskih napadov. V tem boju je bil ranjen komandir 31. čete nadporočnik Drago Furlan in je moral zapustiti bojišče. Razen njega so bili ranjeni še štirje domobranci, dva pa sta padla.

Tukaj se je boril z domobranci prvi bataljon. Partizanska poročila povedo, da je že prodril do bunkerjev in jih nekaj tudi že zavzel, potem pa so prišli tanki in ga zavrnili iz vasi. Izkazali so se namestnik komandanta bataljona Miha Pucelj, namestnik političnega komisarja bataljona Vincenc Lukanc-Emil, četni komandir Tone Kovačič, namestnik komandirja Pinto Biaggio-Blaž in novomobilizirani borec iz Primorske Kocjančič.

★ Juriš četrtega bataljona

Desno od prvega bataljona je bil na področju Golobinjeka četrti bataljon. Ker je bil določen za neposredno zavarovanje artilerije, je zasedel tudi cesto iz Mirne peči v Jordankal. Vzdrževal je zvezo s prvim bataljonom in pazil na desno krilo, da se iz novomeške smeri ne bi nepričakovano prikazale kake sovražne čete. Ko se je začela topniška priprava, je odgovarjalo nekaj topov iz Novega mesta. Ker je padlo nekaj granat na bataljonske položaje, je bilo ranjenih nekaj borcev. Bataljon je zato nekoliko spremenil položaje. Nato je bataljon obiskal komandant brigade Janez Hribar in dal komandantu navodila. Bataljon se je ob določenem času razvrstil in strelce in krenil v napad. Sprejaj so šli bombaši, iz ozadja so jih varovali mitraljezi. Ko je na dano znamenje prenehala kanonada, se je ves bataljon pognal v juriš. V trušču iz brzostrelk, puškmitraljezov in težkih mitraljezov ni bilo mogoče več slišati povelj. Bombaši so že metali prvo serijo bomb v bunkerje. Naskakovali so tudi barikade pred cerkvijo. Pavle Opara, doma na Primorskem, je s skupino bombašev z zavzel tri bunkerje. Na bojišču je bilo svetlo, čeprav je bila že noč, ker se je vnel neki kozolec. Tedaj je pred cerkev zapeljal tank in ovrval napredovanje bombašev. Tedaj je padel Pavle, hudo sta bila ranjena dva četna politična komisarja in komandirja. Bataljon ni dosegel popolnega uspeha in se je zjutraj umaknil na nove položaje.

★ Smrt podporočnika Antona Grivca-Gubca

Na svojem odseku je hpadal tudi tretji bataljon. Ko je utihnil topniški ogenj, se je kot pri vseh bataljoni najprej vnel besedni dvoboj med partizani in domobranci. Nato je vse utihnilo in že so se vsuli borci v do-

lino z vzkliki Živel Tito! Živel Stalin! Tretja četa tretjega bataljona je bila kmalu pri bunkerjih blizu cerkve. Anton Grivec, Franc Planinšek in drugi so vdrlili vanj in zaplenili lahki minomet, dva zaboja min, tri puške in ujeli domobranci. Nato so naskočili veliki bunker nad cerkvijo, kjer sta bila dva topova, dva minometa in štirje težki mitraljezi. Nekaj sovražnih vojakov so ubili. V tem jurišu je padel eden najbolj hrabrih borcev brigade podporočnik Anton Grivec-Gubec. Kmalu za njim je doletela smrt podporočnika Franca Planinška-Frenka Četa se je morala nekoliko umakniti, ker sta jo obstreljevala tank in blinda.

onemogočile kakršnokoli intervencijo iz Novega mesta ali pa iz katerekoli druge smeri.

Brigadni komandant je nato obiskal položaje bataljonov na bojišču, pregledal čete in ukazal, naj brigadne topove pomaknejo zelo blizu ciljem.

★ Sovražna kolona iz Novega mesta reši del posadke

Že ponoči je bilo očitno, da se postojanka brez pomoči ne bo mogla držati. Padla bi bila že pred jutrom, če je ne bi bil rešil tank. Štabi so se dobro zavedali, v kakšnem položaju je postojanka, in so si prizadevali, da bi ji prizadejali poraz. Povelj-

pehoto. V najbolj kritičnem trenutku, ko so v Mirno peč začeli vdirati sovražnikovi tanki in motorizacija, je topništvu zmanjkalo streliva. Ko se je sovražnik v Mirni peči pripravil za odhod, je uvodoma sprožil silovito topniško obstreljevanje položajev artilerijske brigade. Ta je seveda molčala, ker ni imela streliva. Le protitankovski top je imel še šest granat, in jih izstrelil na prvi tank, ki je privozil do pokopališča, da bi varoval odhod enot iz postojanke. Tank se je ustavil, ker pa ga niso več obstreljevali, je privozil še drugi. Kazalo je, da bo vdrl na topniške položaje. Zato se je brigada s topovi umaknila do Jordankala.

★ Že tretja pomembna zmaga v maju 1944

S padcem Mirne peči so partizani ponovno vzpostavili tako stanje na osvobojenem ozemlju Dolenjske, kot je bilo pred vdorom sovražnika konec aprila. Nemška pobuda konec aprila 1944 je torej sprožila velik bojni polet enot sedmlega korpusa in Gubčeva brigada je dosegla v maju že tretjo pomembno zmago. Glavni štab je izrekel v posebnem dnevnem povelju 23. maja 1944 priznanje in pohvalo enotam, ki so se posebej izkazale v majski ofenzivi. Pohvaljena je bila Cankarjeva brigada za izreden uspeh pri zavzetju Trebnjega, Gubčeva brigada pa je bila deležna pohvale in priznanja za osvoboditev Mirne peči. „Po topovski pripravi so borci IV. SNOUB – Matija Gubec,“ pravi dnevno povelje, „podnevi izvedli juriš na bunkerje in v postojanko samo. Vsi poskusi sovražnika, da odbijejo napad, so se razbili pod krepkimi udarci naših borcev. Sovražnik je pustil na bojišču nad 60 mrtvih, večje število pa je bilo ranjenih. S tanki in ostalo motorizacijo je sovražnik uspelo izvelič del posadke v Novo mesto. Prizadevanje naših borcev je bilo poplačano z velikim plenom v orožju in ostalem materialu.“ Glavni štab je izrekel še posebno pohvalo borcem, podoficirjem, oficirjem in politkomisarjem četrte SNOUB Matija Gubec za izkazano drznost, iznajdljivost in vztrajnost pri zavzetju Mirne peči.

★ Priznanje in pohvala komandanta Staneta

Vrednost zmage Gubčeve brigade pri Mirni peči je bila med vojno napak ocenjena. Če upoštevamo merila, ki so pomembna pri presojanju uspehov v napadu na utrjeno postojanko, potem pridemo do sklepa, da je bila pri Mirni peči izbojevana velika zmaga, nič manjša, kot prve dni maja pri Žužemberku. Mimopeška posadka je bila razmeroma močna, okoli 400 mož, za utrjevalna dela je uporabila nekoliko manj časa kot pred mesecem žužemberška posadka, bila je oborožena s tanki, topovi in minometi, bila je v dosegu dometa artilerije novomeške posadke, od katere je bila oddaljena le kakih deset kilometrov. Vsi ti pokazatelji izenačujejo mirnopedško z žužemberško postojanko. Res je naravna lega Žužemberka močno vplivala na njeno trdnost v obrambi, toda možnost za intervencijo v Mirni peči je bila za sovražnika idealna.

Sovražnik ni zapustil Mirne peči, ker so to narekivale posebne vojaško-politične okoliščine. Bil je v Mirni peči premagan in prisiljen reševati življenja z umikom v Novo mesto, kakor se je to zgodilo s trebanjsko posadko.

Učinkovitost juriša Gubčeve brigade spoznamo iz dejstev, da je bila postojanka v najkrajšem času zavzeta – če vzamemo za primerjavo Žužemberk in Trebnje – in da je za njeno likvidacijo bilo porabljen najmanj topniške municije.

Borce Gubčeve brigade je pri napadu na Mirno peč prežela izredna bojevitost kot posledica velike moralne moči, ki se je kazala v silovitosti napada, v nepopustljivosti in v učinkovitosti. Zmaga pri Mirni peči je zato za brigado bila glede na bojni uspeh vsaj toliko pomembna kot zmaga pri Žužemberku.

Po končani akciji v Mirni peči je zbranim Gubčevcem govoril komandant glavnega štaba Franc Rozman-Stane in jim izrekel priznanje in pohvalo.

Alenka Gerlovič: KOLONA Z RANJENCI (1945, linorez)

Mrtva oficirja sta ostala pod bunkerjem. Nato so se še enkrat splazili pod utrdbo nekateri borci, da bi rešili Grivčovo truplo. To se jim je posrečilo. Proti jutru se je tretji bataljon umaknil v gozd nad Češenjce.

Veliki bunker nad cerkvijo je naskakoval tudi drugi bataljon. Bombaši iz tretje čete, med njimi četni politični komisar Šest in mitraljezec Slak, so napadali z bombaši, a so se morali umakniti, ko so imeli nekaj ranjenih.

Tako je četa za četo uničevala bunkerje in mitralješka gnezda. Šele ko so se borci približali središču vasi, jih je sovražnik odbil, ker se še niso utegnili zavarovati proti tankovskemu ognju. To je bila največja ovira na poti k popolni zmagi. Brigada je začela nato z minometi in s topovi sistematično uničevati in slabiti posamezne točke v obrambi. Pritisk na posadko je bil izredno hud, obramba pa zelo omajana. Ko je opolnoči komandant glavnega štaba Slovenije Franc Rozman-Stane vprašal Janeza Hribarja, kako je v postojanki, mu je le-ta odvrnil, da je postojanka precej trda, vendar je prepričan, da nihče iz nje ne bo ušel, če bodo le zasede na zavarovanjih

stvo prve slovenske artilerijske brigade je stilo padec postojanke.

Iz Novega mesta je že zgodaj zjutraj 20. maja začela prodirati sovražnikova skupina, močno zavarovana s tanki in pobočnimi kolonami. Najprej je 9. brigada zavrnila tisto skupino, ki je napredovala po cesti proti Mirni peči. Toda sovražnik se je pregrupiral in se vrgel na bataljona 10. brigade, ki sta varovala desno krilo 9. brigade. Boj je bil silovit. Sovražna kolona je morala prodrati v ogroženo postojanko, sicer bi bilo še ta dan po njej. In res se ji je to posrečilo.

Pri Mirni peči se je zjutraj 20. maja ponovno razplamtel boj. Artilerijska brigada je s havbico 100 mm, dvema poljskima topoma 75 mm in gorsko havbico 75 mm streljala z vso močjo. Cilji so bili objekti, v katerih se je sovražnik še zadrževal ali pa jih poskušal vnovič zasesti. Sovražnikova artilerija je bila v veliko oporo obleganim. Streljala je na položaje topov prve slovenske artilerijske brigade in na opazovalnico. Že zjutraj so sovražnikovi plotniki kar na devetih mestih pretrgali telefonsko zvezo med opazovalnico, topovskimi položaji in

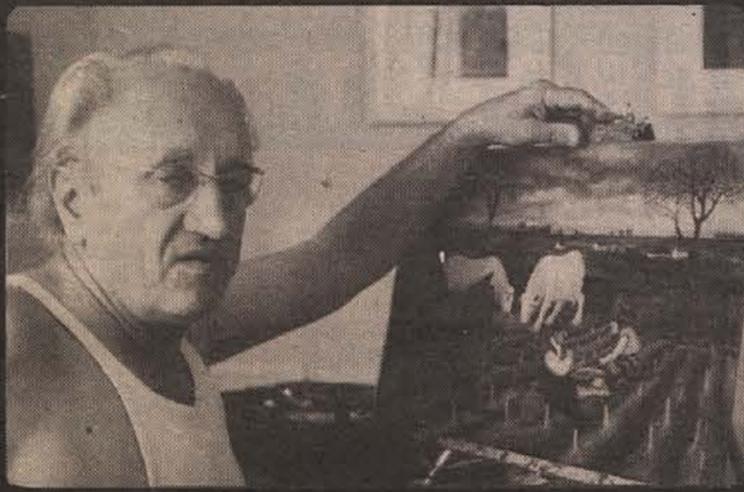
★ Gubčevci v Mirni peči

Sovražnik je začel zapuščati Mirno peč. To so izkoristili bataljoni Gubčeve brigade, ki so se vsuli po čistini proti sovražniku in se zajedli v njegove vrste. Tukaj je imel sovražnik precejšnje izgube, ker se tudi tanki niso znašli, da bi varovali odhajajoče.

Mirno peč so po sovražnikovem odhodu zasedle enote Gubčeve brigade, 9. brigada in četa zaščitnega bataljona artilerijske brigade. Zmagoslavje je bilo veliko.

Točnih podatkov o izgubah Gubčeve brigade in sovražne posadke Mirne peči ni. Na voljo so nam le podatki o izgubah 31. čete slovenskih domobrancev, ki je imela med 19. in 20. majem štiri mrtve, enega pogrešanega in 13 ranjenih. Glede na te podatke iz domobranskih virov in še iz raznih zapisov, ki govorijo o posameznih epizodah velikega boja za Mirno peč, lahko cenimo sovražne izgube na približno 15 mrtvih in 35 ranjenih. Nadalje bi menili, da so bile približno enake izgube v vrstah Gubčeve brigade. Zelo veliko je zopet padlo vodstvenega kadra.

SRCE JIM JE NAREKOVALO, KAJ NAJ SLIKAJO

FRANJO MRAZ:

Med najstarejše hrvatske slikarje-samorastnike sodi tudi Franjo Mraz, ki je na sklepnem slavlju Petega tabora 19. avgusta zvečer med drugim dejal: »Galerija v Trebnjem ni le v ponos nas vseh; tukajšnja srečanja bodo dajala nove spodbude za naše delo. Gre za to, da zagotovimo mir in ustvarjalne pogoje slikarjem največ. Prizadevanja za ustvarjajočo socialistično kulturo naj najdejo svoj odraz tudi v organiziranem združenju umetnikov-samorastnikov...»

Devet dni so v prostorih Delavske univerze v Trebnjem delali samorastni slikarji in kiparji iz Slovenije, Hrvaške, Srbije in Bosne – Večina udeležencev ustvarja, da bi ljudje iz njihovih slik in kipov spregledali lepoto, boljše in popolnejše življenje

Življenje je šlo čeznje z neprizanesljivim plugom... In nekega dne je vsak teh kmetov, obrtnikov, delavcev, uslužbencev, upokojenecv, vsaka teh mater in gospodinj, vsak teh dobrih preprostih ljudi dočakal in doživel tisti blaženi trenutek, ko se v srcu ali kje oglasi: slikaj, ker moraš slikati, pokaži, kaj je peklo in kaj je radost! Tako so začeli in delali: sprva s strahom pred neznanim, potem z radovednostjo, potem z veseljem. Slikanje jim je postalo vsakdanji kruh, duhovno dopolnilo, strast. Ne, to niso akademsko izobraženi slikarji, njihova akademija je življenje, roka vleče čopič po platnu ali steklu, kakor je všč sreč. Često žuljava roka z raskavo dlanjo...

Pred leti se jih je oprijelo ime naivci. Zdaj so pojmi mnogo bolj razčiščeni in jim pravimo samorastniki. Vsaj slovenski tovrstni ustvarjalci hudo zamerijo, če jim hoče kdo obesiti na vrat tako imenovano naivo. Samorastni slikarji in kiparji iz Slovenije, Hrvaške, Srbije ter Bosne in Hercegovine so letos avgusta delali na petem, jubilejnem taborskem srečanju v Trebnjem. Motive za slike in kipe so prinesli s seboj: spomin na rojstno vas, na ljudi, s katerimi živijo, bajke, pripovedke, ki so ostale v njih od mladih dni... Radi so spregovorili o sebi in svojem delu.

FRANJO MRAZ:

»Živim v mestu, v meni pa živi vas, podeželje. To slikam. Na steklo in platno, a tudi risb imam precej. Slikanje na steklo je natančnejše in zamudnejše, zato včasih raje izberem platno. Seveda je vse odvisno od motiva, ki ga hočem upodobiti. Tale poljedelski motiv sem naslikal na steklo. Najbolj me mikajo človekovi običaji kot: svatbe, pogrebi, sejmi, ki jim pri nas pravimo »vasari«. Neznansko rad bi naslikal dolenski sejem. Če bom še prišel na Tabor, tega ne bom zamudil.«

PETAR GRGEC:

»Naslikal sem buče. To je jesenski motiv s podeželja v karlovški okolici. Tega, kar naj bi slikar delal, se ne da predpisati. Zamisel se rodi sama – v srcu, v glavi... Na Tabor pridem rad, ker je urenitno preživeti nekaj dni v kraju, kot je Trebnje. Tabor je sploh prijetna stvar. A poglejte tole: so večji kraji, pa nič ne naredijo, ker nimajo entuziastov.«

PERO MANDIČ:

Prvo delo, ki sem ga naslikal v Trebnjem, sem imenoval Zetev. To je bosanski motiv. Socialna problematika. Zanima me

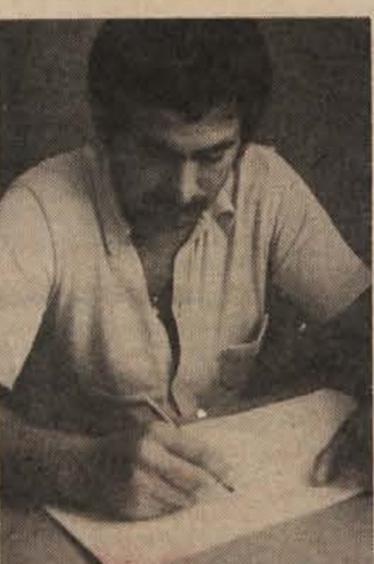
človek, delo, počutje. Zakaj toliko rdeče barve? Kadar slikam jutro, opoldne, večer, letne čase, sneg? Poglejte, zakaj to. Sem železar, dan za dnem, leto za letom gledam rdeče razbeljeno železo. Ker vidim rdeče, tudi slikam rdeče.«

ANTON REPNIK:

»Ko sem prišel sem, še nisem vedel, kaj bom slikal, če bom sploh lahko kaj naslikal. Tako prazen sem bil. Potem mi je nenadoma šnilo: ohcet, krave. Papir je bil pri roki, roka pripravljena in naredil sem nekaj risb s tušem. Zakaj ne slike, barvne slike? Iščem, še vedno iščem. Z barvami še nisem zadovoljen. Kaj je slikanje? Razmišljanje. Ne, iskanje je. Človek vedno išče, od rojstva do smrti. Človeka slikam v ospredju. Zame je človek povzročitelj vsega lepega, vsega hudega.«

DOBROSAV MILJEVIČ:

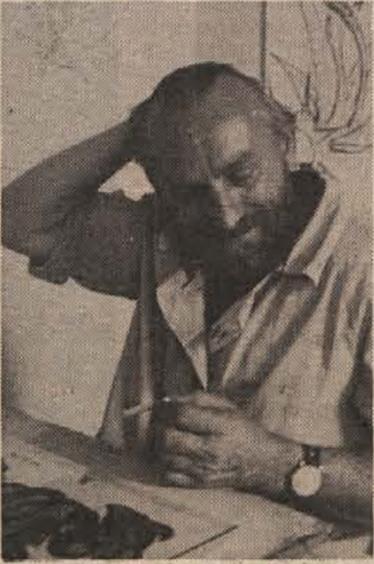
»Naslikal sem našo vas v Srbiji. Veste, najznačilnejše je za moj kraj: narava, hiše, cerkve, noša. Vse moje slike so vesele, optimistične. Ko slikam, temno stran življenja odmislim.«

MARTIN KOPRIČANEC:

»Oči, obraz, tisto onkraj oči, onkraj obraza – duša, to me zanima pri človeku, kadar slikam portrete. Naslikal sem fanta. Portret me zadnje čase hudo vznemirja. Rad bi naprej, nisem še zadovoljen. Portretiram in slikam pokrajino. Tole, vidite, sem naredil zimo. Zimski motiv je bil močnejši od drugih, pa sem ga naredil. S slikami bi rad povedal ljudem, naj ne bodo tako otožni.«

ANTON PLEMELJ:

»Sliki, ki sem jo naredil, pravim Jedra novih življenj. Naslikal sem oazo, v kateri se bo razvilo življenje. Slikam, da izpovedujem življenje, tegobe. S slikami opozarjam pred hudim. Kako je že rekel Cankar – nekako takole, ne: slikam življenje črno, da bi ljudje zahrepeneli po svetlobi.«

FLORIKA PUJA:

»Sem Romunka, zato rišem romunsko folkloro. Naša noša je ročna, a kdo ve, doklej se bo ohranila. Konfekcija jo izpodriva. Trudim se, da bi jo ohranila v slikah. Petelin je moj simbol, v mojem kraju pa sploh najpomembnejša domača žival. Budilka. Na vseh slikah ga imam, seveda oblečenega v nošo. Od takrat, ko sem sklenila, da bo moj prijatelj. To je že dolgo. Neko noč sem dolgo delala, do jutra. Sele, ko se je oglasil petelin in naznanil jutro, sem videla, da moram k počitku.«

FRANC TAVČAR:

»Kiparim že nekaj let. Upodabljam človeka pri delu: kmeta s koso, ženo s peharjem. Sem s kmetov doma, zato sem sklenil upodabljati življenje, ki ga poznam. Delam tudi miniaturo. Raje imam večje kipe, da lahko izklesam detajle.«

RUDI STOPAR:

»Plastiko sem imenoval Zaklad. Pri meni je Zaklad srce. Ljudje pravijo: »ta je pa s srcem nekaj dal' ah, iz srca se je nasmejaj' ali, nič mu ne gre od srca'. Srce v tej zvezi dandanes redki cenijo, jaz pa bi rad večino prepričal, da ne ravnajo prav. Zaklad sem naredil za Tabor.«

DRAGICA BELKOVIČ:

»Kip, ki sem ga tu naredila, predstavlja nekaj iz domačega kraja. Pijanec je prišel do domačega plota, tam pa ga je našla žena. To je opozorilo ljudem, naj ne bodo taki, da tak človek propade. Prikazujem dobro in zlo. Kiparjenje je moško opravilo, toda jaz ga imam rada.«

KONRAD PETERNELJ:

»Nekaj dni sem delal doma, nekaj na Taboru. Prinesel sem jih od doma. V Trebnjem sem delal samo skice. Mačke. Na prvo hodnji Tabor me ne bo več, ker mislim, da je treba dati tudi mladim možnost. Bom pa še prišel pogledat, saj so slikarji in kiparji moji kolegi.«

JOŽE PETERNELJ:

»Kolednike sem naredil za razstavo Tabora. Prinesel sem jih od doma. V Trebnjem sem delal samo skice. Mačke. Na prvo hodnji Tabor me ne bo več, ker mislim, da je treba dati tudi mladim možnost. Bom pa še prišel pogledat, saj so slikarji in kiparji moji kolegi.«

ANDRIJA KUŠANIČ:

»Kipe oblikujem iz črnega močvirskesa, ki ga je težko najti. Ta les ustreza mojemu motivom. Rezljam osamljenec, ljudi, jih je kljub zadovoljstvu in sreči mnogim vedno dovolj. Ljudje pri nas veliko trpijo, kipi pa bi rad povedal, da si moramo za drugemu pomagati.«

GRETA PEČNIK:

»Pravkar slikam posvetilo stari materi. Mati je sonce, simbol najsvetejšega. Slikarstvo mi pomeni duševno zadoščenje. Umoritev. Dokler nisem slikala, sem begala, vedno kaj iskala. Dosti načrtov imam še, a kaj, ko je življenje tako kratko...«

IVAN LACKOVIČ:

»Pravkar slikam posvetilo stari materi. Mati je sonce, simbol najsvetejšega. Slikarstvo mi pomeni duševno zadoščenje. Umoritev. Dokler nisem slikala, sem begala, vedno kaj iskala. Dosti načrtov imam še, a kaj, ko je življenje tako kratko...«

TEKST IN SLIKE: IVAN ZORAN